

Dr. Marczell Mihály:

NAGYBÖJT

II/2. rész: Nagyböjt EGYES VASÁRNAPJAI

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

30-35. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Bevezetés	6
NAGYBÖJT II/2. rész: Nagyböjt EGYES VASÁRNAPJAI	6
Előszó.....	6
A/ rész: az ünnep alap gondolatából levezethető beszédek.....	6
a) alcsoport: A jó és rossz diadalmas küzdelméről	6
1. beszéd: Örök Jóság és élő gonoszság.....	6
2. beszéd: A „Jóság” lényege	7
3. beszéd: A „gonosz lélek” lénye	8
4. beszéd: Mit akar a „gonosz lélek”?.....	9
b) alcsoport: A gonosz lélekről – előző csoporttól különböző beállításban.....	10
1. beszéd: Ősi gonosz-e a sátán?.....	10
2. beszéd: Jó és rossz harca-e az élet?.....	11
3. beszéd: A gonosz lélek tevékenysége	11
4. beszéd: A gonosz lélek földi szerepe	11
5. beszéd: És mi mindennek gyökérzete?.....	12
6. beszéd: És az eredmény?	13
c) alcsoport: A Mester és a mi kísértésünk konkrét eredményei.....	13
1. beszéd: Krisztus győzelme.....	13
2. beszéd: A „nagyra hivatottság” előestéjén	13
3. beszéd: A legyőzött ember.....	13
4. beszéd: A diadalmas ember	14
d) alcsoport: A kísértések kérdése – elméleti szempontból	14
1. beszéd: A szabadság és a próbaállás	14
2. beszéd: A megpróbáltatás.....	14
3. beszéd: A kísértések lényege	15
4. beszéd: Kicsodák a segítők?	15
5. beszéd: Kié az érdem?.....	16
e) alcsoport: Az ember képe, amelynek ősi története az isteni kontúrok megszerzése.....	16
1. beszéd: Az élet köznapi embere.....	17
2. beszéd: A „nagyvilág” embere.....	17
3. beszéd: A puszták embere	17
4. beszéd: Az igénytelenség embere	18
5. beszéd: Az örök élet igényeskedő embere.....	18
B/ rész – a/csoportja: a „kis liturgiához” írt beszédek	18
1. (Introitus) beszéd: Kit hallgat meg az Úr?.....	19
2. (Introitus) beszéd: Miben áll az Úr ígérte „megdicsőítés”?.....	19
1. (Oratio) beszéd: A böjt ereje.....	20
1. (Graduale – Tractus) beszéd: Hogyan véd minket az Isten?.....	20
2. (Graduale – Tractus) beszéd: Ki a legboldogabb ember?.....	21
1. (Offertorium) beszéd: Életemet Uramnak ajánlom.....	21
1. (Secreta) beszéd: A negyvennapos böjt áldozatossága	22
1. (Communio) beszéd: Hogyan veszem az égi Atya segítségét?.....	22
1. (Postcommunio) beszéd: Az égi táplálék csodaereje	23
B/ rész – b/ csoportja: az Evangéliumra építkező beszédek.....	23
Különálló beszédek	24
1. beszéd: A jó látszata alatt	24
2. beszéd: A „kísértés lelkének” jellemvonásai	25
3. beszéd: A lélekharcban álló ember	26
4. beszéd: A behatások ereje	26
5. beszéd: Az ember nagy kísértői	27
6. beszéd: A testi vágyak kísértése	28

7. beszéd: A lélekértékre tanító hamu „letörlése”	29
1. beszéd: A kísértés az élet velejárója	30
2. beszéd: Higgadtság – a kísértés első ellenszere	30
3. beszéd: Örök szempontok érvényesítése – a kísértés második ellenszere	31
4. beszéd: Az Istenhez menekülés – a kísértés biztos ellenszere	31
Beszédláncok	32
I. beszédlánc címe: Az útnak induló ember	32
1. beszéd: A nagyot akaró ember	32
2. beszéd: A hatalmas lépések embere	32
3. beszéd: Bábel népe vagyunk	32
II. beszédlánc címe: Az utunk kísértő kísérője	32
1. beszéd: Erős-e mindig az ember?	32
2. beszéd: A kísértés hatása	32
3. beszéd: De hogyan győzhet az ember?	33
III. beszédlánc címe: Az emberi élet ingása	33
1. beszéd: Az eredendő bűn hatása	33
2. beszéd: A ködös értelem	33
3. beszéd: A „sentio legem repugnantens”	33
4. beszéd: Az ingadozó ember – a kísértések alatt	33
IV. beszédlánc címe: A győzelmes Krisztus	33
1. beszéd: Krisztus győzelmének lényege	33
2. beszéd: Kié a győzelem?	33
3. beszéd: Miért a győzelem?	34
V. beszédlánc címe: Csak Krisztussal győzhetünk!	34
1. beszéd: Ösztöneink felett	34
2. beszéd: Gögünk felett	34
3. beszéd: Bírványunk felett	35
1. beszéd: Igényes a lelki ember	35
2. beszéd: Igényessé tesz – az Igazság felé	36
3. beszéd: Az ég Urához is vonzódik az ember	36
4. beszéd: A csendesen hívogató Igazság	37
5. beszéd: Rezonálás – az Isten hívásának idején	37
6. beszéd: Istenivé alakulás – az Isten dicsőségére	38
1. beszéd: Az „életpusztájának” kísértő szava	38
2. beszéd: A sivatag dala	39
3. beszéd: A sivatagok lakói	39
4. beszéd: A sivatag pálmái	39
5. beszéd: A magány lelke	39
6. beszéd: Isten hegyei	39
Címe: A természet iskolája	39
1. beszéd: Rónák és ligetek	39
2. beszéd: Sivatagok és pusztaságok	39
3. beszéd: Folyók és tengerek	39
4. beszéd: Völgyek és szakadékok	40
5. beszéd: Hegyek és oromzatok	40
A természet és a lélek aszketikája	40
I. beszédlánc címe: „A lélek ihlette emberarc”	40
1. beszéd: Keménység – a csábító világ felé	40
2. beszéd: Emelt fő – az emberek felé	40
3. beszéd: Lobbanó szem a munkaterület felé	40
4. beszéd: Eget súroló homlok – Isten felé	40
II. beszédlánc címe: „Isteni emberré alakulás”	40
1. beszéd: Dicsőség, vagy gyalázat vétele?	40
2. beszéd: Jó hírnév, vagy lealázás örvénylése?	41
3. beszéd: Igazságok, vagy hamisságok hullámmása?	41

4. beszéd: Élet, vagy halál hírharangjának kongatása?	41
III. beszédlánc címe: „Az Úr szolgálóinak tevékenysége”	41
1. beszéd: Az „azonnali” készenlét	41
2. beszéd: Az idő örök értékévé varázsolása	41
3. beszéd: A tiszta élet keresése	41
4. beszéd: A kegyelmek használata	41
IV. beszédlánc címe: „Az ember igazi élettartalma”	41
1. beszéd: A mi vezérünk Krisztus	41
2. beszéd: A mi tanítónk Krisztus	41
3. beszéd: A mi életünk célja Krisztus	41
4. beszéd: A mi szent életünk való értelme Krisztus	42
V. beszédlánc címe: „Krisztus munkatársainak” lelkülete	42
1. beszéd: Szomorúak és mégis vigadozók	42
2. beszéd: Szegények és mégis gazdagok	42
3. beszéd: Szenvedők és mégis élők	42
4. beszéd: Teljesen kiűritettek és mégis birtoklók	42
VI. beszédlánc címe: „Krisztus munkatársai”	42
1. beszéd: „Krisztus munkatársai” vagyunk – küldetésben	42
2. beszéd: „Krisztus munkatársai” legyünk – béketűrő áldozatosságban	42
3. beszéd: „Krisztus munkatársai” legyünk – áldozatos bűjtben, imádságban	42
4. beszéd: „Krisztus munkatársai” legyünk – példás, tiszta életben	42
VII. beszédlánc címe: „Apostoli ember kísérete”	42
1. beszéd: Megpróbáltatások	43
2. beszéd: Külső akadályok	43
3. beszéd: Önkéntes önmegtagadások	43
4. beszéd: Krisztus, az örök Ráfael	43
1. beszéd: Ahol az Isten szava cseng	43
2. beszéd: Isten választottjai a pusztában	43
3. beszéd: A sivatag „karjának” munkája	43
4. beszéd: A folyók oktató dala	43
5. beszéd: Isten követői	44
1. beszéd: A sátán követői	44
B/ – c/ csoportja: A Szentlecke szövegéhez írt beszédek	44
Különálló beszédek	44
1. beszéd: A történelem fordulóján	44
2. beszéd: A „mi óránk” elérése	45
3. beszéd: Az isteni kegyelem ereje	46
4. beszéd: A hasztalanul ajándékozott	47
Láncokba is fűzhető különálló beszédek	47
1. beszéd: Az érdemszerzés lehetősége	47
2. beszéd: A percek örök értéke	48
3. beszéd: Isten adja a legszentebb perceket	48
4. beszéd: Ember értékesítse az idő kincsét	48
Láncszerű tervezet címe: Az Úr házanépe „csodás lelke”	48
1. beszéd: A kegyelem csodás hatása	48
2. beszéd: A szeretet csodás birtoklása	48
3. beszéd: A földi halandók és halhatatlanok	48
4. beszéd: A föld szomorkodói és az ég dalosai	48
5. beszéd: A föld üres tarisznyásai és az ég gazdagjai	48
„Beszédlánc” címe: Az isteni kegyelemmel áldottak lélekképe	48
1. beszéd: A botrányt kerülők	49
2. beszéd: Az Isten fiához méltó viselkedés	49
3. beszéd: A földi próbák idején való viselkedés	49
4. beszéd: Az isteni földi életre való felszerelődés	49
5. beszéd: A mindig Isten fiainak dicsőségét hordozók	49

6. beszéd: A gazdagok gazdagjai	49
Beszédláncok	49
I. beszédlánc címe: A kegyelem égi ajándék.....	49
1. beszéd: Mi az isteni kegy?	49
2. beszéd: Mi az isteni kegyelem?	50
3. beszéd: Mi az eredete?	51
4. beszéd: Milyen fajtáját ismerjük?	51
5. beszéd: Mi az értéke a megszentelő kegyelemnek?	52
II. beszédlánc címe: A kegyelem értelmezése.....	53
1. beszéd: A kegyelem – fény.....	53
2. beszéd: A kegyelem – mag.....	53
3. beszéd: A kegyelem – isteni szó.....	54
4. beszéd: A kegyelem – isteni lehelet.....	55
5. beszéd: A kegyelem – isteni természet.....	55
III. beszédlánc címe: A kegyelem története.....	56
1. beszéd: Az ember teremtése	56
2. beszéd: A zsidó nép kiválasztása	56
3. beszéd: A zsidó nép vezetése.....	57
4. beszéd: A Messiás ígérese	57
5. beszéd: A Messiás megérkezése	58
IV. beszédlánc címe: A kegyelem története – bennem.....	58
1. beszéd: Az Úr kopogtatása	58
2. beszéd: A lélekkapuk feltárulása	58
3. beszéd: A lélekszentély kitisztítása.....	59
4. beszéd: A lélekszentély ékesítésének részletes ismertetése.....	60
5. beszéd: A lélekszentélynek „szentek szentjévé” alakulása.....	60
V. beszédlánc címe: A Kegyelem érkezési időpontja	61
1. beszéd: Az ember életfordulóján	61
2. beszéd: Isten közvetlen jelentkezésekor	61
3. beszéd: A közeledő Úr útjának feltörésekor	62
4. beszéd: Az örök útnak taposásakor	62
5. beszéd: Az élet utolsó percében.....	62
VI. beszédlánc címe: A kegyelem tevékenységének értéklése.....	63
1. beszéd: Isteni életet fakaszt	63
2. beszéd: Isteni életet biztosít.....	63
3. beszéd: Isten előtt örök érdemeket szerez	64
4. beszéd: Az „Isten gyermekeivé” teremt	64
5. beszéd: Isten örök házanépévé alakít	65

Bevezetés

Ebben a **II/2. részben** a Nagyböjt egymásután következő **egyed-egy Vasárnapjainak** magyarázatához értünk. Itt minden egyes Vasárnap a következő beosztásban foglalja egybe a beszédvázlatokat: **A/ rész** alatt az ünnep jellegét érintő beszédvázlatokat közöljük. **B/ rész** az „írott liturgia” szövegeire építkezik. Mégpedig: **B/ – a/ csoport** beszédeinél a „kis liturgia” szövegeit vesszük alapul, a **B/ – b/ csoport** alatt az Evangélium szövegét magyarázzuk és **B/ – c/ csoport** alatt a Szentlecke szavait értelmezzük. – Lássuk tehát a Vasárnapokat egymás után egyenként.

* * *

NAGYBÖJT II/2. rész: Nagyböjt EGYED-EGY VASÁRNAPJAI I. VASÁRNAPJA

Előszó

A **Nagyböjt első Vasárnapja** az irgalmas, a szerető és állandóan megsegítő Úr felé fordítja figyelmünket. – A liturgia figyelmeztet az élet küzdelmeire, a megkísértések lehetőségére, de int az Isten adta kegyelmek felhasználására, hogy így győzedelmes legyen bennünk a jónak előretörése. – Ezeket a gondolatokat ismerve, méltán mondhatnók ezt a Vasárnapot az „**Istenhez siető ember diadalünnepének**”. – Közismert alapbeosztásunk szerint **A/ rész** az ünnep alapgondolatait magyarázó beszédeket foglalja magában, a **B/ rész** pedig az „írott liturgiával” foglalkozik. Mégpedig hármas albeosztással. A **B/ – a/ csoport** a „kis liturgia” szövegeit értelmezi, a **B/ – b/ csoport** az Evangélium szövegét magyarázza és végül a **B/ – c/ csoport** a Szentlecke szövegét világítja meg. – Lássuk most ezeket a csoportokat egyenként.

* * *

A/ rész: az ünnep alapgondolatából levezethető beszédek

Most már azután részleteiben kereshetnők, hogy milyen területre segít bennünket az „**Istenhez siető ember diadalünnep**”? – Annyi első pillanatra világos, hogy az ünnep lényege az **isteni Jóság örök diadalát és ennek örömét akarja meghirdetni**. Valóságban: az igazi örömhír első megcsendítése. Így tehát beszédeink alaphangja a diadalmas öröm legyen, és a választandó beszédtek kidolgozása minden rezdülésben ezt a boldogságot hirdesse. – Tárgyi tekintetben azután Urunk megkísértésének emlékűnnep is a mai vasárnap. – Tételül választhatjuk a „**jó és rossz küzdelmét**”, amelynek végső akkordja – a jó diadala. Ez a tétel azután leszűkíthető a bennünk végbemenő, **egyéni küzdelmekre** is; de itt is az a vigasztaló tudat nyerjen szónoki kifejezést: győz az Isten segítségére számító ember! Majd reátérhetünk a Mester megkísértésének tényére, de itt **azzal a gondolattal**, hogy az állandó és biztos győzelemre helyezem a hangsúlyt. Lehetne azután szólni a gonosz létéről, terveiről, Isten kemény ítéletéről... De itt is az legyen a vezető gondolat: még a gonosz lélek elítélésében is az örök Igazság győzelme jelentkezik. Végül – épp az Úr Jézus megkísértetése miatt! – igen sok beszédtekelt lehetne találni az ember próbára tételéről, illetve megkísértetéséről. – „És mivel kedvére voltál az Istennek, megpróbáltatásnak kellett érnie téged” (Tób. 12,13). Itt is az a biztató tétel vezetendő le: senkit sem enged megkísérteni az égi Atya – az **erőin felül!** „Mindeddig emberi erőt meghaladó kísértés nem ért titeket. Hűséges az Isten, aki erőtökön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja, hogy kibírájátok” (1Kor. 10,13).

a) alcsoport: A jó és rossz diadalmas küzdelméről

1. beszéd: Örök Jóság és élő gonoszság
(A végtelen Jóság adományai és aszemélyes gonoszság)

Bev.: Az emberi élet egyik legnagyobb titka: a jó és gonosz örökös küzdelme. Mindez azért van, mert Szt. Pál szerint: „...nem azt teszem, amit szeretnék, (a jót), hanem amit gyűlölök, (a rosszat)” (Róm. 7,15). Tapasztalatunk szerint **mi sem** vagyunk kivételek. – Méltán vethető fel tehát a kérdés: milyen gyökérből fakad a két ellentétes életlendület?

1. Felénk forduló – az örök Jóság, az Isten.

Állapítsuk csak meg az élet észlelhető jeleit, hogy azután levonhassuk az értékes tanulságokat!...

a) A világmindenségünk egyik **alapjegye**: jó. Világteremtésünk lényeges jegye: jóság. – Belőle, szeretetéből csak jóság fakadhat. „És látá az Isten, hogy jó” (1Móz. 1,25).

b) A világmindenségnek tudatos földi személye, az embernek **ősi** jegye: jó. A tény az, hogy Isten jegyét, Isten lelkét hordozzuk. Az Írás ezt mondja: „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra...” (1Móz. 1,26). „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az életlehetét...” (1Móz. 2,7).

c) Az Isten képe, az ember – mégpedig minden alaptörtétese és a **fejlődés**vonala egyaránt –: jó. Azért indítja így az embert az Isten: „Szaporodjatok és sokasodjatok...” (1Móz. 1,28), hogy gazdagodjék a föld. Sőt azt is meg lehet állapítani, hogy az ember élethivatása, a **jövő szolgálata** is: jó. „Töltsétek be a földet...” (1Móz. 1,28) – hangzik az Írás buzdítása.

d) Az ember **vég nélküli életre** hivatott, tehát: **mindennél jobb!** Ezt hirdeti az apostol is: „...Isten fia vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek” (Róm. 8,16 és 17). – Íme, a jóság egyetemesen sodródó ereje állandóan kirobban. De megállapítható az is, hogy mindezt az **Isten adja** nekünk.

2. De ellenünk forduló – a harcoss ellenség, a „gonosz”.

A „gonosz” nem mondható ősi valónak, mert alapjában csak jóság vagyunk! Csak **elforduló gőg** vagyunk; aki **uralkodni** akar. Az Írás imígyen beszél az uralkodni akaró gőg megtöréséről: „Hiszen a vétkes angyaloknak sem kegyelmezett Isten” (2Pét. 2,4). – Megdöbbenéssel támad fel a szomorú kérdés: „Hogyan hullottál le az égből, te ragyogó hajnali csillag? Hogyan buktál a földre, te, ki megsebesítettél nemzeteket?” (Iz. 14,12). A „gonosz” valóságban csak **kísértő** az emberiség történelmében.

a) Kísértő már a **paradicsomban**. Sőt győztes is! Kísértő hangja így csendül: „...Dehogy is haltok meg! Csak tudja az Isten, hogy azon a napon, amelyen arról esztek, megnyílik szemetek s olyanokká lesztek, mint az Isten: tudtok jót és gonoszt” (1Móz. 3,4-5). Győzelmét pedig így írja le továbbá az Írás: „Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vón a gyümölcséből és evék s ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6). – **Így** gyengültté tette az embert. Értelme és akarata rosszra hajló lett! – Mindezt magában foglalja az Isten büntetése, amely kígyót, Évát, Ádámot egyaránt sújt. Olvasd csak Mózesnél (1,3,14-19) a leírást...

b) De kísértő az **egyes ember** életében is. Mégpedig az apostol írja önmagáról: „...más törvényt tapasztalok tagjaimban: ez küzd értelmem törvénye ellen” (Róm. 7,23). Majd Szt. Lukács is hivatkozik a sátán szerepére: „Ananiás, hogyan csábíthatta el szívedet a sátán, hogy be akarod csapni a Szentlelket?” (Ap.Csel. 5,3).

c) De ugyanez jelentkezik az **én életemben** is. Vizsgáljuk csak magunkat! Mennyi alkalommal kísért a „gonosz”? Gondolatok, vágyak, olvasmányok, személyes barátok, ösztönök stb. stb... alakjában! – Íme, a gonosz eredete és jelentkezése, amely **elfordít** minket az ősi Jóságtól. Valóság az, hogy a gonosz életem kísértőjeként halad mellettem...

Bef.: Végezetül kérdezem: mi a kötelességünk? – Csak helyes értelmezés? Nem! Legfőbb feladatunk: **győzelmes harc!** – És bízhatunk a jó diadalában, mert mi a „megváltott nemzedék” győzelmi lehetőségének áldottjai vagyunk!

2. beszéd: A „Jóság” lényege

(Dogmatikus beszéd: A Jóság lényege)

Bev.: A kicsi gyermek ajka mindig így említi az eget Urát: „jó Isten”. A gyermek ajkak pedig Isten hangjának csendítői, mert az Írás szerint a gyermek ajkáról hangzik az Isten igazi dicsérete: „Kisdedek és csecsemők szájával hirdetteted ellenségeiddel szemben dicséretedet” (Zsolt. 8,3). Ami tehát Isten jegye, az az életnek és embernek örök kincse. Nehemiás így imádkozott az Úrhoz: „Úr Isten, mindegyiknek teremtője! Te félelmetes, hatalmas, igazságos, mindenható, irgalmas és egyedül jó király! Egyedül segítő, egyedül igazságos, mindenható, örök, aki megszabadítod Izraelt minden bajtól. Kiválasztottad atyáinkat és megszentelted őket” (2Mak. 1,24-25). – Érdemes tehát kérdéssé tenni: mi valójában az a

jóság, amelyet így dicsér és értékel a próféta?

1. A Jóság szereteáradó bőség és szeretet.

A Jóságot így határozza meg a bölcsélet: **saját magának a kiáradása.**

a) **Isten – mindennek forrása,** és így mindenben rajta van Isten jóságos jegye. „Bőséget ad néked az Úr minden jóban” (5Móz. 28,11). „Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert irgalma örökkévaló” (Zsolt. 117,1).

b) Isten a szeretet kiáradása, és így **mindenen rajta van a szeretet bélyege.**

„Szeretem azokat, kik szeretnek engem” (Péld. 8,17)... „Megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket, és hittünk benne. Szeretet az Isten: aki szeretetben él, Istenben él, és Isten őbenne” (1Jn. 4,16).

c) De az **emberszemély** különösen az Isten szeretetének teremtménye; az ő lelkében tehát eltörölhetetlen jegy a beégetett szeretet. A próféta imígyen alapozza ezt az állítást: „Emberi kötelékekkel, a szeretet bilincseivel vonzottam őket” (Oz. 11,4). Az apostol pedig így szélesíti szent igazságát: „...aki szeretetben él, Istenben él, és Isten őbenne” (1Jn. 4,16). – Ez a szeretet azután ily módon rendelkezik: légy jó! „Akkor meg nem szégyenülök, ha minden parancsodra ügyelek” (Zsolt. 118,6). „Taníts jóra, okosságra, tudományra, mert hiszek parancsaidban” (Zsolt. 118,66). Majd így folytatja: tégy jót! „Bízzál az Úrban s a jót cselekedd” (Zsolt. 36,3).

2. Majd tovább kérdezem: mi a szeretet? A felelet ez: a Jóság mindenkít magához húzó hatalom.

A Jóságot így is meghatározhatjuk: **magá felé vonzó ősi gravitáció.** Ez azért fontos, mert így a jóság **vonzó erő is!** Nem egyszerű kiáradó és szeretetsugárzó erő, hanem élő központ, aki felé tör a lélek.

a) Ez a törtetés elsősorban Isten felé irányul. Az Írás szerint minden ember vágya, hogy egységünk legyen az Atyával és az Ő Fiával, Jézus Krisztussal (1Jn. 1,4). – De mi ez az egység? Talán így közelíthető meg: egységes egybecsendülés. Parancsainak hűséges betartásában. „Lábamnak szövétnek a te igéd, s ösvényeimnek fényesség” (Zsolt. 118,105). Az Isten kegyelmének értékesítésében. „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10). Az isteni természet állandó birtoklásában. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Végül az Istennel való állandó együttélés örömeiben: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

b) Embertárs felé másodsorban. „Legyen gondunk arra, hogy szeretetre és jótetre buzdítsuk egymást” (Zsid. 10,24). Ez kiáradó jóság, de ennek válasza – a felénk forduló hálás szeretet. – Mi lesz így a jóság? Mindeneket **egybevonó, összefonó erő!** Figyeld meg! Embert is inkább a jóságos szeretettel nyered meg, mint a parancsoló hatalommal. Szalézi Szt. Ferenc mondása: több legyet fogunk egy csepp mézzel, mint egy hordó ecettel.

Bef.: A jóság tehát kiáradó kegyelem és magához kötő hatalom. A személyek szent kapcsolata. Istent emberhez, embert emberhez fűz és a szeretet csodás áramlásával boldogít. Röviden: ez az a kapcsolat, amelyet az egy akol és egy pásztor összetartozandóságának mondunk. Ennek eredményéről és örök boldogságáról szól az Írás: „egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16).

3. beszéd: A „gonosz lélek” lénye

(Dogmatikus beszéd: A sátán – élő személy)

Bev.: Isten teremtményei a „nagyvilágon” kívül az emberek és az angyalok. Jó az Isten, jók a teremtményei. – De ennek ellenére sokszor hallunk a gonosz lélekről. Magát Krisztust is kísérti. „Akkor a Lélek a pusztába vitte Jézust, hogy megkísértse az ördögöt” (Mt 4,1). Krisztus kiűzi őket a lélekből: „...kiűzött egy néma ördögöt” (Lk 11,14). – Mít kell tudnunk ezekről a gonosz lelkekről?

1. Létük gyökérzetében angyalok.

Az **angyal lényegéből** való szellemi lények. Tehát az angyal jegyeit és kiválóságait hordozzák. Értelem... akarat... végnélküli élet az élet-tartalmuk. Nálunk tökéletesebbek.

a) Létezésüket és életgyökérzetüket az isteni kinyilatkoztatás jelzi. Létezésüket így is olvashatjuk: „Láttam a sátánt: mint villám bukott le az égből” (Lk 10,18). A második tételt pedig így lehetne fogalmazni: távol a Szeretettől, – élve a gyűlöletben. **Értelmük göggé lett, és így Istentől elszakadtak.** – Ez a magyarázata a **jó elleni harcnak.** „Simon, Simon, a sátán kikért titeket, hogy megrostáljon,

mint a búzát” (Lk 22,31). ...Sokszor a jó látszata alatt mutatkoznak. „...hiszen maga a sátán is a világgosság angyalának tetteti magát” (2Kor. 11,14). – Így nem szórói az isteni kincsnek, hanem támadói az isteni értékeknek. Jelhangjuk: ego sum Dominus!

b) Emberi értelmünk **magától** nem tudná felfogni **értelmüket**, de szinte ösztönösen **érzi** létezésüket. – A pogány vallásokban tisztelet tárgyai a félelem miatt... Az ember életében is sejthető és észlelhető sodró erejük... Itt-ott a legsötétebb ember egyenes rosszakaratában is megvillan ez a sötét hatalom. A hatalmuk alá kerülő ember jelszava: non serviam!

2. De önteltségük büntetteként elvetett, „rossz angyalok”.

a) Az angyalok próbatétele mindenestre isteni terv. Emberé ilyen volt, elgondolható, hogy az angyaloké is hasonló. Mi lehet ennek a próbatételnek lényege? Talán ez a mondat felelne reá: **szabad lény szabadon legyen Istené**. – Természetes, hogy a Végtelen terve nem az ember értelmének tárgya. „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és a ti utaitok nem az én utaim, úgymond az Úr. Mert amennyivel magasabbak az egek a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, az én gondolataim a ti gondolataitoknál” (Iz 55,8-9). De közelítése – az ember kötelessége. Ezért próbálja magyarázni az értelem.

b) Az angyalok egy részének elesése isteni kinyilatkoztatás? Igen! Bukásukról így szól az Írás: „Láttam a sátánt: mint villám bukott le az égből” (Lk 10,18) és: „Az angyalokat is, akik nem őrizték meg méltóságukat, hanem elhagyták lakóhelyüket, a nagy nap ítéletére örök bilincseken sötétségben tartja (az Úr)” (Júd. 6). Jézus sokszor beszél róluk. „Negyven nap és negyven éjjelmaradt a pusztában; közben megkísértette a sátán” (Mk 1,13)... „Ábrahámleányát viszont, akit immár tizennyolc éve megkötve tart a sátán, nem kellett föloldani kötelékétől szombaton?” (Lk 13,16). „...és a falat után mindjárt belészállt a sátán” (Jn 13,27) stb. stb. – Így szól a kinyilatkoztatás bukásukról és bukásutáni munkájukról is.

Bef.: Végezetül azt kérdezhetnők, vajon miért kell mindezt tudnunk? A felelet így hangzik: örök iskolát jelentenek ők a mi számunkra. Ha még ők is bűnhődtek, ilyen módon szenvedhetünk mi is. Ezért mondja az Írás: „Hiszen a vétkes angyaloknak sem kegyelmezett Isten, hanem sötét alvilági mélységekbe taszította őket, hogy őrizetben maradjanak az ítéletig” (2Pét. 2,4). – Ha tehát az Istennek való szembeszállást választanánk, akkor mi is várhatnók Isten büntetését. És reánk is állna az apostol szava: „Elapadt források ők, vihartól hajszolt fellegek, akikre a sötét alvilág vár” (2Pét. 2,17). – Az ő létük és belőle fakadó tanításuk fő tétele: az egyetlen Úr Isten uralmára törés. Ezzel szemben a helyes alapítétel: **alázkodj az Isten előtt, és boldog lesz az életed!** Ezt fejezi ki gyönyörűen a Bölcs mondván: „Kezet adok reá: a gonosznak nincsen mentsége, az igazak ivadéka azonban megmenekszik” (Péld. 11,21). „Az Úr félelme a bölcsesség tudománya, s a dicsőség előtt alázatosság jár” (Péld. 15,33). – Íme, ismételve kell elmondanunk: ismeretük nem a tudás gyarapításért adatott, hanem élő és hatékony figyelmeztetésül. A figyelmeztetés célja pedig így szól: **élettragédiák elkerülésére, az ember intésére és csábításaik legyőzésére** adatott.

4. beszéd: Mit akar a „gonosz lélek”?

(Erkölcsi beszéd: Egyéni megkísértésünk)

Bev.: Mert a kérdés: bennem hogy csendül meg a gonosz kísértő szava? – **Alanyi** a kérdés, tehát közvetlenül érdekel a felelet. – Hogyan közeledik tehát felém?

A földiek imádójává akar silányítani.

Boldogan járjuk a földön az életet, mert Istenatyánk szent otthonná teremtette. De figyeljük azt is, hogy szemünk érintse a földet, de lelkünk súrolja az eget. – És a sátán kísértése?

a) Szemet **csak** a földiekre irányítja. Pedig jól tudom: „Gondolj csak vissza arra az egész útra, amelyen az Úr, a te Istened negyven esztendőn át vezetett a pusztában, hogy megsanyargasson és próbára tegyen s így nyilvánvalóvá legyen, mi forog szívedben: vajon megtartod-e parancsolatait vagy nem?” (5Móz. 8,2). Sőt azt is tudom Mesterem szavából: „Ha életszentségetek fölül nem múlja az írástudókét és farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába” (Mt 5,20).

b) **Minden** erőfeszitésemet a föld kenyérszerzésére akarja szűkíteni. Színezve kínálja a földiek élvezetét. És így Istentől is el akarja szakítani a föld zarándokát. – Az Írás szerint ez a bűn születésének története: „Mindenki úgy esik kísértésbe, hogy saját kívánsága vonzza és csábítja. A kívánság azután, mihelyt megfogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz” (Jak. 1,14-15). És ebben megtalálható a sátán élő szerepe.

2. A bírvágy szellemével akar telíteni.

Töltekezést igényel az élet, mert abból építi fel tökéletesebb alakját. – De hogyan kínálja a sátán?

a) Kínálja – a földiek uralmát. De kizárólagosan és gögös önteltséggel. A gögös ember hamar behódol ennek, de a lelki ember nehezen hajlik reá.

b) De ekkor figyelmeztet az Isten szavára: „...töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28). Így tehát a külső csengés szerint az Istenhangja csendül a kísértő szavában... Miért? – Hiszen Isten állandóan a lélekuralmat hirdeti és követeli... Így az embert a világ urává akarja avatni. – De van-e különbség az Isten és a gonosz lélek sugallta uralom között? A különbsége: amíg az Isten úrrá akar tenni úgy, hogy emelkedjél mindenek fölé szellemileg, addig a sátán úrrá akar tenni úgy, hogy kiélvezve saját testi vágyaidat – gögösen szembeszállsz az Istennel és végül **rabszolgája** leszel a testnek. A csillogó szóval a gondolatot is felejtő ember nem veszi ezt észre; nem veszi észre a test sem, követi a kísértő szavát és csak később, sokszor nagyon későn döbben reá: elbuktam ismét.

3. Végül a sátán újra szolgájává akar silányítani.

Most már nem egyes cselekvésekben akar bukásra bírni, hanem egész életfelfogásunkat akarja hajótörötté tenni. „Imádj engem, a **földi boldogulás szellemét**” – mondja az evangéliumi sátánnal. „Mindent, amit kívánsz, megszerzek neked! Ne törekedjél magaslatokra, fáradságos ez! Ne törd magad! Kínzó fájdalom ez. Ne törődjél a lélek finomságával! Őrlődés és pusztuló tavaszt mutat a küzdelem. Imádjál engem, a földi boldogulást ígérő szellemet és mindent megadok neked!” – Ez a három kísértő rendszerint nem keres fel egyszerre és következetesen mindenkit. Legtöbbször a két elsőt alkalmazva kísérti meg az embert; de csak ritkán támad az evangéliumi sátán a már **győzedelmes lélekre**. Ha viszont támad, akkor ez a legrettenetesebb támadás. A két elsőnél csak egyes cselekvésekben győzött, és ott még csak könnyebb az isteni segítséggel való föltámadás. De ha **itt győz**, ha egész életfelfogásodat az Isten helyett a földiek felé fordítja, akkor megnyirbálta szárnyaidat, rabmadárrá silányított, amely csak földön mászik, de szárnyalni képtelen. Akkor ez áll reád: „Amíg ugyanis a bűn szolgálai voltatok, szabadok voltatok az igazságtól” (Róm. 6,20). – Itt már az Isten különös kegyelme segít, mert itt teljes és belső átalakulás szükséges. – Így támad és így győzedelmeskedik a kísértő lélek azon az emberen, aki a hamuval hintés alázata helyett a gög vesztesévé „emelkedett”.

Bef.: És ha most, befejezésül ismét megkérdezzük, mi lesz abból az emberből, aki a hamuval együtt hamvazószerda gondolatát is elvesztette, akkor azt felelhetjük: leszáll az anyagias, érzékies dolgok nivójára, hozzájuk idomul lelke...

* *

b) *alcsoport: A gonosz lélekről – előző csoporttól különböző beállításban...*

1. beszéd: Ősi gonosz-e a sátán?

(Dogmatikus beszéd: A gonosz lélek)

Bev.: A jó és rossz ellentétes létezése kézenfekvő. De az Isten, a Jóság **személyes léte** mellett milyen **személyes életben** jelenik meg a gonoszság? Csak egy a Végtelen, a Jóság: az Atya, és a **szabaddá teremtett** személyes lények életéből sarjad a rossz, a gonosz. Még a gonosz lélek is. De hogyan?

1. Boldogságra teremtett szellemi lény.

a) Az élet ősi alapja az Isten. Ő a tökéletes Jóság. „Egy a jó, az Isten” (Mt 19,17).

b) Belőle minden jóság. „Földről, a világosság Atyjától csak jó adomány, csak tökéletes ajándék származik” (Jak. 1,17). „Nagyon jó az Úr minden műve!” (Sir. 39,21).

c) Tőle az örök otthon, a tökéletes szellemi lények sora, az angyalok. „...az angyalok mind körülfogták a trónt, a véneket és a négy élőlényt, arca borultak a trón előtt és imádták az Istent” (Jel. 7,11).

2. De bűne miatt elkárhozott az égi szellem.

A szabadság velejárója – az önálló döntés és felelősség.

a) Szabadon hódolhatott az angyalok kara. – Isten **önkéntes** és **tudatos** hódolókat akar.

b) De ugyancsak szabadon szembeszállhatott a gög hatalma. – Isten a szabadlányok szellemi és önkéntes behódolását várja. A szabadság gyümölcse legyen: a hódolat!

c) De felelősség súlyával döntött és ítelt az Úr hangja. „Az angyalokat is, akik nem őrizték meg méltóságukat, hanem elhagyták lakóhelyüket, a nagy napítéletére örök bilincseken sötétségben tartja”

(Júd. 6).

Bef.: Íme! Így jelenik meg a gonosz lélek személyében a rossz, amely a szabad lélek gőg foganta szülöttje.

2. beszéd: Jó és rossz harca-e az élet?

(Erkölcsi beszéd: Az élet ősi lendülete) (Ez a kérdés az előző beszédek részletes tárgya)

Bev.: Valamiképpen állandó harcot érzünk, és a jó és rossz között ingadozik az életünk. – Méltán kérdezzük tehát: mi az élet ősi lényege és belső lendülete?

1. Lénytanilag: a jó előretörése az élet.

Az előretörést ez a mondat magyarázza: a kevésbé tökéletesből a tökéletesebbre tör az élet. De valóságban mit jelent?

a) Tehetségeket kapunk. Ezek talentumok. „Egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15).

b) Valóságokká váltjuk. Ez az életé teremtés feladata. „Előhívta tíz szolgáját és átadott nekik tíz minát: Kereskedjetele vele, mondta, amíg visszatérek” (Lk 19,13).

c) És így minden pillanatunk tökéletesebb életet tár elénk. – Ez az Istenterve.

2. Gyakorlatilag: küzdelem az előretörő élet.

De a valóságban állandó-e a győzelmes előrejutás?

a) Nehézségekkel megy az előretörés. „Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1).

b) Sokszor győzedelmes a gyarló és alsóbb életnívón való megmaradás, bűnös elpusztulás. Lásd: Péter tagadása: „Nem ismerem azt az embert, akiről beszéltek” (Mk 17,71).

3. Eredményben: a jó diadala az élet.

Ez az Isten tervének örök valósulása.

a) Győz a jó – az **egész** emberiségben. **Előrejut** az élet. Anyagi életfeltételek megteremtésében, az igazságok megismerésében, a szociális vonatkozásokban, erkölcsi értéktiszteletben, vallásos igényekben. **Előrejut** a megváltott élet.

b) Győz a jó – az **egyes** emberben. Elkalandozhat a bárány, de hazasegíti a pásztor. „Ha valakinek száz juha van, s egy elcsatangol közülük, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a hegyen és nem megy, hogy megkeresse az eltévedtet?” (Mt 18,12).

Bef.: Harcos előretörés a belső lendület, és a diadalok sora – a tökéletes élet.

3. beszéd: A gonosz lélek tevékenysége

(Dogmatikus beszéd: A gonosz lélek működése)

Bev.: A végtelen Istennel szemben gőgösködők elítéltje a sátán. – Vajon mi a szerepe és tevékenysége a való életben?

1. **Isten dicséretére teremtett – a tökéletesebb szellem.** Mivel lényében az Istentől származott, azért alapjában az **Istent dicsérő szellemi lény.** „Imádjja őt Isten minden angyala” (Zsid. 1,7).

a) Dicsőségében – fényességgel dicsérte is az Urat.

b) Elesttségében – Isten hatalmát hirdeti a vakmerően szembeszálló.

2. Isten diadalában alázódik – a gőggé emelkedő szellem.

Mi a lényege a gonosznak?

a) Eredetben – a jóság és erő. Ők – a tökéletesebb szellemek!

b) Elesttségben – a tagadás és elítéltség. Ők a tagadás szellemei.

Bef.: De ez sem marad céltalan lét, hanem az isteni erő diadalmát tanító **alázatos, de nekünk is hasznos** örök életfigyelmeztetés!

4. beszéd: A gonosz lélek földi szerepe

(Erkölcsi beszéd: És a földi életben mi lehet a sátán szerepe?)

Bev.: Az emberi élet nem tudat nélküli súrlódás, hanem akaratos indulás és haladás Isten felé. Ebben az útban próbát is áll minden ember, mert csak a próbaállót érheti az Isten ígérte győzelem. – Mit tesz ebben a törtető életben a sátán?

1. Kísért – a látszat jó kínálásával.

Szellemi lény a bukott angyal, tehát nem szakadhat el teljesen a szellemi lénytől, az embertől. De tagadás lévén a lényege, csak erre a vonalra indíthatja a föld zarándokát.

a) Isten tudtával cselekszik a gonosz. „Mondá neki az Úr: Honnét jössz? Az felelé és mondá: Szeret bolyongtam a földön és bejártam azt. És mondá neki az Úr: Észrevetted-e szolgámat, Jóbót? Nincs a földön hozzá hasonló férfiú, feddhetetlen és igaz, istenfélő és a gonosztól tartózkodó! Felelé neki a sá-tán és mondá: Vajon hiába istenfélő-e Jób? Nemde te körülkerítetted őt és a házat és egész vagyonát; megáldottad keze munkáját és gyarapodott jószága a földön! De bocsásd csak reá egy kissé a kezedet és verd meg mindenét, amiye van, akkor bizony szemtől-szembe áld téged!” (Jób 1,7-11).

b) De Isten segítő kegyelmének ereje birtokában diadalmaskodik az ember. Jób dicsősége is igazo-lása lehet ennek, de Szt. Pál szava csattanóan csendíti az Úr szavát: „Elég neked az én kegyelmem, mert az erő gyöngeségedben lesz teljessé” (2Kor. 12,9).

2. Harcol – a szellem fényeskedő erejével.

Általános szerepét így írja le az Írás: „Ellenségetek az ördög, mint ordító oroszlán jár körül, keres-ve, kit nyeljen el” (1Pét. 5,8).

a) A tudás szellemét kínálja. „Mondá erre a kígyó az asszonynak: Dehogyan haltok meg! Csak tud-ja az Isten, hogy azon a napon, amelyen arról esztek, megnyílik szemetek s olyanokká lesztek, mint az Isten: tudtok jót és gonoszt” (1Móz. 3,4-5).

b) A szépség formáját prezentálja. „Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és te-kintetre gyönyörű” (1Móz. 3,6).

c) Az örömek serlegét mutatja. Hangzik ugyan az apostol szava: „Szeretteim, mint vándorokat és hontalanokat intelk titeket: tartózkodjatok a testi kívánságoktól, melyek a lélek ellen küzdenek” (1Pét. 2,11). Mégis meghajlik a lelkünk, és igaz lesz reánk vonatkoztatva is az apostol szava: „Köztük éltünk egykor mi is testi vágyainkban, s megtettük, amit a test és az érzékek kívántak” (Ef.2,3).

Bef.: Íme! Ez a földi szerepe a gonosz léleknek! – De itt is csak kísértő és csábító, mert a jóakarató emberben győzelmes az isteni kegyelem.

5. beszéd: És mi mindennek gyökérzete?

(Dogmatikus beszéd: Miért kísérthet a gonosz szellem?)

Bev.: De továbbá külön is kérdezhető: miért kísérthet bennünket a gonosz szellem? Vizsgáljuk csak a **kísértő lényegét**, a **kísértett lényegét** és a **kettő érintkezési lehetőségét**. – Mit mutat a vizsgál-lat?

1. Szellem – a gonosz lélek.

a) A gonosz lélek léte és tevékenysége nem az ész ismeretének tárgya. Az ész csak annyit mond: igényelhető az Isten és ember között magasabb rendű szellemi.

b) De a kinyilatkoztatás **valóságos személyeknek** mondja a bukott angyalokat. „Ellenségetek, az ördög, mint ordító oroszlán jár körül, keresve, kit nyeljen el” (1Pét. 5,8). Mégpedig azért, mert csak a személy ereje a tudatos és tervszerű cselekvések terve.

2. Szellem – az emberi lélek.

a) Az ember személyiségének érve: az önmagunk tapasztalata. „Sui iuris est homo”.

b) De igazolja a Teremtő Isten szava: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak, és asszonynak teremtette”(1Móz. 1,27).

c) Végül **fennmaradó személyiségét** hirdeti a Mester ígérete: „Aki szeret engem, megtartja tanítá-somat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

3. Szellemi a szellemek érintkezése.

A szellem érintkezhet a szellemmel. Csak az a kérdés: mire terjed ki ez az érintkezés? Két tétel alapján gondolkodhatunk. A kettőt közmondások fogják tételbe mondván:

a) Similis simili gaudet.

b) Similem facere spiritum meum. Ez a két tétel azután arra vall, hogy az érintkezés ezen az alapon indulhat, és a szellemi „fényvetés” (!), „sugallat” (!), kísértő beállítás szellemi erővel érvényesülhet.

Bef.: De a létezés a szellemi érintkezés elméleti ismerete felett **nagyobb** az a gyakorlat, hogy el-lenálló erőinket Isten adja, és így győzelmes lehet az élet vándor népe.

6. beszéd: És az eredmény?

(Erkölcsei beszéd: Milyen győzelmet arathat a gonosz?)

Bev.: Végül is kérdezhetjük, van-e erős védelmünk a gonosz felülmúló győzelme ellen?...

1. Átfutólag győzhet – a gonosz.

Milyen a szellemi küzdelem sorsa?

a) Az Írás ugyan figyelmeztet a teendőkre: „Ne győzzön rajtad a rossz, te győzd le jóval a rosszat” (Róm. 12,21).

b) A Mester ugyan ellát kegyelemmel: „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” /Ef. 4,7/.

c) De átfutólag – győzhet a gonosz. Az életünk is ezt bizonyítja.

2. De végérvényben diadalmas – a Jóság.

a) Már a földi harcokban is Isten a győztes. Ezt hirdeti Szt. Pál: „Tudjuk, hogy az Istent szeretőknek minden javukra szolgál, azoknak, akiket rendelése értelmében (szentségre) hívott. Akiket ugyanis eleve ismert, azokat előre arra rendelte, hogy hasonlóká váljanak Fia képmásához” (Róm. 8,28-29).

b) Az élet „hazatérésében” (feltámadás!) a Mesteré és így az emberé a diadal. „Ha Jézus, mint ahogy hisszük, meghalt és föltámadt, akkor Isten azokat is, akik Jézusban hunytak el, vele együtt föltámasztja” (1Tessz. 4,14).

Bef.: Vigasztalódj ember! Isten Egyszülöttje az ember Megváltója, és így csak a Megváltóé lehet a győzelmek győzelme. Vigasztalódva olvasd az Írást, a „jó hírt”: „Mikor pedig a romlandó test romolatlanságba öltözik, s a halandó halhatatlanságba, akkor válik valóra az Írás szava: „A győzelem elnyelte a halált, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod?” (1Kor. 15,54-55). „A halál fullánkja a bűn, a bűn ereje pedig a törvény. De Istennek hála! Ő segít minket győzelemre Urunk Jézus Krisztus által” (1Kor. 15,56-57).

* *

c) *alcsoport: A Mester és a mi kísértésünk konkrét eredményei*

1. beszéd: Krisztus győzelme

Bev.: A kísértő sátán felett aratott hármassal győzelem leírásával lehetne kezdeni. – Majd a tárgyalásban ezt lehetne fejtegetni:

1. Hármassal győzelem mutatja Isten-voltát.

(Ez a puszták jelenete).

2. Hármassal földre alázkodás mutatja megváltói alázatát.

(Ez a Kereszt súlya alatti hármassal meghajlás és elesés).

Bef.: Szépen egybecsendíthető: hármassal győzelemmel nyilatkoztatja ki felénk isteni lélektartalmát és hármassal eleséssel mutatja Istenatyja felé alázatával szeretetáldozatát.

2. beszéd: A „nagyra hivatottság” előestéjén

Bev.: Ezt a gondolatot lehetne érinteni: Mesterünk elszakadt a földtől, hogy Áldozattá legyen az emberért.

1. Ezért cseng keményen és diadalmasan a sátánhoz intézett szava.

(Itt ismételni kellene a Mester három elutasító szavát: Mt 4,1-11).

2. Ezért cseng és szolgál Mesterünknek az égi karok ajka és karja.

(Itt színeznünk kellene a megjelenő angyalok szolgálatát: Mt 4,11).

Bef.: Az „elhivatott Mester” jövő életét kellene előrevetíteni... **Ez az élet** –csak győzelemmel teheti első lépését.

3. beszéd: A legyőzött ember

Bev.: Színezhetsz az elesett angyalok büntetését. „Az angyalokat is, akik nem őrizték meg méltóságukat, hanem elhagyták lakóhelyüket, a nagy nap ítéletére örök bilincsekben sötétségben tartja” (Jud.

6). –Tárgyalásban leleplezhető az **elesett ember** élete:

1. Szolgája – a földieknek.

De ezt jól kell érteni: „Szolgák! Teljes tisztelettel engedelmeskedjetez gazdátoknak, nemcsak a jó-
nak és engedékenynek, hanem a szigorúnak is. Értékes ugyanis, ha valaki Istenhez tartozása tudatában
elviseli a bántalmat, bár igazságtalanul szenved” (2Pét. 2,18-19).

2. Áhítózoja – a testieknek.

Néhány figyelmeztető hang: „Ő bünt nem követett el, s szájában hamis szót nem találtak” (2Pét.
2,22).

Bef.: Felcsillantható a remény, hogy még ezekért is megváltói halált halt a Mester, és így ők is **le-
hetnek** „Isten népei”.

4. beszéd: A diadalmas ember

Bev.: Színezheto az **erős ember** képe. Akár ez a szöveg magyarázható: „De ha egy erősebb meg-
támadja és legyőzi, elveszi fegyverzetét, amelyben bízott és a zsákmányt elosztja” (Lk 11,22). Akár ez
a szöveg értelmezhető: „János teveszörböl készült ruhát viselt, csipője körül pedig bőrvet; eledele
sáska és vadméz volt” (Mt 3,4). – Tárgyalásban két gondolat emelendő ki.

1. A győzelmes ember – a világ ura.

„...töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok...” (1Móz. 1,28).

2. A győzelmes ember – az örök élet várományosa.

„A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz
élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem
mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8).

Bef.: Azt kell hangoztatni, hogy ez a mi **egyetemes** hivatásunk és **lehetőségünk**. Jelszó: rajta!

* *

d) alcsoport: A kísértések kérdése – elméleti szempontból

1. beszéd: A szabadság és a próbaállás

(Erkölcsei beszéd: Emberi értékeink)

Bev.: Az emberi személyiségünk egyik legnagyobb ajándéka: a szabadság. Ezt az értéket adja az
Isten, hogy ezzel is dicsőítse Isten az ember. – Hogyan értelmezendő ez a tétel?

1. Szabadnak teremt az Isten.

a) Képére alkot. Ezt kell kialakítani. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten
képére teremtette” (1Móz. 1,27).

b) Életirányt szab elénk. „Lábamnak szövétnek a te igéd, s ösvényeimnek fényesség” (Zsolt.
118,105). Erre **kell** menni.

c) Szabadságot ad nekünk. **Szabadon** lehet határozni. „...megmarad az a remény, hogy a mulandó-
ság szolgálai állapotából fölszabadul Isten fiainak dicsőséges szabadságára” (Róm. 8,21).

2. Próbát álljon az ember.

Mi az Isten terve?

a) Szabadon döntsön az ember. „Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben
éljetez, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok” (Róm. 8,15). Ez tehát az Isten szerinti élet szabad
lehetőségét kínálja.

c) És így szabadságának elhatározó szavával tisztelje az Isten. Legyen lelkének dala: „Örvendve
örvendek az Úrban, és lelkem ujjong az én Istenemben, mert felöltöztetett az üdv ruházatába” (Iz.
61,10). Ez pedig a **szabad** behódolást hirdeti. Amilyen nagy kincs az Isten adta szabadság, olyan nagy
jószág – az önkéntes behódolás.

Bef.: És így elveszti szabadságát az ember? Nem! Így szabad elhatározásból tör arrafelé, ahol az
élet igazi boldogsága, az Isten lakik.

2. beszéd: A megpróbáltatás

(Erkölcsei beszéd: Az ember önkéntes önátadása)

Bev.: A „megpróbáltatás” emberi fogalmazása nem fedi a „**kísérletezgetés**” kicsinyes gondolatát. Isten Végtelensége – a nagyvonalúság megvalósulása. – Hogyan értelmezhető tehát a „próbatétel” problémája? Lássuk előbb a **lényeg**et és azután az **érték**et. – Mi tehát a lényege és a értéke?

1. Lényege...

Szabaddá teremt az Isten, hogy szabadon legyen fia az ember.

a) Lényeges gondolat tehát a **szellemi lénynek készséges hódolata**. Szabadlénységként tiszteljük az Urat! Jelszó legyen: „Nézd megalázottságomat és szenvedésemet, bocsásd meg minden vétkeimet” (Zsolt. 24,18).

b) De ugyancsak lényeges gondolat: az erőfeszítő előretörésben is az erőfeszítő behódolás jelentkezzék. Belső erőfeszítés oka legyen az Istenhez jutás és módszere: az Isten adta törvények betartása. „...Én azonban törvényedről elmélkedem” (Zsolt. 118,70). Ezért mondja Tóbiás: „És mivel kedvére voltál az Istennek, megpróbáltatásnak kellett érnie téged” (Tób. 12,13).

2. Értéke...

Ha a lényeges tényezőket ismerjük, akkor az értékeket könnyen felbecsüljük.

a) Érték: az akaratunknak önkéntes odahajlása (lélekalázat!). „...ahol szerénység van, ott bölcsesség is vagyon” (Péld. 11,2).

b) Érték: a **szabad** kifejlődés elérése (magunk öntudatos kialakítottai vagyunk).

c) Érték: a teljes kialakulás megnyerése (örök élet). Ez pedig életcélérés. „Boldog az az ember, aki állja a megpróbáltatást, mert ha hűnek bizonyul, elnyeri az élet koronáját, melyet Isten azoknak ígért meg, akik szeretik őt” (Jak. 1,12).

Bef.: Az Isten tervében élő „küzdő ember” a szabadságát értelmezi és akarat erejével felhasználhatja és értékesítheti. „Tudom Istenem, hogy vizsgálod a szíveket s szereted az egyszerűséget: azért én is szívem egyszerűségében, örvendezve ajánlottam fel mindezeket s láttam, hogy itt levő néped is nagy örömmel ajánlotta fel neked ajándékait” (1Krón. 29,17). Tehát: diadalmas lehet önnönmaga döntő elhatározásával! Ez a „próbaállás” nagy értéke.

3. beszéd: A kísértések lényege

(Erkölcsei beszéd: A kísértések lélektana)

Bev.: Lélektanilag érdekes kérdés: miben áll a „kísértés” lényege?

1. A kötöttség érzete bántó – a szabadsággal szemben.

a) Szabadnak értékeljük önmagunkat. Ez **Isten adta** valóság. Ez hálára kötelező égi kincs.

b) Önrendelkezőnek toljuk fel magunkat. Ez az **öngög** túlméretezte önbecsülés. Ez már bűnös elhajlás.

c) Korlát nélküli útra állítjuk önmagunkat. Ez a szabadosság és egyeduralmi büszkeség. Ez pedig bűnös életút-járás. Íme! Ez az első gyökérezete annak, hogy a Rendelkezővel szembeáll és kísértést érez **a szabad ember**.

2. A „látszat jó” követelődző – az emberrel szemben.

a) A megvillanó jók – egy sugárzatú fényvetésben tündöklenek. A javak **skálája** ez: anyagi, lelki, szellemi javak. Az egyoldalú megvilágítás csábító.

b) Érzelmi világunk hamar hajlik a „látszat jó” birtoklására. Amit feltűnően **jónak** látok, azt hamar követem.

c) A „pillanatnyi jó” hamarosan magával ragadja az embert. Sőt magával sodró erővel lendít az alacsonyabb tájak felé...

Bef.: Ez a kísértések lélektana. Ezt írja le igen szépen az apostol mondván: „Senki se mondja a kísértés idején: az Isten kísért engem. Isten nem kísérhető a rosszra, de maga sem kísért senkit. „Mindenkinek úgy esik kísértésbe, hogy saját kívánsága vonzza és csábítja. A kívánság azután, mihelyt megfogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz” (Jak. 1,14-15).

4. beszéd: Kicsodák a segítők?

(Erkölcsei beszéd: És a segítség kézenfekvő-e?)

Bev.: Vajon egyedül marad-e az élet harcában az ember? Ne felejtse! Isten az indítója, Isten a törvényhozója, Isten a célja; tehát az Isten a gondviselő Atyja. – Hogyan segít az Isten?

1. Az Isten segít a kegyelem fényével.

A természetes értelem fényt vet, és a kegyelmi fény az örök mércéhez viszonyítva megvilágít. „Kik félték az Urat, szeressétek őt, akkor szívetek felderül” (Sir. 2,10).

a) Amit az értelem egy irányban világít... Az egyirányú megvilágítás azt jelenti, hogy a földi szempontból látnak.

b) Azt az isteni kegyelem teljes és égi fényvetéssel tár elénk. Azt mutatja: hogyan értékelendők isteni szempontból a dolgok. Ilyen fényvetés: „A test világa a szem. Ha szemed ép, egész tested világos lesz” (Mt 6,22). Ez **kegyelmi** és **tárgyi** reáhatás. Értéket mutató és az igazi érték keresésére indító. „Járuljatok hozzá, s felvidultok, és nem szégyenül meg arcotok” (Zsolt. 33,6).

2. És az Isten élő Személye.

a) Sugallattal segít az Isten. „Lehetetlen ugyanis, hogy aki egyszer már részesült a megvilágításban, megízlelte az égi ajándékot, megkapta a Szentlelket, megtapasztalta Isten magasztos igéjét és az eljövendő élet hatásait, aztán mégis elpártol...” (Zsid. 6,4-5).

b) Velünk élve segít az Isten. Ez személyes indítás és támogatás. „Az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít, a világba jött” (Jn 1,9).

3. És Isten küldötte emberek lelke. Végül marad a **közvetlen** és **észlelhető** isteni követek segítségével.

a) Szülők és nevelők.

b) Jó emberek és tapasztalatok. Ezek **észlelhető** isteni segítségék.

Bef.: Teljes a függésünk az Istentől? Igen! De ez ne szomorítson, hanem emeljen! **Így** biztos az isteni segítségünk is!

5. beszéd: Ki az érdem?

(Erkölcsi beszéd: A diadalmas ember jutalma)

Bev.: Boldogító tudatunk lehet ez az igazság: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel, 17,28). De ennek ellenére boldogító tudat legyen: az Istenhez törve Benne **személyes** a boldogságunk. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

1. Istené – a segítő erő.

a) Alapindulásban (teremtés ténye). „Egyenesek az Úr végzése, vidámmá teszik a szívet, világos az Úr parancsa, felvilágosítja a szemet” (Zsolt. 18,9).

b) Kegyelemközlésben (ez az erő felnemesítője!). „...megvilágítom mindazokat, kik bíznak az Úrban” (Sir. 24,45).

c) Égi és földi lendítésben (ez az erőfelvétel!). „Emlékezzetek csak az elmúlt időkre, amikor a megvilágosításban részesültetek és helytállatok annyi küzdelemben és szenvedésben” (Zsid. 10,32).

2. Mégis emberé – a diadalmas jövő.

Ennek vonala kettős.

a) A földön is érvényesül az igaz és jó ember értéke. „Az igazak ellenben örökké élnek, és jutalmuk az Úrnál vagyon, és gondjuk viselése a Magasságbelinél; ezért nyerik el az ékesség országát s a szépség koronáját az Úr kezéből, mert jobbával betakarja, és szentséges karjával megvédi őket” (Bölcs. 5,16-17).

b) Az örök életben pedig fényeskedik a diadalmasok életképe: „az igazak felvillannak, és olyanok, mint a szikra, mely a nádasban továbbharapódik” (Bölcs. 3,7).

Bef.: Az emberé a diadal, amelyet örök boldogságban élvez az ember. Így: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8).

* *

e) *alcsoport: Az ember képe, amelynek ősi törtétese az isteni kontúrok megszerzése*

Ezek a beszédtelemek különállók is lehetnek, de egymásba fonódó láncszerűséggel is elmondhatók. – **Tárgyi szempontból** pedig azért tartoznak és kapcsolhatók a mai vasárnaphoz, mert a kísértés és

győzelmi lehetőség gondolatai felvethetik előttünk a kérdést: milyen is valójában az ember változókat mutató lélekarca?

1. beszéd: Az élet köznapi embere

Bev.: Valóban úgy áll elénk az emberiség nagy tömege, mint belső készségek és külső adatok, tevékenységek alapján rétegezték együttese. – Milyen típusokat és élénken kimetszett arcéleket mutatnak az emberek? Az első és leggyakoribb: a **köznapi ember**. – Mik ennek jegyei?

1. Természetes lendülettel peregnék életmozganatai.

a) Fejlődő története előre lendíti. Érzik és élük ezt az igazságot: „Az ember úgy születik nyomorúságra, mint a madár repülésre” (Jób 5,7).

b) Természetes jósága érvényesül. „Végül egy szamaritánusnak is arra vitt az útja. Mikor megpillantotta, megesett rajta a szíve. Odament hozzá, olajat és bort öntött sebeire és bekötözte azokat. Aztán föltette teherhordó állatára, szállásra vitte és gondját viselte” (Lk 10,33-34).

2. De eleven készséggel nemesednek isteni vonásai.

a) Hajlik az isteni életre. „Boldogok a lélekben szegények: övék a mennyek országa” (Mt 5,3). – Pásztorok hívása is ilyen, az apostolok hívása is példa.

b) Készséges az Isten kívánta áldozatra. Az első vértanútól tanuljunk. „Ő azonban Szentlélektől eltelve föltekintett az égre, és megpillantva az Istendicsőségét és Jézust, amint az Isten jobbján áll, fölkiáltott: „Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbján áll!”... „Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet!”... „Uram, ne ródd föl nekik ezt a bűnt!” (Ap.Csel, 7,55-56és 60).

Bef.: Ne rajzolj sötét képet – az **egyszerű emberről!** Ezek az Isten alázatos gyermekei!

2. beszéd: A „nagyvilág” embere

Bev.: A második típus volna: a **„nagyvilág” embere**. – Szélesen látó a tekintete, igényes az élete, de sivár és vertikálisan igen alacsony az életszintája. – Milyen jelek mutatják a „nagyvilág” emberének képét?

1. **Földre hajlik.** Ha címert kellene verni róla, akkor a **„meghajló ember”** jelképezné. De úgy, hogy külsőben egyenes, sudár, derűs, könnyed és valóban a **földre hajló**... Miért?

a) Belőle vétetett. „Isten az embert földből teremtette, s a maga képére alkotta” (Sir. 17,1).

b) Belőle táplálkozik. „Ede, bibe, comede!”

2. És csak a földiekért dolgozik.

Mi az élet lendületének motora?

a) A földiek bírása. „A föld embere” („Businessman”).

b) A földiek élvezete (Hedonista – „nagyvilági ember”). „Az élvezetek habzsolója”.

Bef.: Csillogó a nagyvilág. **Beaton** leírja New York képét... Csillogó, de nem a mélységek világa! – A tengerek zúgása – fenségesebb...

3. beszéd: A puszták embere

(Erkölcsei beszéd: Távol a világtól – közel az Istenhez)

Bev.: A „nagyvilág” után áhítozók mellett felfényesedik a visszahúzódó **„puszták népének”** arcéle. – De ebben a típusban kétféle ember arca található.

1. Ágár népé...

Az Isten-féltő Ábrahámnak egyik törzsátya a „sivataglakó Ágár”. „Szilaj ember lesz az: keze mindenki ellen s mindenki keze ő ellene leszen, s valamennyi testvérével átellenben üti fel majd sátrait” (1Móz. 16,12).

a) Távol – az emberek közösségétől...

b) Távol – az Isten házatól...

c) Távol – az isteni ige hallásától... Ez a föld felé forduló ember.

2. A jordáni próféta követőjéé.

Ez a típus már magasabbrendű ember. Miért?

a) **Maga** hagyja ott a földiek közösségét. „János teveszőrből készült ruhát viselt, csipője körül pedig bőrvet; sáskával és vadmézzel élt” (Mk 1,6).

b) Magához vonzza a bűnbánók csoportját. „Kivonult hozzá egész Júdea és Jeruzsálem minden lakója és bűneiket megvallva megkeresztelkedtek nála a Jordán folyóban” (Mk 1,5).

c) Istennel tölti „remete életét”. – Ő közvetlenül találkozik az Istennel. Ezt az utóbbit kellene keresnünk – léleekben.

Bef.: A „puszták világa” közül a „lélekmagány” világát keressük. **Itt** találkozunk az Istennel.

4. beszéd: Az igénytelenség embere

(Erkölcsei beszéd: Kis igény – nagy gazdagodás)

Bev.: Horizontális és vertikális az élet kiterjedésének lehetősége. – És az emberek között melyik a vertikális lélek?

1. A földieket nem keresi.

Ez az ember is benne él a földi keretekben, de igényei csak a szükségeseket keresik.

a) Kell a föld terméke, hogy éljen. Bízunk abban, hogy munkája nyomán megkapja a szükségést. „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” (Mt 6,11)...

b) De nem azért él, hogy ezekben gyönyört leljen. „Ne aggódjatok... Nem több-e az élet az eledelnél, s a test nem több-e a ruhánál?...” (Mt 6,25). Ez bizonyidegen hang a „föld emberei” füleinek.

2. Az égieket pedig megszerzi.

De aki elveti a földet, mi lesz a birtokállománya?

a) Szellemiek bősége a földön. „Be szép a tiszta nemzedék dicsőségében, mert halhatatlan az emlékezete, mivel ismeretes Isten és ember előtt. Ha jelen van, utánozzák, ha távozott, visszakívánják...” (Bölcs. 4,1-2).

b) Isteniek bírása – vég nélküli életében. „Az igazak ellenben örökké élnek, és jutalmuk az Úrnál vagyon, és gondjuk viselése a Magasságbelinél; ezért nyerik el az ékesség országát, s a szépség koronáját az Úr kezéből” (Bölcs. 5,16-17).

Bef.: A szélesen terülő életet szeressük, de a magasságok világát áhítazzuk. „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ahol Krisztus ül az Isten jobbján” /Kol. 3.1/.

5. beszéd: Az örök élet igényeskedő embere

(Dogmatikus beszéd: Az örök élet igényese)

Bev.: És az élettartalmat tekintve melyik embertípus a legértékesebb? – Miben találjuk életük jegeit?

1. „Lélek tartálya” – isteni. Istentől jövet (teremtés!) a **szellemi lélek** birtokosai vagyunk.

a) Ez a szellem **gyökérzetében** Istenhez hasonló. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette” (1Móz. 1,27).

b) Ez a szellem **isteni természetet** hordozó. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). **Lehet** ilyen is!

2. Élettartalma – isteni.

Istenatyja adja a lélek tartalmát.

a) Kegyelem az éltetője. Ez pedig mire képesít? Isteni látásra, isteni akarásra és állandó szeretetsugárzásra.

b) Isteni természet a boldogsága. Röviden: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). – És ezt hogyan észleljük? Minden a boldogságunk, ami szellemi életünk adaléka (Szt. Terézia a **szenvédést is** kérte!!)

Bef.: Mít vonjunk le tanulságul? Isteni legyen a lelkünk, és istenivé alakuljon életünk. Akkor biztosan hihetjük: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

* * *

B/ rész –a/csoportja: a „kis liturgiához” írt beszédek

1. (Introitus) beszéd: Kit hallgat meg az Úr?

(Erkölcsei beszéd: Az ember könyörgésének határa)

„Ha kiált hozzám, meghallgatom, a szorongatás idején velem leszek, megmentem és megdicsőítem. Betöltöm őt hosszú élettel, és megmutatom neki segítségemet” (Zsolt. 90,15-16).

Bev.: Azt mindenki tapasztalja, hogy életútján igen sokszor dalolják ezt a kérő éneket: adjatok, adjatok, amit Isten adott! – Nem szabad ezt kolduló dallá silányítani, hanem az egymásra szoruló embert szeretet lelkével kell átítani. – És az egek felé szól-e ez a dal? És kit hallgat meg az ég Ura?

1. A kiáltót meghallgatja.

Az biztos, hogy Felé fordul a lelkünk; csak az a kérdés: könyörül-e rajtunk az Isten? „Úgy tekint az Úrra, Istenünkre a mi szemünk, míg rajtunk meg nem könyörül” (Zsolt. 122,2).

a) Maga a Mester ígérte. „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak” (Mt 7,7). Ezért bizakodó az ember lelke. „Törvényeidről elmélkedem, beszédeidről meg nem feledkezem” (Zsolt. 118,16).

b) De maga az élet is igazolja. Zengő akkordba fogja ezt a tételt a Zsoltáros is: „Ki a Fölségesnek oltalmában lakik, az ég Istenének védelmében nyugszik” (Zsolt. 90,4).

2. Majd tovább mennén kérdezhetem, miben áll ez a meghallgatás? A felelet ez: **és hosszú élettel jutalmazza.**

Semmit sem igényel úgy az ember, mint az **életet**. De hol lesz valósággá ez az áhítozás?

a) A földön a hosszú élet kegyével. Az Isten áldása szóról szóra teljesül – időt tekintve. Azokon, akik szeretik az Istent és Isten miatt a szülőket. Átvitt értelemben boldog – életutat figyelve. „Mert angyalainak parancsolt felőled, hogy minden utadon őrizzenek” (Zsolt. 90,11).

b) Az égben az örök élet boldogságával. Az élet pergő időtartam. De a lényeg, hogy boldog és értékes tartalma legyen az életnek. És ezt mi adja? A földi lélekmunka és a hit kegye. Ez pedig azért igen nagy, mert végnélküli boldogsággal kecsegtet az örök élet. És akkor lesz valóság, ha hűségesen követjük az apostol szavát: „Mint az ő munkatársai, figyelmeztetünk titeket, hogy Isten kegyelmét ne vegyétek hiába” (2Kor. 6,1).

Bef.: Legyen tehát egész életünk biztató programja: „Hozzád emelem, Uram, lelkemet, Istenem, tebbened remélek; ne hagyj, hogy megszégyenüljek” (Zsolt. 24,1-2).

2. (Introitus) beszéd: Miben áll az Úr ígérte „megdicsőítés”?

(Erkölcsei beszéd: Életünk megdicsőítése)

Bev.: Amikor az Írás a fejedelmek megdicsőítő szeretetét akarja ismertetni, akkor Mardokeus felmagasztaltatását így írja le: „Azt a férfit, akit a király ki akar büntetni, királyi ruhába kell öltöztetni, reá kell ültetni a király nyerges lovára, fejére királyi koronát kell tenni, a királyi fejedelmek és hatalmasok közül az első vezesse lovát és a város terén áthaladva hangosan kiáltja: így dicsőül meg az, akit a király ki akar büntetni!” (Eszter 6,7-9). – De miben áll az Isten adta felmagasztaló megdicsőítés?

1. Isteni természetével gazdagít az Isten.

Az egek nem elzárt területek az emberlélek előtt. Amint az ég harmatja a föld gabonáját élteti, úgy az isteni „harmat” a lelket üdíti.

a) Újjászüli – az Úr kegyelmével. Azért mondja Izaiás: „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegték a felhők az igazat; nyíljék meg a föld és teremje a szabadítót, és legyen egyszersmind igazságosság.” (Iz. 45,8). „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek, ami odafönn van, ahol Krisztus ül az Isten jobbán” (Kol. 3,1). „Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – És ez a nagy kegy „istenivé” teremtő égi áramlás.

b) Gazdagít – természetének kincsével: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2 Pét. 1,4). – Így megvalósul életünknek az a boldogsága, amelyet Szt. Pál így jellemez: „Senkinek sem okozunk semmiféle botrányt, hogy ne becsúszhassék szolgálatunkat, hanem mindenben úgy viselkedünk, amint Isten szolgája... Mint szomorkodók, de mindig derűsek, mint szűkölködők, de sokat gazdagítók, mint akiknek semmijük sincs, de mindenük megvan” (2 Kor. 6,3-4 és 10).

2. Isteni élettel boldogít az Isten.

De mi ennek valósága?

a) Nyugodtan éli életét a földön, Isten kezében... In manu Dei!... „Én magam legeltetem juhaimat, és én pihentetem meg őket, úgymond az Úr Isten! Az elveszettet megkeresem, az eltévedtet visszavezetem, a sebesültet bekötözgetem, a gyengét megerősítem, a hízottat és az erőst megoltalmazom, és igazságosan legeltetem őket” (Ez. 34,15-16). Ez tudat. Ez valóságos elpihenés. Szenvedések, életviharok nem törik össze... Életét a hegyi beszéd vezeti, erőssé: „Boldogok, akiket az igazságért üldöznek: övék a mennyek országa” (Mt 5,10).

b) Nyugodtan fejlődik – Isten kegyelmének birtokában. „Ti azonban választott nemzetek, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul lefoglalt nép vagytok, hogy annak dicsőségét hirdessétek, aki a sötétségből csodálatos világosságra hívott titeket. Ti, akik valaha nem voltatok nép, most Isten népe vagytok; akik azelőtt nem nyertetek irgalmat, most irgalomra találtok” (1Pét. 2,9-10).

c) Sőt bizakodva várja az élet teljes birtoklását. „A király pedig így felel: Bizony mondom nektek: amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek” (Mt 25,40). „Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34).

Bef.: A földi koszorú és diadal eltűnő, de az égi dicsőítés – örökké tartó.

1. (Oratio) beszéd: A böjt ereje

Bev.: Mondjuk el magyarul az egekbe emelkedő könyörgést: Isten, ki Egyházadat a negyvennapos böjt évenkénti megtartása által tisztogatod, eszközöld ki népednek, hogy amit önmegtartóztatás által tőled el akar nyerni, azt jótetteivel el is érhesse. A mi Urunk...

1. Lelkünket tisztítja.

a) Fékezi – az ösztön erejét.

b) Előkészíti – a bűnbocsánat kegyelmét.

2. A tisztult élet élését biztosítja.

a) Örök önfegyelem az élet. Ezt az ember végzi – a böjt útján.

b) Örök töltekezés az élet. Ezt az Isten adja – a böjt nyomán.

Bef.: Mondjuk: ma ezért imádkoztunk, és ennek kegyelemvételével éljünk!

*

1. (Graduale – Tractus) beszéd: Hogyan véd minket az Isten?

(Erkölcsei beszéd: Isten segítsége)

„... angyalainak parancsolt felőled, hogy minden utadon őrizzenek; kezükön hordoznak téged, hogy köbe ne üssed lábadat” (Zsolt. 90,11-12) és: „Ki a Fölségesnek oltalmában lakik, az ég Istenének védelmében nyugszik, azt mondja az Úrnak: Te vagy az én oltalmazóm, menedémem, Istenem, kibem bizakodom. Mert ő megment engem a vadászok törétől, a súlyos veszélytől; szárnyaival árnyékot borít reád, és tollai alatt menedékre találsz. Húsége pajzsként vesz körül, nem kell félned az éjszaka rémétől, a nappal repülő nyíltól, a sötétben kószáló járványtól, a délben támadó gonosztól. Ezren essenek el bár oldala mellől, és tízezen jobbod felől, hozzád mi sem közeledik... Mivel bennem bízik, megszabadítom, oltalma leszek, mert ismeri nevemet. Ha kiált hozzám, meghallgatom, a szorongatás idején velem leszek, megmentem és megdicsőítem. Betöltöm őt hosszú élettel, és megmutatom neki segítségemet” (Zsolt. 90,1-7 és 14-16).

Bev.: Hogyan áll mellettünk az Isten? – kérdezheti az életutat bizonytalanul néző ember. A kettős felelet következőképpen hangzik.

1. Embertestvéreink át.

Isten képe minden ember, és az életkörzetünk közelében élőkön át szól először az Isten. – Kik ezek?

a) Szülők – nevelők. Az öreg Tóbiás oktatása örök példája a jól nevelőszülőknek: „Életed minden napján pedig eszedben legyen az Isten; vigyázz, hogy soha bűnbe bele ne egyezzel, és ne hagyd figyelmen kívül az Úrnak, a mi Istenünknek törvényeit” (Tób. 4,6).

b) Emberközösségen át. Testvérek vagyunk Isten atyaságában; irányítsuk egymást testvéri szeretetben. A valóság az, hogy Isten szeretetünk is testvérszeretetünkön át lesz életté. „Ezt a parancsot

kaptuk tehát tőle: Aki szereti Istent, szeresse testvérét is” (1Jn. 4,21).

2. Lelkiismeretemen át...

Ez a második hang.

a) Szól és int – mindenkit. „Amikor a pogány a törvény híján a természet szavára teszi meg a törvényben foglaltakat, törvény hiányában önmagának törvénye. Ezzel igazolja, hogy a törvény követelménye szívébe van írva, amiről a lelkiismerete tanúskodik és öntétele is, mely hol vádolja, hol fölmenti...” (Róm. 2,14-15).

b) Megnyugtat, vagy nyugtalanságban hagy. „Imádkozzatok értünk! Meg vagyunk ugyan győzve, hogy tiszta a lelkiismeretünk, hiszen minden tekintetben helyes életre törekszünk” (Zsid. 13,18). – Átvitt értelemben ide is vonatkozik: „Ha kezéd bűnre csábít, vágd le. Jobb csonkán bemenned az életre, mint két kézzel a pokolra jutnod, a kiolthatatlan tűzre” (Mk 9,43).

3. Kegyelmeim át.

a) Ezek – tárgyiak. Megújulás a megváltásban. Belénk öntött erények (hit,remény, szeretet) az életszolgálatra.

b) Ezek – személyesek. Angyalok. „Az Úr angyala táboroz azok körül, kik őt félik. És szabadulást hoz nekik. Ízleljétek meg és lássátok, mily édes az Úr, boldog az az ember, ki őbenne remél!” (Zsolt. 33,8-9). Próféták. „...többféleképpen és különböző módon szolt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz...” (Zsid. 1,1). Krisztus. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Csak fel kell figyelni és reátalálunk, hogy segít az Úr!

2. (Graduale – Tractus) beszéd: Ki a legboldogabb ember?

(Erkölcsei beszéd: Az ember alanyi boldogsága)

Bev.: Örök törtetésünk a boldogság szerzés, örök kérdésünk: kicsoda a boldogság birtoklója? A feleletet több kérdés és egy összefogó felelet adja. – Hogyan szólnak ezek a kérdések és az egyetlen felelet?

1. A földiek birtoklója?

Az ilyen „birtokló” mit vehet birtokába?

a) Lehetnek ezek – kívülünk álló kincsek. De mi a jellegük? **Szolgálat!** „És bölcsességgel alkotad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2).

b) Lehetnek ezek – bennünk élvezett érzéki örömök. De mi a veszélyük? Erkölcsi omlást hozhatnak.

2. A tudományok ismerője?

A tudomány embere mit mondhat sajátjának?

a) Isten adta igazságokat.

b) A további kutatást igénylő izzító igényeskedést.

3. Az Úr szárnyának védettje!

A fészek hasonlatát érintve transzponáljuk a kérdést mondván: „Ki a Fölségesnek oltalmában lakik, az ég Istenének védelmében nyugszik” (Zsolt. 90,1).

a) Veszélytől véd. „Hűséges pajzsként vesz körül, nem kell félned az éjszaka rémétől, a nappal repülő nyíltól” (Zsolt. 90,5-6).

b) Magasba lendít. Az Úr szárnyakat ad a léleknek. Vonz és ragad égi gyönyörök megcsillantásával. „Színe előtt fenség van és szépség, szentélyében szentség és dicsőség” (Zsolt 95,6). Az Úr Magával ragad az égiekbe. Csak egy legyen bennünk: az Úr imádása, és akkor valóság leszen a Zsoltáros jövendölése: „Megóvja életedet a pusztulástól, irgalommal és kegyelemmel koronáz meg téged. Kielégíti javaival kívánságodat, és mint a sasé, visszatér ifjúságod” (Zsolt. 102,4-5).

Bef.: Isten szárnya alatt élnek a legboldogabb emberek.

*

(Mivel az Offertorium és Communio szövege azonos, azért két olyan beszédvázlatot közlünk, amelyek egyike – a maga helyén – a felajánláshoz, a másik pedig az áldozás lelkületéhez illik!)

1. (Offertorium) beszéd: Életemet Uramnak ajánlom

(Erkölcsei beszéd: Kinek a kezében legyen az életem?)

„Szárnyával árnyékot borít reád, és tollai között menedékre találsz. Hűsége pajzsként vesz körül, nem kell félned az éjszaka rémétől” (Zsolt. 90,4-5).

Bev.: A gyermek az édesanya és apa erős karja védelme alá helyezkedik... És az ember kinek kezébe ajánlja életét?

1. Akinek erős szeretete biztató.

Kicsi gyermek menedéke – az erős szülő. Hát még lelki veszélyben kihez menekül az ember?

a) Akihez így kiálthat a lelkem: „Hozzád emelem, Uram, lelkemet, Istenem, tebenned remélek; ne hagyj, hogy megszégyenüljek” (Zsolt. 24,1-2). „Én erős Istenem, akiben én bízom, pajzsom és mentő szarvam, felemelém és oltalmam, megmentőm: te megszabadítasz az erőszaktól” (2Kir. 22,3).

b) Aki erőt is ad a gyengének. „Ekkor másodszer is eljőve az Úr angyala s megérinté és mondá neki: Kelj fel, egyél, mert nagy út vár reád. Ő felkele, evékés ivék s ennek az ételnek az erejével negyven nap és negyven éjjel méne, egészen az Isten hegyéig, a Hórebig” (3Kir. 19,7-8). „Az Úr neve erős torony, hozzá menekszik az igaz, és bizton vagyon” (Péld. 18,10).

2. Akinek védő hatalma védelmet nyújtó.

a) Földi sátrat von fejünk fölé. „Ama napon majd ezt az éneket éneklék Júda földjén: erős városunk nekünk Sion, védelmül kőfal és bástya van benne. Nyissátok meg a kapukat, hadd vonuljon be az a nemzet, mely igaz, és hűséges marad” (Iz. 26,1-2).

b) Égi otthont ad életünk fölé. „Ezért is sóhajtozunk itt, mert mennyei hajlékunkat óhajtjuk felöltöni” (2Kor. 5,2).

Bef.: Ezért száll a lelkem az Úrhoz mondván: „Szálljon illatáldozatként színed elé imádságom, és kezem felemelése legyen olyan, mint az esti áldozat” (Zsolt. 140,2). És ezért ajánlom szívesen egész életemet – parancsaid hűségésévé. „Parancsaidról elmélkedem, mert szeretem őket. Parancsaid felé emelem kezemet, mert kedvesek nekem, és gondolkodom rendeleteiden” (Zsolt. 118,47-48).

*

1. (Secreta) beszéd: A negyvennapos böjt áldozatossága (Erkölcsei beszéd: A böjt hatása)

Bev.: Miért adta az Úr a világ szépségét és gyönyörűségét? Azért, hogy **lemondjunk** róla?... Nem! Azért, hogy rajta keresztül égiek felé emelkedjünk! – Hogyan éri ezt el a böjt?

1. Visszahúz és elzár a földtől.

a) Messzebb tolja lelkünket... Mi uralkodjunk rajta!...

b) Hogy reánk ne nehezdjék minden súlya. Ne legyünk rabszolgája!

2. Bekapcsol és felemel – az égbe.

a) Isten szépségét tükrözi minden. A világ minden porszeme a fenséges Isten tükre.

b) Istenhez vezessen minden. A világ minden porcikája – Istenhez kísérőélettelen vagy élő – Ráfael.

Bef.: Negyvennapos böjt – jelképes legyen életünkben. Legyen állandó fegyelem és nem kizáró a földiek élvezése.

*

1. (Communio) beszéd: Hogyan veszem az égi Atya segítségét? (Erkölcsei beszéd: Isten segítségének vétele)

„Szárnyával árnyékot borít reád, és tollai alatt menedékre találsz. Hűséges pajzsként vesz körül” (Zsolt. 90,4-6).

Bev.: Amikor a szentmise-áldozat áldozása befejeződött, akkor méltán kérdezhetjük: hogyan részesültünk az Úrral való közös és egységes egybefonódásban?

1. Közösködve – szeretetben.

A szent liturgia – mindig közösségi szent áhítat. Közösségben élünk ott egymással és égi Atyánk-

kal. – Ennek pedig mi a belső dinamikája?

a) **Ő szeretetből** ad mindent. Mindent, ami jó. „Mert így szól az Úr Isten: Íme én magam keresem fel juhaimat és viselem gondjukat. Amint a pásztorgondját viseli nyájának azon a napon, amelyen elszéledt juhai között van, úgy viselem majd én is gondját juhaimnak és kiszabadítom őket minden helyről, amerre elszéledtek a felhő és a sötétség napján” (Ez. 34,11-12). – Még bűnbánatot feltéve, bocsánatot is ad – ami üdvösség. „Hagyja el útját az istentelen, gondolatait a gonosz férfiú, és térjen vissza az Úrhoz, ki megkönyörül rajta, és Istenünkhöz, mert kész ő a megbocsátásra” (Iz. 55,7).

b) **Én – szeretettel** kérek és köszönök mindent. „Hozzád emelem, Uram, lelkemet, Istenem, tebened remélek; ne hagyd, hogy megszégyenüljek” (Zsolt. 24,1-2). „Én azonban benned bízom, Uram; azt mondom: Te vagy az én Istenem! Sorsom a te kezében van, ments meg ellenségeim kezéből s üldözőimtől” (Zsolt. 30,15-16).

Az azután egybefonódó: akár embertől kérek, vagy Istentől esdekelek, mert mindkettő a **szeretet közösségéből** fakad.

2. Közös isteni értéket hordva – természetben.

Itt már az emberi természet közössége mellett az az isteni kegy is megcsendítendő, hogy égi Atyánk **isteni természetében** is részesít. –Hogyan jutunk hozzá?

a) Az égi Kenyér táperejével. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én feltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). – A bűnbánat – előkészít, a Szent Kenyér – erőt közvetít.

b) Az isteni természet égi kegyelmével. Lelki újjászületés az első lépés, majd a természetében való részesítés a betetőzés: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

Bef.: A szőlőtöke és szőlővenyige igazi példája valósul bennünk. „Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz” (Jn 15,5).

*

1. (Postcommunio) beszéd: Az égi táplálék csodaereje

(Dogmatikus beszéd: Krisztus vétele)

Alázatosan kérünk téged, Szentséged szent vétele, Uram, újítson meg minket és a régi bűnöktől megtisztulva, ez üdvadó misztériumnak közösségébe segítsen el minket. A mi Urunk...

Bev.: Amilyen érték – a lemondó bőjt, olyan fenségesen égi – az isteni táplálkozás. A földiek – igénytelenek az égiek – igényese. – Mit hoz számunkra az égi Eledel?

1. Örök tisztaságban és erőben tartja lelkünket.

a) Szentély az Urat váró lélek. „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16).

b) Örök segítő Vendég – az égi Kenyér. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne” (Jn 6,56).

2. Égi közösségbe fonja Istennel életünket.

a) Emberekkel – testvérekké. „Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van. Mindaz, aki szeret, Istentől született és ismeri az Istent” (1Jn. 4,7). „Ezt a parancsot kaptuk tehát tőle: Aki szereti Istent, szeresse testvérét is” (1Jn. 4,21).

b) Üdvözültekkel – hazatért családtagokká.

c) Istennel – gyermeki kapcsolattá. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12).

Bef.: Ez az égi Eledel eredménye.

* * *

B/ rész – b/ csoportja: az Evangéliumra építkező beszédek

Természetes, hogy az Úr megkísértésének elmondása miatt a **kísértés** kérdése újból felszínre kerül. Majd a lelki harcra, illetve a **Jóság és gonoszág** harcáról, továbbá a **puszta és önfegyelem** jelentőségéről ismét megemlékezünk.

De amíg az A/ részben inkább általános alakban vetettük fel a kérdéseket, itt a szöveghez alkalmazkodva fogjuk fejtegetni. Végül azután a kérdéseket **röviden beszédláncokba** fonjuk, hogy egységes rendszerek alakulhassanak ki előttünk. – Lássuk most először a napi Evangéliumot és azután az egyes beszédvázlatokat.

A napi Evangélium így szól: „Akkor a Lélek a pusztába vitte Jézust, hogy megkísértse az ördög. Negyven nap és negyven éjjel böjtölt s végül megéhezett. Odalépett hozzá a kísértő és így szól: „Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek kenyérré váljanak.” Erre azt felelte: „Írva van: Nem csak kenyérről él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való.” Az ördög ezután a Szentvárosba, a templomépület párkányára állította. „Ha Isten Fia vagy, mondd, vedd le magadat! Írva van: Angyalainak parancsolt felőled. Tenyerükön fognak hordozni téged, hogy kőbe ne üssed lábadat.” Jézus így felelt: „Írva van az is: Ne kísértsd Uradat, Istenedet!” Végül egy igen magas hegyre vitte őt az ördög és megmutatta neki a világ valamennyi országát és azok gazdagságát. „Mindezt neked adom, mondd, ha leborulva imádsz engem.” Jézus elutasította: „Takarodj, sátán! Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!” Akkor elhagyta őt az ördög, angyalok jöttek és szolgáltak neki” (Mt 4,1-11).

Különálló beszédek

1. beszéd: A jó látszata alatt

(Erkölcsei beszéd: Sub specie boni)

Bev.: Jóra teremtett az ember, jóra tör a lélek lendületével. – Mindig a **jó látszata** alatt cselekszünk. Ezért van az, hogy szinte sohasem csábítható a **rossz tudatával** az élet ködös és bűnös útjára az ember. De ez nem jelenti azt, hogy nem cselekszik rosszat, hanem csak annyit mond, hogy **jót keres és rosszat tehet**. . . . Azért kérdezhető: miért hajlunk át a rosszra? A felelet ez: megkísért a „hamisság”. – De vizsgálandó: hogyan jelenik meg előttünk?

1. Mindig a jónak a színében...

Figyeljük csak az emberiség kísértését.

a) Az első földi kísértés – Éva kísértése. – A látszat és a cél jó, mert azt sűgja: „olyanokká lesztek, mint az Isten...” (1Móz. 3,5). Miért hajlik rá Éva és majd Ádám? Mert a jó látszata alá rejtőzködő „hamisság” a legjobb eredménnyel csalogatta.

b) A többi kísértés is hasonló. – Bábel gögös népe – az egybetartozandóság és örök itt maradás vágyából épít tornyot... Krisztus kísértése is hasonló. Mit kínál neki a sátán? Kenyeret, hatalmat... Olvashatjuk (Mt 4,3-9), hogy mindig a **jó látszata** és a **bekövetkező jó reményében**: csábít.

c) Velünk is így bánt a „hamisság”. Ezt már magunk életével kell bizonyítanunk. Miért és hogyan esik el a lélek? Az ösztönös vágy a **jónak** színében jelentkezik, és azután igazolódik az Írás: „A kívánság azután, mihelyt megfogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz...” (Jak. 1,15).

2. De második jellegzetessége is észlelhető a kísértésnek. Hogyan jelenik meg az életünkben? **Mindig a hangoskodás dobverésével!...**

Mennyivel más a zavart akaró hangoskodás vagy a csábosan „izzító suttogás”, mint az Isten szava!

a). Milyenek az Isten szavai? Hívogató belső csengések – Isten szavai. Ezt mondja az Írás: „Ekkor másodszor is eljőve az Úr angyala s megérinté és mondá neki: Kelj fel, egyél, mert nagy út vár rád. Ő felkele, evék és ivék s ennek az ételnek az erejével negyven nap és negyven éjjel méne, egészen az Isten hegyéig, a Hórebíg” (3Kir. 19,7-8). Ezt érzi maga az ember is. Isten – csendesén hívogat! Épp ezért mondható: az éltszépsegek vonzásai: Isten dalai. Ezek buzdítanak, indításra intenek, hívnak. Minden, ami szép, az Isten felé vonz. Így értem: az élet szépségeiben dalol és hívogat az Isten. „Folyókat fakasztok a magas dombokon, és forrásokat a rétek közepén; vizek tavaivá teszem a sivatagot, és vizek patakjaivá a járatlan földet. A sivatagban cédrust növesztek, akácot, mirtuszt és olajfát; a pusztában fenyőt, szilfát és puszpángot is ültetek, hogy lássák és megtudják, meggondolják és meg is értsék: az Úr keze művelte ezt, és Izrael Szentje teremtette” (Iz. 41,18-20).

b) És milyenek a sátán kísértései? Piaci lármával kínál „kincsek” a gonosz lélek áruai. A Mestert is így kísérti. Majd más szavakat is használ. Szinte harsogja: „kell ez neked!” „Miért félsz?” „A gyáva remeg”. „Most itt az alkalom.” „Senki sem lát”... És az eredmény? Elbukik az ember.

Bev.: A csendes indítás, a szeretetből fakadó lendítés, a felsőbbrendű életre való hangolás – Isten szava. Ezt hallgasd és kövesd! Sohase felejtse a Mester válaszait, melyeknek higgadtsága és rövidsége

megrázóan fenséges: „Írva van: Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való”; „Írva van ez is: Ne kísértsd Uradat, Istenedet!” és: „Takarodj, sátán! Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!” (Mt 4,4;7 és 10).

2. beszéd: A „kísértés lelkének” jellemvonásai (A kísértés áldozatai)

Bev.: A máz szép, a tartalom azonban a csábító rosszban bűn. – Nézzük csak elemi példában a kisgyermeknél. Nem enné ő meg a tapasztalatlanságában a mérges bogyót, ha szép piros színe nem csábítaná. – Ennek történelmi és erkölcsi jellegű ténye: nem vétkezett volna talán Éva, ha az alma szépsége nem ragadta volna meg a figyelmét, és nem akart volna olyanná lenni, mint az Isten... Mi sem tudnánk rosszat tenni, ha a külső szépség, jószág látszatértéke nem befolyásolná értelmünket és akarataink erejét... De kérdéssé tehető: kiket ragad magával a jó látszata?

1. A rossz rendszerinti áldozata a „felületes ember”.

Egyszerűen az, aki a külső benyomások hatása alatt azonnal ítél. Jól kell tudni, hogy felszíne és mélye is van minden dolognak.

a) A felületes ember **csak a felszínt látja**. Azt a csillogó, édes, színes felszínt, amely örömmel biztat, s nem veszi észre a mélység sötétségét és veszedelmét a lelki életre vonatkozólag. Jól mondja a figyelmeztető Írás: „Ne nézd az asszony szépségét, és ne kívánd meg az asszonyt szépsége miatt!” (Sir. 25,28). – A gyermekek és a felületes emberek sajátsága, hogy nem tudják mérlegelni a dolgok mélységét és kikeresni a dolgok lelkét. Még a Mestert is a külső látszat-értékekkel kísérti a sátán: „...megmutatta neki a világ valamennyi országát és azok gazdagságát. „Mindezt neked adom, mondta, ha leborulva imádsz engem”... (Mt 4,8-9).

b) A helyesen szemlélő – a **mélységet látja**. Mert a külsőség csak holt máz, a benső érték az igazi. Ezért a külsőség nem adhat döntő ítéletet, csak megkedveltet és vonzó indítást adhat. Nem a külső szépség az erő, hanem a **belső jószág** vetíti ki az igazi szépséget. A többi szépség nem valódi, mulandó szépség. Kell a külső, de döntő legyen a benső érték! – Ha nem jelennének meg a dolgok a szépség és jószág formájában, akkor nem tudnánk megkívánni és birtokba venni őket; de legyen erős a lelkünk, helyesen látó a szemünk, hogy nyugodtan szembenézzünk a külső látszattal és csábító kül pompával!

2. De áldozata – azután – a „köznapi ember”.

Az, aki nem a dolgok külső látszata után cselekszik ugyan, de vagy csak az anyagiak érdekében tevékenykedik, vagy **mások véleménye** után indul. Azt teszi, amit mások jónak tartanak. Ennek életében nem a felületes látszat a döntő, hanem a mások felfogása az irányító. –De vajon biztos és méltó alap-e a mások jó, vagy rossz véleménye szerinti cselekedet?...

a) Szabad-e tehát mások sokszor téves, sőt teljesen rosszakaratú véleményeihez, felületes nézeteihez igazodnom?...

b) Sőt, tovább menve: szabad-e mások ferde erkölcsi felfogásához alkalmazkodnom?...

Lám! Itt a kísértés!... A gyenge ember behódol, mert saját egyéniségét nem meri értékesíteni és így bábként vagy figuraként kullog a kísértő nyomdokán. – Pedig az Úr dicsérete **nem** ezeket illeti mondván: „A Bölcsességet azonban igaznak ismerte el minden fia” (Lk 7,35)...

3. De erősebb és nehezebben törhető a „lelki ember”. Ő már nyugodtan **szembenéz** a külső látszattal és mások véleményével.

a) Az ő egyénisége így gondolkodik: a kísértő varázsképeire reá kell vetíteni a lélek reflektorát! Ennek fénye pedig ezt a mondatot rajzolja mindenre: „Quid hoc ad aeternitatem?” Mi ez a örökkévalósághoz képest?... Ilyen fényvetés mellett **színeváltozás** fog végbemenni. Elveszti csábító pompáját a bűnös élvezet, és helyében egyszerű mivoltában, **nem kívánatos** alakban fog megjelenni az áhítózan-dónak mutatott cselekedet. – Mert ez a reflektor a **lényegbe világít**, értékeket választ ketté. Igazi tűz, amely a salakot kiválasztja. – A cselekedet értékét épp az isteni, vég nélküli szempontból való mérle-gelés mutatja legigazabban. Amit ez mutat kívánatosnak, **az jó**.

b) De, ha „erős emberek” vagyunk, akkor milyen szemléletet kell végül is magunkban kialakítanunk? – A mi életünk **kettős** forrásból való merítés jegyében kell, hogy folyjék! Merítenünk kell a világból, az anyagi, **külső** dolgokból! Ez a testünk szolgálata. De közben figyelniük kell a **belső** érté-kekre is, mert a lélek fejlesztése mindenek feletti feladatunk! „Nem csak kenyérral él az ember” (Mt 4,4). – Itt azután **küzdelem** jelentkezik. Akkor **győzünk**, ha a lélekfény irányítja cselekedeteinket: „Quid hoc ad aeternitatem?”...

Bef.: Végezetül figyeljünk drága Anyaszentegyházunk tanítására! Ő a böjtben hamut hint a fejünkre és azt mondja: „porból lettél és porrá leszel”... Ezzel azt akarja hangoztatni: kevésre becsüljük a testet és mindennél nagyobbra a lelket! –Ha a lelkünkben kívánczó vagy lelkünk előtt páváskodó bűnalkalmat a „**quid hoc ad aeternitatem?**” szerint jól ítéljük, akkor biztosan fog felcsendülni ajkunkon Jézus szava: „Takarodj, sátán! Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj! (Mt 4,10). – És mi lesz így az „erős lélekből”? Isten szolgálja a földön, föld ura az életben és végül Isten fia az égi hazában. Röviden:

Isten győzelmes leventéje!

3. beszéd: A lélekharcban álló ember

(Erkölcsi beszéd: A testi kísértések)

Bev.: Mi a harcok lényege? Ütközésbe kerülni – ellentétes álláspontok esetén. És mi a kötelesség? Támadások idején „állni a vártát” (Lásd: tábori örök hivatását)! – A mártírok élete is ezt mutatja. De a lélekharcok ideje is ezt parancsolja, komoly ütközés esetén. – De a **módok elsajátítása** a feladatok feladata. – Kérdés tehát: mi módon lehet győzelmes a lelki ember a támadásokkal szemben? Van ebben **előkészület és végrehajtás.**

1. A testről alkotott isteni gondolat – véd.

Ez a lelki – előkészület.

a) Ellenség és félelem. Aki fél a „testtől”, az gyáva ember! Isten szentnek teremtette, csak a vakmerőség hiba! Ne félj – **magadtól** és az **élettől**. Szent az élet. Ezt az **isteni elgondolást** tartom én előkészületnek. Mert az Isten még a testi életről is így beszél az Írás szavában: „Ez okból hagyja el az ember atyját s az anyját s ragaszkodik feleségéhez, s lesznek ketten egy testté” (1Móz. 2,24 és Ef. 5,31).

b) Segítő erő: a megszentelt tisztelet. A szent élet szent eszköze a test. A szent „életszolgálat” szent követei a test érzéshullámai. – A Genezáret tava hullámverésének csillapításakor azt tapasztaljuk: az Úr szava parancsolóhatalom. Ismételd magadnak: szent a test, és a szent televény hajtása az új élet! – Így nem fogsz **futni** és nem fogsz **Venus szolgává** silányulni.

2. A testen uralkodó lélek győzelemre segít.

Az emberi küzdelemben – a léleknek kell győznie.

a) Mert kérdezd csak: vajon kizárólagosan test az ember? Nem! Lélek is! Ő győzni tud és győzhet is! Mi a győzelem alapja? Testi vonalon és csak természetes erőkkel – az erős akarat és kemény szenvedés viselés. Ezek a Foerster, Tóth T., Coué féle akarat edzések!

b) De kérdezd tovább: csak természetes erők hordozója a lélek? Nem hallasz te – lélek-újjászületésről?... „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). „Nem veszendő magból születettek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandóigéje által” (1Pét. 1,23). – Nem hallasz te krisztusi felszólításról? „Kérjete és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak” (Mt 7,7). – Nem látsz te élő példákat? Augustinus – szent Augustinus, Magdalena – szent Magdalena stb. – Így megérted, hogy miért mondja a magyar anatómia igen neves professzora, Kiss: ösztönökkel szemben végre is csak Krisztussal lehet – győzedelmeskedni.

Bef.: Ha a harcok lényege – az ütközésbe kerülés, akkor a győzelem feltétele – az isteni gondolkodás és az isteni kegyelemmel való élés.

4. beszéd: A behatások ereje

(Erkölcsi beszéd: A támadások vihara)

Bev.: Nagyböjt első vasárnapján lila ruhában áll az oltárnál az Egyház papja. A bűnbánat színét ölti magára, s útmutatása alapján elmélyedő hangulat fog el, amikor elgondolkozom lepergett életemen... Egyforma-e az élet? Sík terület, vagy hegyes-völgyes, változatos tér? „Csorba-tó”-e, vagy zavargó, hullámozó áradat? Ki ne érezné az utóbbit? Nincs csend, nincs nyugalom. Változat, hullámozás minden. Emelkedés, süllyedés váltakozik, és ezeknek megfelelően változik az ember lelki belső hangulata is. Igen gyakori, hogy a csendes, békés nyugalmat zavargó, fájdalmas lelki hangulat váltja fel. Az örömet a fájdalom követi, amelyet azután ismét elnyom az életöröm csengő melódiája. – Mi megy tehát végbe a lélekszentélyben?

1. Betör a külvilág.

a) Meg kell állapítanunk, hogy a nagyvilág örök dörömbölő és a lélekkapujánál követelődző. Az is tény, hogy lelkünk belső hangulatai a külsőbehatások vagy erkölcsi cselekvések nyomán hullámszerűen bennünk. – A sikerültmunka felemel, a betegség, a csapás lever. A győzelmes lélek nyugodt; a levert, elbukott lélek megaláz és szomorúvá tesz.

b) Itt-ott azután elfog a bűnbánati hangulat is. Penitenciális hangulat. – Van ebben megalázó érzés is, mert büntudatból folyik. Szinte azt mondhatnám: a lélek pőrénének mutatja az embert. – A lepergett életen való áttekintés milyen másnak mutatja most, mint régen, amit akkor jónak, helyesnek, örvendetesnek láttunk – az ma vádol. Mai bűnbánó szemünkkel felismerjük a test, a szemek kívánságát, az élet kevélységeinek győzelmét a lélek nemesebb törekvései felett... Fájdalmas leltár, de igazságot mutató „mozifilm”. Végül mi ez? A kísértő szellem kopogtatása nyomán való **betörés**, amely az **élet salakjával** tetézte lelkünket.

2. De a befelé törés mellett van egy kifelé törő lendület is: **kifelé igényeskedik a belvilág.**

A bűnbánat fényénél az ember alig ismer magára. Múltban és jelenben van elég oka a bűnbánatra. Ezért cseng az Egyház szava: hamut a fejre! Agite poenitentiam!

a) Első pillanatra megborzongunk, de ha merítünk a bűnbánat lelkéből, akkor örömmel öltjük magunkra az alázkodás köntösét. – De hogyan? Hisz nem nehezen tudnám sajnálni hibáimat, alig tudom fájlalni bűneimet!... Mintha mindegy volna minden... Talán szokássá is vált bennem? Az lehet. – Lám! Ezek az emberi hangok, amelyek még az elgyengítő behatások nyomán csengenek benned. Tanulj meg gondolkodni az Evangélium szerint. Hidd, hogy nem olyanszenyes áradat az, ami feltétlenül magával ragad. „Ne gondoljatok a múltra, s a régi dolgokat ne nézzétek. Íme én újat cselekszem, most keletkezik az, bizony megtudjátok. Utat készítetek a sivatagban, és folyamokat járatlan helyen” (Iz. 43,18-19). „Ha bűneitek olyanok is, mint a skarlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint a gyapjú” /Iz. 1,18/.

b) Tégy kísérletet! Gondolj vissza gyermekéveidre... Az ártatlan, fehérruhás kisdre. Nem is ismerted a rosszat. Nyugodt tekinteted volt még akkor...Békés volt a lelkiismereted... Bűnöket követtél el... megalázkodtál!... Talán most is így vagy?... Most is bűnök súlya nyomja a lelkedet? – Hol a kereszttségben nyert fehér ruha? Ilyen fehéren add át... mondta akkor neked az Egyház. És most? Mintha kicseréltek volna. Ez az elmélkedés kiváltja belőled ezt a könyörgést: Parce Domine!... „...sírjanak az előcsarnok és az oltár között a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Könyörülj, Uram, könyörülj népeden” (Joel 2,17). – Érdemes a lélek állapotára gondolni. Igaz, hogy elfoglal a napi cselekedet. De szakíts reá este időt! Keresd, kutasd a lélek hibáit. Felelj azután magad: jó, vagy rossz-e lelked iránya? Lelked törekvései Isten felé vezetnek-e? S ha nem, szólni fogod bűneidet.

Bef.: A penitenciális gondolat diadalt fog aratni. Sajnálkozó érzület támad a múlt bűnei felett. Ez megfelel neked. Végül is ez léssen az első lépés a jó Isten felé vezető úton, és ez az átalakulás számodra nélkülözhetetlen. – A bűnbánat hangulata nagybőjt első vasárnapjának hangulata; ebből a talajból kell kivirágoznia a te szebb, Isten felé törekvő életednek.

5. beszéd: Az ember nagy kísértői

(Erkölcsei beszéd: A legnagyobb kísértőink)

Bev.: Amikor az apostol az emberi élet három legnagyobb ellenségéről akar szólni, akkor így beszél: „Minden, ami a világon van: a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége, nem az Atyától származik, hanem a világtól” (1Jn. 2,16). Lényegében mindnyájunk kísértői és csak ütemezésben kisebb vagy nagyobb erejű egyik-másik. Egyik emberben az érzékiség, a másikban a bírvágy a nagyobb méretű, a harmadikban a büszkeség a hatalmaskodni akaró. – Még a „kis emberben” csírákban jelentkeznek, s időről-időre felbukkannak, de a felnőtt ember életében igen gyakran bojtortjává burjánozhatnak. Érdemes volna foglalkozni azzal a kérdéssel: hogyan követelődzenek ezek a kísértő hangok?

1. A testnek kívánsága az első.

Igénye az érzéki élvezet. Az kell, ami jól esik és retteg, fázik attól, ami lemondást vagy pedig megfélékezést, önmegtágadást hirdet.

a) Amint a böjtben elernyed Jézusnak kenyeret kínál az ördög, úgy a fáradtembernek élvezetet ígér a testi kívánságok gonosz szelleme. Ilyent ígér neki ételben-italban (a terített asztal Bacchus-szerű élvezetére gondolj... Tobzódások képe jelenik meg előtte). Ilyent ígér neki erkölcstelen, piszkos,

ösztönös élvezetekben.

b) Arra az életformára gondolj, amelyet kemény szóval ítél el az apostol mondván: „Ha ugyanis test szerint éltek, meg fogtok halni, de ha lélekkel megölik a test cselekedeteit, élni fogtok” (Róm. 8,13). – Ezeknek az életformáknak megkedvelését a bűn csábító színezése adja. A bűnös kísértő segítségül hívja a fantáziát, amely élénk színekkel ecseteli a megszerzendő élvezet édességét; elhomályosítja az ész szavát, amely a pohár keserű, rettenetesen keserű utóízére akar figyelmeztetni. A bukás ezután természetes. Olyan kocsit, amelyet szilaj csikók húznak, s amelynek vezetője gyengekezű vagy rossz zablát használó kocsis, az ilyen kocsit csak a szakadékban, szétzúzott állapotban találhatjuk. Ezekre azután szomorúan áll Szt. Pál írása mondván: „A test vágyódása halálra vezet, a lélek törekvése életre és békére. A test vágyódása ugyanis Isten ellen van, mert nem veti alá magát Isten törvényének, hiszen nem is képes rá. Aki test szerint él, nem lehet kedves Isten előtt” (Róm. 8,6-8).

2. A szemek kívánsága a második kísértő.

Lényege: a bírvágy, amely a világ dolgainak habzsolására hangol. Hangja mindig azt suttozza: minél többet, minél többet. De azután arra viszi a lelket, hogy odanőjön, odatapadjon a pénzhez, az anyagi értékhez és csak nagy kinnal, szenvedéssel tudjon szakítani vele. Ez ellen cseng az Írás szava: „Ne gyűjtsetek a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak.” (Mt 6,19-20). Hogy hogyan és honnan ered a vagyon, azt a szemek bűnös kívánsága nem vizsgálja. Ha másnak könnye, fájdalma vagy vére is tapad hozzá, az nem kérdés és nem akadály... Hogy idegen tulajdon van-e közte, az sem kérdés... Nem egy esetben a bírvágy szolgáivá szegődik a test kívánságának, s talán még lopásra is bírja a gyengejellemű ifjút: reábirja arra, hogy a lopott pénzen keressen és találjon kielégülést bűnös hajlama.

3. Az élet kevélysége a harmadik kísértő.

Ennek lényege: önmagunk mások fölé való emelése és nem ritkán mások megvetése.

a. Az ember lelkének alapüteme: **ad astra!** De ez nem azt jelenti, hogy mások leigázására! A római levél szerint a lélekember a magasba törő: „Ti azonban nem test, hanem lélek szerint éltek” (Róm. 8,9). – A magasba törés mások letiprásának árán is a kevélység és gőg szellemének kísértő hangja!

b) Ez az előretörés azután az eszközökben nem válogató. Ha becsülettel, komolysággal és erkölcsi fölényrel emelkedni nem képes, aljasságra is kapható, mert a cél: az uralom, a fölény így is megszerzhető. – Az élet eme hármasságát követ titeket is. Bizonyára csírában jelentkeznek bennetek. – Az egyik megéri magában a testnek csábító szavát, mely bűnre ragad, vagy tán sajnos ragadta már... – A másik tapasztalja, hogy már most, kis korában is odatapadt a pénzhez, s a világért sem mondana le sajátjáról a mások javára, s őt talán rávitte bűnös hajlama arra is, hogy idegen jószágot tulajdonítson el... – A harmadik érzi magában, hogy mindenütt első akar lenni, tolkodó, törtető, s ha az előretörés nem sikerül neki – tehetség hiány miatt –, akkor rossz barátok társaságát keresi fel, ahol alantas nívójával és hangos torkával vezető szerepet tehet szert.

Bef.: Az Anyaszentegyház Nagyböjt első Vasárnapján figyelmeztet minket erre a hármasságára s reáutal bennünket arra, hogy ezek kifejlődése tönkretenné egész életünket. Különösen hangsúlyozza, hogy a böjt, az önmegtagadás milyen nagy jelentőségű. Abban az időben a felserdült híveit testi sanyargatás: **böjtölés útján** figyelmezteti az **önmegtagadásra**, a **lemondásra**, az **alázatosságra**: a hármasság kísértés ellentétes erényeire. Az ifjúságnak nem a böjtöt írja elő, de igenis őket is felhívja a hármasság erény gyakorlására. Felhív pedig úgy, hogy **kis önmegtagadásokat**, lemondásokat ajánl, amely megerősít bennünket arra, hogy nagy kísértések alkalmával is megállhassunk. – A hatalmas áradattal hömpölygő és mindent magával sodró Duna kis vízcseppekből, harmathullásból és ennek összefolyásából nyeri óriási tömegét. A titáni erőfeszítést mutató ember szintén kis lemondások, kis önmegtagadások révén szerezte meg azt a tetterőt, amely a nagy dolgok véghezvitelére képesítette. – Értsük meg az Egyház gondolatát, amelyet a nagyböjt kezdetén közöl velünk: értsük meg azt, hogy az élet hármasság kísértésének: a testiségnek, a bírvágnak, a kevélységnek megtörésére a kis lemondásokat ajánlja, s megértve e figyelmeztetést, álljunk munkába, lelki munkába saját jól felfogott érdekünkben. Emberi erőfeszítések így segítik elő a lelki ember életét, és Isten kegyelme égi áramlással támogatja – a lelki ember kialakulását.

6. beszéd: A testi vágyak kísértése

(Erkölcsei beszéd: Ne paráználkodjál!)

Bev.: Venus és Bacchus is istenségnek hirdetik a pogány berkekben. Faust-ot is ide csábítja Mefiszto. Pedig szent a test is. Méltán **lehet igényes**, de sohasem lehet **túl igényes**. – Hogyan kell értékelnünk Isten teremtette testünket és testi életünk törvényeit?

1. Életértékünk a test.

Isten teremtő terve szerint föld az emberi test anyaga.

a) A föld pedig **jó** anyag... Az Írás minden teremtés mozzanatnál mondja: „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31). Az igaz, hogy a föld pora, de hivatásának nagy a fensége.

b) De a test a lélek háza. – Isten **bele** lehelte a halhatatlan lelket, tehát csak „jó épület” lehet az Isten terve.

c) Ugyancsak a test a jövő élet szülője. „És megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok...” (1Móz. 1,28). „Ez okból hagyja el az ember az atyját s az anyját s ragaszkodik feleségéhez, s lesznek ketten egy testté” (1Móz. 2,24).

d) Végül a test az örök dicsőség várományosa. Lelkünk feltámad, de testünk vele nyeri megdicsőülését. Szent tehát – az Isten küldetésében, szent – az életszolgálatában és szent – a megdicsőülés örömeiben.

2. De ember okozta életterhünk is – a test.

A sötétben látó ember ezzel kezdené. De még a derűlátó ember is megfigyelheti a következő mozzanatokat.

a) Mit lát és színez túlzottan a **sötétlátó**? A test munkáink eszköze és így fáradtságunk alapja. Idegrendszer, izomerő mind-mind megfeszül a kapa és a kalapács emelés terhe alatt. A szellemi munka pedig az agy fáradtságát hozza. Majd így színezi a tételt: a test betegségeink gyökere. Az is igaz, hogy a szervezet kóros működése a betegségek alapja. Akár baktériumokra, akár másfajta betegség okozta kórra gondolok. – Végül ezt tárja elénk: a test a túlzott érzékiség forrása. Ez bizonyos. De ennek magyarázata: a rosszra hajló természet és az öröm hajhászat tobzódása. – Így azután zárja jeremiádjait az ember: a test a lélekromlásunk kísértője. De csak – lehetőségben! – Mindezzel szemben a derűlátó ember megállapíthatja, hogy ezeknek a mozzanatoknak is van jó és értékes jelentősége.

b) Mit lát és színez előnyösen a **derűlátó**? Látja a sötétlátó minden megállapítását, de **Isten terve szerint értelmezi** jelentőségüket. A fáradtság is – munka okozójával – szervezetet fejlesztő erő. A betegség – az erénygyakorlás feltétele. A kísértés – a küzdelemre feszülés feltétele. A „lélekromlás” csak az **eleső és gyenge ember** tragédiája. Ezért mondtuk: az **ember akarta** életterhünk lehet a test. És mi valóban? Erre feleljünk a befejezésben.

Bef.: Szent a test! De legyen a lélek alárendeltje (Szt. Ferenc: „**szamártestvér**”). A test Isten adta lélekházunk; legyen tehát Isten adta lélekvárunk!

7. beszéd: A lélekértékre tanító hamu „letörlése”

(Erkölcsi beszéd: Az Istentől való elfordulás)

Bev.: A hamvazószerda szertartása után lerázzuk a hamut a homlokunkról, de nem szabad kizárnunk magunkból azt az igazságot, amelyet a hamvazás – a lélek és világ értelmezéséről – jelzett lelkünkbe. Örök érvényű igazság a hamvazás szimbolikája. Tárgyi tartalma pedig ez: a világ értékének a végességre való szállítása s a léleknek a Végtelen felé való emelése. – Tekintsük meg most azt, mi lesz abból az emberből, aki a hamuval együtt ezt az örökérvényű igazságot is kiverte a lelkéből?

1. Újra igényese lesz a földieknek.

Elejtette az igazi életelvet és zavarosan, céltudatlanul fog haladni az élet útján. Élettartalmát pillanatnyi örömök vágya fogja izzítani és indítani. Le fog szállani teljesen az anyagi dolgok nivójára, köztük keresi összes örömét. Azt pedig nem veszi észre, hogy lelke elveszti Isten rajzolta fonséges kontúrjait, erejét, és anyagias, durva gondolkodásúvá formálódik át egész élete. – Csábítóan fog közeledni az **élvezet** kísértő ingere. Csábos színekkel fogja ajánlani önmagát. Azt fogja mondani: lásd, a testnek ez jó: szerezd meg tehát magadnak ezt a pillanatnyi örömet. – Kísértésül pedig a legalkalmasabb pillanatot fogja felkeresni: a magányt, a megfeszült lélek fáradtságos pillanatát... Az ember, a hamuval a gondolatokat is lerázó ember hitelt ad a kábító, csábító ingereknek, behódol a kísértő szónak és csak később veszi észre: elbuktam ismét!

2. Újra gőgösévé lesz az életnek.

Majd más alakot ölt a kísértő. Más ruhába öltözik, hogy fel ne ismerd őt. **Úgy közeleg feléd, mint**

aki emelni akar. Nem mondja: süllyedjél az anyagi dolgok nivójára. **Ellenkezőleg! Emelkedjél föléjük, uralkodjál felettük!** Az evangéliumi kísértő alakjában jön és kevélységgel akar eltölteni. Előbb egyes esetekben bukik, később egész életfelfogásában hozzáidomul, és kialakul belőle a durva, a lelki-ek iránt érzéketlen, anyagias, érzéki, állatias ember. A „homo animalis”. Példát kell keresni. Az utca eleget mutat. Kiabál a példa, csak ne zárd be a füledet. Kiabálja: ilyen lettem, mert minden vágyam, minden törekvésem az ösztönös élet szolgálatára fordítottam. – De azért ne vessük meg ezeket! Sírva szeretnénk fülükbe kiáltani: megállj! Nem volna szabad kímélni munkát, hogy megkeressük és megfoghassuk lelkük fogantyúját. Mikor mi **Papini-re** hivatkozunk, akkor örömmel szögezzük le, hogy még a „kész ember” írója is megtalálta a Krisztushoz vezető utat. Ez a neves olasz író: „**A kész ember**” című művében leírja erkölcsi összeomlását és azt mondja magáról: én kész vagyok – az öngyilkosság útján a halálra... Majd „Augustinus” című művében útmutatást talál a megtérésre. Továbbá: „**Jézus Krisztus élete**” a megbocsátó Mester dicsőítése. Végül: „**Az Úr szőlőmunkásai**” között talál vigaszt és erőt ez az öreg korban élő és dolgozó író.

Bef.: És mit tegyünk mi? A hamvazás gondolatának lelkünkben kell maradnia. Minden cselekvésünkkel, a világ és lélek értékelésénél ennek kell érvényesülnie, és ez az egységes elgondolás Krisztushoz fogja vinni a lelket.

*

– Majd röviden összefoglalható: **Jézus megkísértésének tanulságai** Kérdezhetnők: mire tanít minket az Úr Jézus megkísértése?

1. beszéd: A kísértés az élet velejárója (Erkölcsei beszéd: Mit jelent a kísértés?)

Bev.: Az Úr megkísértésének Evangéliumát olvasva, tanulságokat szeretnénk drága lelkek számára levonni. Mégpedig olyanokat, amelyek a kísértéseinket értelmezik, majd vele szemben követendő módszereket közölnek és végül a biztos győzelmet szerzik. – Mire tanít tehát a Mester megkísértése?

1. Az első értelmünket megnyugtató igazság: a kísértés nem rosszságjele.

Aki a Mesterben az ég Küldöttjét, a jövődő Messiást, az Úr Egyszülöttjét imádja, az előtt világosan áll ez az igazság: „Már nem sokat beszélek veletek, mert jön a világ fejedelme: rajtam ugyan nincs hatalma, csak hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát, és úgy cselekszem, amint meghagyta nekem az Atya” (Jn 14,30-31). És mégis megkísérti a sátán.

a) Nyilvánvaló tehát: nem gonosz elesettje – a megkísértett lélek. Az Istenember lényé – a gonosság **elvi** tagadása.

b) Ellenkezőleg – a gonosz felett álló a csábító lélek. – A lelőtt nyúlra nem vadászunk. Az elpusztult lélekre nem támad a sátán...

2. Hanem a próbaállás lehetősége.

De mit akar kimutatni a kísértés?

a) A Mester életében feltárta az isteni Követ belső lélektartalmát. Ezért mondja az Írás a kísértés után: „Akkor otthagya őt az ördög, angyalok jöttek és szolgáltak neki” (Mt 4,11). Mégpedig azért, hogy megvillanjon az igazság: az Istenfia áll az emberiség elé!

b) A mi életünkben pedig megmutatja lelkünk készségeit és Istennel együtt a győzedelmes életerőinket. Ez is **belső ismeret**. – A lélek rejtett erőit csak akkor ismerjük fel, ha próba alá vet az élet. Anyák hősiessége a veszélyek idején, a gyermekek hallatlan erői a bajok idején... Ezek tapasztalati tények. A kisgyermek életerejét a **nehéz helyzet** váltja ki. Akkor ismer rejtett erőire, ha már tettekben jelentek meg a nem is sejtett energiák.

Bef.: Így tehát a kísértés nem a gonoszságunk jele, hanem a rejtett erőink kibontásának egyik eszköze.

2. beszéd: Higgadtság – a kísértés első ellenszere (Erkölcsei beszéd: A kísértés ellenszerei)

Bev.: A lélek Isten tervezte képét a sima felületű tó tükre alkotja. Fodrozat sem fut végig rajta, ha-

nem a napsugár játszi táncát csillanón veri vissza. Ilyen lélekben azután otthont talál az ég Ura. – De ilyen-e az emberi lélek minden pillanatban? – A kísértés felfodrozza és fehérarajú hullámhegyekkel zavarja a lélek csendes vizeit. Mi a teendő, és így mi a kísértés elleni **első ellenszerünk?**

1. Mesterünk életét nézem. Az evangéliumi leírás a **higgadt** Mester képét tárja elénk.

a) Biztos – saját élet-igazának birtokában. Higgadt és figyelő, határozott és ingathatatlan.

b) Fölényes – a kísértő visszaverésében. Szavai így vágnak vissza a kísértőhármak csábításának: „Írva van: Nem csak kenyérral él az ember, hanem mindenigével, amely Isten ajkáról való... Írva van az is: Ne kísértsd Uradat, Istenedet!... Takarodj, sátán! Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!” (Mt 4,4; 7 és 10).

2. Mesterünk életét követem.

Az én gyarló életem kísértései is az anyagi javak áhítozásában, a gőgben és az uralomvágyban gyökereznek. Mit tegyek?

a) Bátran állom a kísértés idejét. Bátor lehetek, mert velem az erős Isten.

„Mondá néki az Isten: Én vagyok atyád erős Istene: ne félj...” (1Móz. 46,3).

b) Hangoztatom Mesterem jelszóvá lévő feleletét.

Bef.: Tanulok tehát a Mestertől és bízom bízva az erős Istenben. Magam is elmondom: „Én erős Istenem, akiben én bízom, pajzsom és megmentő szarvam, felemelém és oltalmam, megmentőm: te megszabadítsz az erőszaktól” (2Kir. 22,3).

3. beszéd: Örök szempontok érvényesítése – a kísértés második ellenszere

(Erkölcsi beszéd: A kísértés ellenszerei)

Bev.: Minden kísértés lényege: a mulandók és érzéshullámot erősítő igényébredés... Minden kísértés ellenszere tehát: a vég nélküli, az isteni ígék és igazságok szembeállítás. – Hogyan tanít erre az égi Mester?

1. Az anyagi és érzéki világ igényeit csillapítsa az égi tartalom.

a) Mesterem szava az igényelt és csábítóan beállított kenyérral szemben így cseng: „Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Istenajkáról való” (Mt 4,4).

b) Engem is kísért az érzéki jó. „Mindenki úgy esik kísértésbe, hogy sajátkívánsága vonzza és csábítja” (Jak. 1,14). Az én szavam is ez legyen: az égiek tápláléka az én életem igazi erőforrása.

2. A gőg igényeit csillapítsa az elérendő lélekuralom.

a) Mesterünk ezt mondja a hivalkodásra csábító sátánnak: „Ne kísértsd Uradat, Istenedet!” (Mt 4,7).

b) Engem is megkísért a hiúság és gőg. – Én pedig ezt mondom Mesterem nyomán: ne kísértsd a földi uralommal, mikor enyém az Isten ígerte égi hatalom!

3. A bírvágy igényeit semmivé tegye az Isten bírás végtelen nagysága.

a) Mesterünk ezt feleli a kísértőnek: „Takarodj, sátán! Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!” (Mt 4,10).

b) Engem is megkísért – a bírvágy. Én pedig – Mesterem példájára azt mondom: ne kínáld a földet, mikor enyém az ég Ura, Istene!

Bef.: Jól jegyezd meg: a **mulandók** színes képzetét tegye szürkévé az **örök értékek** ragyogó fényessége.

4. beszéd: Az Istenhez menekülés – a kísértés biztos ellenszere

(Erkölcsi beszéd: A kísértés biztos legyőzése)

Bev.: A kísértések és bajok idején sokszor fellép bennünk Szt. Péter ajkán hangzó isteni íge: „Uram, kihez menjünk? Neked örök életet adó ígéid vannak” (Jn 6,68). Mintha azt kérdeznék: merre forduljunk és mit tegyünk, ha erős támadással támad a gonosz lélek?

1. Isten az erőnk.

Nem szabad felednünk ezt a tételt. – Mit jelent?

a) Ő a célba indítónk.

b) Ő a célba segítőnk.

c) Mert Ő a mi Atyánk. Így tehát a **szeretetáramlás** sodródásában állandóan velünk az Isten.

2. Isten a győzelemre segítőnk.

Nem szabad felednünk ezt az igazságot: „Mindeddig emberi erőt meghaladó kísértés nem ért titeket. Hűséges az Isten, aki erőtökön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadság lehetőségét is megadja, hogy kibírjátok” (1Kor. 10,13).

a) Az Isten sohasem kísértő. „Senki se mondja a kísértés idején: az Istenkísért engem. Isten nem kísérthető a rosszra, de maga sem kísért senkit” (Jak. 1,13).

b) Az Isten mindig segítő. Az ember imája így cseng: „Isten, fordítsd figyelmedet segítségemre, Uram, siess megsegítesemre!” (Zsolt. 69,2). Az Istenfelelete pedig így visszhangzik: „Isten pedig, minden kegyelemnek szerzője, aki rövid szenvedésetek után (Jézus) Krisztusban örök dicsőségre hívott meg titeket, maga készít majd föl, maga erősít, izmosít és szilárdít meg” (1Pét. 5,10). – És ez nem annak az ígéretnek drága csengése, amelyet így fejezett ki egy mondatban a Mester: „Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20)? De igen!

Bef.: Biztos legyen életünkben ez az isteni szó: „Istenem, tebenned remélek; ne hagyj, hogy megszégyenüljek” (Zsolt. 24,2). De állandóan bátorítson ez az isteni ige: „A világban üldözést szenvedtek, de bízzatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33).

* *

Beszédláncok

A most következő néhány beszédlánc a „**nagyratörő ember**” értékeléséről szólna. Arról akarnánk beszélni, hogy miképpen leplezhető le az ember **első lépései** – a „magasabb rendű élet” felé? De itt a kísértést érintő Evangélium szövegére úgy építendő fel, hogy a **maga erejében** bizakodó ember igen könnyen a gonosz áldozata lészen. Az előretörő ember **csak** akkor jár helyes úton, ha jelszava ez: **Istennel biztos a győzelmünk!**

I. beszédlánc címe: Az útnak induló ember

1. beszéd: A nagyot akaró ember

1. **Még a pusztába is száll, hogy készüljön.**
2. **Erős döntéssel küzd, hogy győzzön.**

2. beszéd: A hatalmas lépések embere

1. **Hegyek-völgyek – a földi hazám.**
2. **Csillagok-egek – a lélek hazám.**

3. beszéd: Bábel népe vagyunk

Bev.: Mit érez a nagyot akaró ember?

1. **Álmodozva építjük légvárainkat.**

Ember tervez – Isten végez.

2. **Gyengének érezzük vállainkat.**

De Veled – mindent megtehet az ember.

Bef.: Deus meus et omnia! „Te alkottad az eget, a földet és mindent, amit az ég pereme magába foglal. Te vagy mindennek az Ura, és nincs, ki ellenállhatna fölségednek” (Eszter, 13,10-11).

*

II. beszédlánc címe: Az utunk kísértő kísérője

1. beszéd: Erős-e mindig az ember?

1. **Belső gyöngesség kísér.**
2. **Külső kísértés kísért.**

2. beszéd: A kísértés hatása

Bev.: Milyen hatást vált ki a lélekből a kísértő szava?

1. Ingathatja lelkünk egyensúlyát.

- a) A helyes látás ködbe vonódik.
- b) A biztos egyensúly megzavartatik.

2. Veszélyezteti az állás szilárdságát.

- a) Odavonzza a földhöz.
- b) Pedig érezni kellene az eget. „S mindaz, aki elhagyja érte otthonát, testvéreit, nővéreit, atyját, anyját, feleségét, gyermekeit vagy földjét, százannyit kap és örökségül kapja az örök életet” (Mt 19,29).

Bef.: De a győzelem – erősíti az ember egyéniségét.

3. beszéd: De hogyan győzhet az ember?

Bev.: De győzelemre tör az ember. – Hogyan győzhet?

1. Örök társa legyen a Mester.

- a) Tanításai éljenek lelkében.
- b) Isteni természete lakozzék lelkében.

2. Örök ereje legyen az Isten.

- a) Belőle merítsen.
- b) Ezzel az erővel győzedelmeskedjék.

Bef.: Istennel **csak** győzhet az ember.

*

III. beszédlánc címe: Az emberi élet ingása

(Dogmatikus sorozat)

1. beszéd: Az eredendő bűn hatása**2. beszéd: A ködös értelem...****3. beszéd: A „sentio legem repugnantens”****4. beszéd: Az ingadozó ember – a kísértések alatt...**

*

IV. beszédlánc címe: A győzelmes Krisztus

Figyeljük a győző Mestert és kövessük a kísértés idején!

1. beszéd: Krisztus győzelmének lényege

Bev.: Mesterünk a pusztában is győzött, és egész élete győzelem. – De hogyan ért diadalt?

1. Látta az Atya örök tervét.

- a) Ő – teljes léleköntudattal.
- b) Mi Mesterünktől hallott tanítással.

2. Hozzá simította földi életét.

- a) Ő – Atyja akarata szerint vezette életét.
- b) Mi – Mesterünk tanítása szerint igazítsuk életünket.

Bef.: **Így** – biztos a győzelem.

2. beszéd: Kié a győzelem?

Bev.: A megkísértett Mester élete örök példa. – Kit kísért a sátán?

1. Az „Emberkrisztus” szenved a kísértést.

- a) Kísérti az „Emberkrisztust”.
- b) Kísérti a krisztusi embert is.

2. Az isteni Személyben élő „Istenember” aratja a győzelmet.

- a) Győz a Messiás.
- b) Győzhet a megváltott nemzedék.

Bef.: És a mi győzelmünk? Biztathat Isten segítségével; kegyelmével erősít az ég: „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10).

3. beszéd: Miért a győzelem?

Bev.: De kérdezhetnők: miért kell győzelmet aratni a gonosz felett?... Különösen a Mesternek: miért?

1. Az ember megváltásáért.

- a) Az ember elesett az első bűnben.
- b) A Megváltó megváltja a gonosz feletti győzelemmel.

2. Az Isten örök tervének diadaláért.

- a) A megváltás ősi terv.
- b) Az isteni terv biztos diadal.

Bef.: Végső gondolat legyen: mindenütt előtűnik az isteni szeretet, amelynek érvénye az ember üdvössége.

*

V. beszédlánc címe: Csak Krisztussal győzhetünk!

Ez a beszédlánc erősen ki akarja emelni, hogy az ember **csak** Krisztussal győzedelmeskedhet.

1. beszéd: Ösztöneink felett

Bev.: „Appetitus ordinatus” és „appetitus inordinatus” az emberi élet lendítője. – Mikor győzhetünk a rendetlen ösztönökkel szemben?

1. Ha Isten erejébe kapaszkodunk.

- a) Ne bízunk magunkban, mert gyengék vagyunk.
- b) Bízunk Istenben, mert Ő az erő. „Ama napon majd ezt az éneket éneklük Júda földén: Erős városunk nekünk a Sion, védelmül kőfal és bástya van benne. Nyissátok meg a kapukat, hadd vonuljon be az a nemzet, mely igaz, és hűséges marad” (Iz. 26,1-2).

2. Ha magunk erejével is harcba állunk.

- a) De nem gyűjtendő erő a kegyelem.
- b) Hanem léletté váltandó ajándék.

Bef.: Kettős munka segít diadalra. Isten kegyelmet ad, és az ember a kegyelemmel tevékenykedik. „Mint az ő munkatársai, figyelmeztetünk titeket, hogy Isten kegyelmét ne vegyétek hiába” (2Kor. 6,1).

2. beszéd: Gógünk felett

Bev.: Az emberi élet rendetlen vágya: a fékevesztett önzés. Az „én” mindenek-felettsége. – Pedig mi az igazság?

1. Isten az egyetlen „ÉN”.

- a) Előtte alázkodunk.
- b) Tőle kegyelmet várunk.

2. A kisbetűvel írott „én” pedig csak képe és teremtménye.

Letörendő góg. „Ezért megrendítem az eget, és kimozdul helyéből a föld a seregek Urának bosszúsága miatt, izzó haragjának napja miatt. Akkor majd mint a menekülő zerge, és mint a juhnyáj, melyet senki sem tart össze, ki-ki a saját népéhez tér vissza, és mindenki a maga földére menekül” (Iz. 13,13-14). – De felemelendő az isteni magaslatra az ember.

- a) Egek felé emelkedhetünk.
- b) A földiek felett uralkodhatunk.
- c) És istenivé nemesedhetünk.

Bef.: Ezt a vonalat kövessük és így győzünk a gyarló góg felett. „A seregek Ura határozott így,

hogy megszegyenítsen minden büszke kérkedést” (Iz. 23,9).

3. beszéd: Bírványunk felett

Bev.: Az emberi lélek olyan kitáruló teremtmény, amely bírni akarja az észlelhető és igényelhető javakat... Hogyan lehet győzelmes efelett az ember?

1. Ha kevés neki a világ minden java.

a) A föld és kincsei csak lépcsők...

b) Az ég és kincsei az igénye.

2. Az állandó igénye az égiek vég-nélkülisége.

a) A földiek mulandók.

b) Az égiek fennmaradók.

c) És maga az Isten örökkévaló Szeretet.

Bef.: Hogyan lehet tehát győzni? Úgy, hogy a **vég-nélküliségig** fokozd igényeidet.

*

– Most – láncot is alkotható – **beszédsorunk** tárgya lehetne: Az ember **felsőbbrendű igényességének** kérdése.

Itt a korábban érintett hangakkord részletesebb témát alkothatna. A „nagyot akaró ember” gondolatait a **természetfeletti élet** vonalára kiszélesítve – levezethető volna ez az igazság: a kegyelem erejével **valóban győzelmes** lesz az ember! – De kérdezhetnők: hogyan függ össze ez a kérdés a Mester megkísértésének Evangéliumával? A felelet ez: a győzelmes Krisztus képét hordozza a zarándok ember; tehát reá lehetne mutatni arra, hogy – részletezve az Isten alkotta lélek tehetségeit és életigényeit – milyen módon lehet diadalmas ezek kialakításában is az ember. – Őt is kísérti a gonosz lélek; de ő is győzelmesen bontsa ki az Úr adta tehetségeket. Azért tehát nagyon is érdemesnek látszik annak a kimutatása, hogy az Isten adta képmás **kialakításában** az élet anyagiás kísértéseivel szemben győzelmes lehet az ember. – Végül is ez a tétel világlík elénk: az isteni kegyel áldott ember **istenivé** bontakozhat – minden kísértés ellenére is.

1. beszéd: Igényes a lelki ember

(Erkölcsei beszéd: A lelki ember igénye)

Bev.: Valójában lélek az ember. A föld átfutó otthona, a test a háza, a fejlődés a végnélküli élet előkészítése és kiérdemlése. – Lássuk csak valójában: hogy is jelentünk meg a földön?

1. Sárból vétetett a testünk.

a) A föld anyaga a testünk. Ebből vétettünk. „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). „Az emberek is mindnyájan agyagból és földből vannak, melyből Ádám teremtetett” (Sir. 33,10).

b) „Földanyánkból” él a testünk. Isten így rendelkezett. „Majd mondá az Isten: Íme, nektek adtam minden fűvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fajának megfelelő magva, hogy eledeletekre legyen” (1Móz. 1,29). Az ember így alakul és fejlődik. „És megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet...” (1Móz. 1,28).

c) „Földanyánkhöz” térünk vissza. Ez is isteni rendelkezés. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földre, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell térned a porba!” (1Móz. 3,19).

2. Isten lehelete a lelkünk.

a) De lelkünk – Isten lehelete. És ez is Isten kegye.

b) Lelkünk az értelem hordozója. Ez az úrnak képmását jelző léleklény.

c) Lelkünk az akarat hordozója. Ez az ember szabadságát biztosítókegyelem.

d) Lelkünk az örök élet igényese. Ez az égi hivatás és valóságos életcél.

Bef.: Nem nagyobb-e az utóbbi? Épp azért: óvé a döntő súly, és érte éljen az ember!

2. beszéd: Igényessé tesz – az Igazság felé

(Erkölcsi beszéd: A lélek igazságot kereső)

Bev.: A lélek eredező forrása: az Isten. Ő pedig: örök Igazság és Élet. – Mivel pedig az ember az Isten képe, azért benne is ősi követelődés az igazságkeresés lendülete. Pilátus nem tudja mi az igazság, de a lélek követeli, hogy bírja az Igazságot. – Hogyan mutatkozik ez az emberben?

1. Fényt kereső az ember.

a) A fizikai látás fényét... Ez arra tör, hogy az élet anyagi vonalait és tárgyait lássuk.

b) Az igazságok rejtett titkait megvilágító értelmi fényt... Ez arra tör, hogy az élet rejtett igazságait leleplezzük. „Határt vet az ember a sötétségnek, és felkutatja mindennek a végét, a homály köveit és a halál árnyékát is” (Jób 28,3).

c) Az emberi élet céljának titkait. Földön vagyunk, de honnan jöttünk? Hová törünk és merre járunk? És mi lesz a megoldás? – **Égi**ek vagyunk! „Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba, Atya!” (Róm. 8,15). „Én az Isten rokona vagyok” (Ady).

2. Életének fényét áhítozza a föld zarándoka.

a) Ez a mélyebb látás. A bölcsélet „mélység bölcséletnek” mondja (P.Janet).

b) Az életérték látás. Ezt az „értékelmélet” kutatja.

c) Az életforma élés! Ezt az erkölcsstan tanítja.

d) Ez az „örök” célba jutás. Ezt a vallás irányítja.

Bef.: Honnan veszed ezt, álmodozó ember? Mestertől, aki így üdvözít!

3. beszéd: Az ég Urához is vonzódik az ember

(Erkölcsi beszéd: Az Istenhez való gravitáció)

Bev.: Lehet-e elszakadni az édesanyától? Lehet-e elszakadni a Teremtőtől? „Nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik Benned, Istenem” (Szt. Ágoston). Az Írás pedig ezt mondja: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). – Mit is tesz az ember?

1. Áhítva néz az égre.

a) Szemeinek vonala nemcsak horizontális, hanem vertikális, egekbe törő is. Ez a lényeg! Ez mutatja: mi az igazi életirányunk. „Ahol a kincsed, ott a szíved is” (Mt 6,21).

b) Lelkének „szeme” eget nézi (imák, áldozatok). „Segíts rajtunk, szabadító Istenünk, és neved dicsőségéért ments meg, Uram, minket, bocsásd meg nevedért bűneinket” (Zsolt. 78,9).

c) Vágyaink telje – eget nyitó. Azt mondhatnók: az örök élet vágya életünk legerősebb lendítő ereje. Ezt igazolják a temetők feliratai. Ezt hirdeti a Mester: „Én vagyok a föltámadás és az élet: aki bennem hisz, még ha meg is halt, élni fog” (Jn 11,25).

2. Imádkozó lelkét küldi – dicsőítést zengve – az égbe.

Az ember imádsága állandóan égbeszálló tömjén áldozat, amely végül is azt hirdeti: örök hazájáért cseng a föld zarándoka.

a) Ezért van az, hogy Dániellel mindig imádkozzuk: „Áldott vagy, Urunk, atyáink Istene! Dicséretreméltó, dicsőséges és fölötté magasztos mindörökké, és áldott a te dicsőséges szent neved, dicséretreméltó, és felette magasztos mindenkoron. Áldott vagy dicsőséged szent templomában, felette dicséretreméltó és felette dicsőséges mindörökké. Áldott vagy királyi trónodon, felette dicséretes és felette magasztos mindörökké. Áldott vagy, ki a mélységeket szemléled s a kerubok fölött trónolsz, dicséretreméltó és felette magasztos mindörökké. Áldott vagy az ég erősségében, dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké. Áldjátok az Urat, az Úrnak művei mindnyájan, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké. Áldjátok az Urat, az Úr angyalai, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké. Áldjátok a Urat, egek, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké. Áldjátok az Urat, vizek mind az ég felett, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké. Áldjátok az Urat, az Úr erői mindnyájan, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké. Áldjátok az Urat, nap és hold, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké. Áldjátok az Urat, ég csillagai, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké. Áldjátok az Urat, minden záporosó és harmat, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké. Áldjátok az Urat, az Isten szelei mindnyájan, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké” (Dán. 3,52-65).

b) Ezért van az, hogy így az **egyekbe szállunk**. Az ima égbeszállása szentjelképe annak: oda tö-

rünk, ahonnan jöttünk és ahová tartozunk. Most még csak az ima szárnyán, majd később az élet valóságában.

c) Azért van az, hogy **már most is az egekben élünk**. Az isteni kegyelemmel telített életünk **most is** Istennel él.

Bef.: Földön élünk, égbe törünk. Szemmel és lélekkel!

4. beszéd: A csendesen hívogató Igazság

(Erkölcsei beszéd: Hívogat az élő Isten)

Bev.: De nem néma az ég sem; egyenesen hívja a földön tevékenykedő embert. Hallgatva hallgassuk és reá fogunk döbbsenni, hogy tényleg hív és **mindenkit** hív az Isten szava.

1. Hívogat az Isten szava.

Meg lehet állapítani, hogy közvetlen a beszéde, és közvetett is az égi hang...

a) Lelkiismeretben – közvetlenül hívogat. Magamban érzem. Írás szava szerint mindenki érzi. „Amikor a pogány törvény híján a természet szavára teszi meg a törvényben foglaltakat, törvény hiányában önmagának törvénye. Ezzel igazolja, hogy a törvény követelménye szívébe van írva, amiről lelkiismerete tanúskodik és öntétele is, mely hol vádolja, hol fölmenti” (Róm. 2,14-15).

b) Kinyilatkoztatásban – közvetve hívogat. Az egész kinyilatkoztatás rendjét így fogja egy tételbe Szt. Pál: „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2).

2. Felfigyel a föld egyszerű vándora.

És ez a hívó szó nem elhangzó és nem hatáskülső beszéd.

a) Erre felfigyel az ember. Mindenki... Magam is...

b) Szava ez: „Szólj, Uram, mert hallja szolgál” (1Kir. 3,10). Mindenki így **tehet**... Magam is így **teszek**...

Bef.: Beszéd: Istent dicsérő és Felé törő embert vonz Magához! – Csak az öngög embere nem hallja vagy nem követi. – De mi az eredmény? Isteni vezetés nélkül csak rossz útra tévedhet az ember.

5. beszéd: Rezonálás – az Isten hívásának idején

(Erkölcsei beszéd: Az élő rezonátor)

Bev.: Az emberi zenekarok **alaphangját** zendíti a vezető hangszer. Arra rezonál és hangolódik minden hárfá, hegedű és oboa... Isten nagy „zenekarában” nem ilyen-e a helyzet?

1. Az élet alaphangját csendíti az Isten.

a) Alapja az Isten. Alaphangja az élet szimfóniája. Jól mondja az Írás: „én az Alfa és az Omega vagyok, (a kezdet és a vég), mondja Isten, az Úr, aki van és aki volt és aki eljövendő: a Mindenható” (Jel. 1,8 és 21,6). Magamon is érzem, hogy ha Isten csendítő szavát követem, akkor dalos az életem.

b) Violinkulcs az Isten. – Az ember életszimfónia megindítója. Amilyen „fekvésű” éneket intonál, olyan melódiát énekel a lelkem.

c) Ütemet adó az Isten. Az **élet ütemét** diktálja. – És én? Ennek az ütemnek vagyok szorgalmazója.

2. A csendülő hangra rezonál az ember.

A rezonálás alapja: az egybetartozandóság. Csak azzal rezonálhat a lélek, akivel egybefonódik az élet. Ez pedig a két személy: Isten és én.

a) A **természet törvényével** rezonál az ember. Ez az Isten szava, amelyet hangoztat a természet hangja.

b) A kegyelem hangolásával felel az ember. „Bocsásd meg a mi vétkeinket” (Mt 6,12)... Ez az imánk, hogy Istentől elhangolt lelkünk újra felhangolódjék. Majd az a hitünk, hogy Isten természetében részesedünk: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

c) A Szentlélek sodró erejével vele ragad az Isten. Ez pedig a Saulok élete, a Lévik története és magam élettapasztalata.

Bef.: „**Élethárfák**”, zengjétek Isten dicséretének diadalénekét. Mi ez? Az ember áthangolódása alapján vezetett **isteni élet**. Ez a dalok dala.

6. beszéd: Istenivé alakulás – az Isten dicsőségére

(Erkölcsei beszéd: Az ember végső diadala)

Bev.: Húz és lehúz a föld, de végsően győz az ég. – Hogyan megy ez végbe?

1. Egek felé fordul segítségért az ember.

a) Minden fohász – egekből vár.

b) Minden áldás – égi áldás.

2. Égi kegyelmét csordítja az Isten.

Az ég felelete – az Úr adta kegyelemcsordítás. – Mi ez?

a) A bűnös ember megszentelése.

b) Az újjá alakult ember megszentelése.

3. És istenivé alakíthatja magát az ember.

És ez mit jelent?

a) Teljes átnemesedést. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5).

b) Teljes isteniesedést. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). Ez földön megy végbe.

c) Teljes Istenben élést. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). Ez égben valósul.

Bef.: És ez **csak** az ember diadala?... Nem! Tárnyilag: Isten dicsősége, és alanyilag: az ember örök boldogsága.

*

– Lehetne – akár láncba fonva is – beszélni: **A pusztáról általában...**

Ezek a beszédek erősen **szimbolikusak** lennének és igen hálás témát adnának a költőien beszélő tudó szónoknak. – Alig akad hálásabb tétel, mint a szabad természet színes festése és ennek nyomán a lelki **átkapcsolódások** megteremtése. A lelki megindulás is hamarabb elérhető; sőt helyes képek használatával eltörölhetetlen jegyek rajzolódnak a hallgatóság lelkében.

1. beszéd: Az „életpusztájának” kísértő szava

(Erkölcsei beszéd: A pusztaság és elhagyottság kísértő szava)

Bev.: Az Írás így kezdi a Mester megkísértésének leírását: „Akkor a Lélek a pusztába vitte Jézust, hogy megkísértse az ördög” (Mt 4,1). – Élénk figyelmeztetés számunkra: ha a világ képe sivataggá változik, és az emberi közösség magánnyá silányul, akkor a **kísértések kísértését** szenvedni az ember. – De hogyan értelmezendő ez?

1. Az Isten alkotta paradicsom – sivár „életsivatag” színét ölti.

Mi történik ekkor?

a) Felmerül a kérdés: érdemes így élni? Íme: ez az első kísértés.

b) Továbbá felmerül a kérdés: van-e értelme a küzdesnek a pusztaságok fojtó levegőjében? Íme: a második kísértés.

c) Nem volna-e jobb a világ másik tábora kínálta telt serleg és izzító szenvedélyek örömét keresni? Íme: a harmadik kísértés.

2. A Szeretettel egybefonódó ember – a magány rémét viseli.

Mit jelent ez?

a) Szeretetre teremtettnek érezzük magunkat, és nincs terminus ad quem... Érdemes így élni? Íme: a magány első kísértése.

b) Szeretetre teremtett az ember, és nem érzi közel az égi Atyát... Talán elis hagyott Ő engem?... Íme: a magány második kísértése.

c) Szeretetre teremtett az ember, és eltűnik személye elől, ami ennek örökvonala... Csak vak képzelődés ez a vágyakozás?... Íme: a magány harmadik kísértése.

Bef.: Csak egy módon győzhetsz ember, ha állandóan hirdeted: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). Így boldogító igazság leszen: paradicsom a világ, testvér az ember és Atya az Isten.

2. beszéd: A sivatag dala.

1. Hívogató muzsika.
2. Oktató égi dal.

3. beszéd: A sivatagok lakói

1. Mesterem.
2. Remete népem.

4. beszéd: A sivatag pálmái

1. Gyökerük az üde vízben.
2. Koronájuk – a tűző napban.

5. beszéd: A magány lelke

1. Találkozás – önmagammal.
2. Találkozás – Istenemmel.

6. beszéd: Isten hegyei

(Történeti beszéd: Isten hegyei)

Bev.: Mindig szerettem a hegyeket! Magasan hordozzák koszorúzta fejüket, de alázattal küldik ózondús levegőjüket a rónák népének. – Három hegy emelhető ki az Írásból: Sion hegye, Hóreb hegye és Tábor hegye.

1. A Sion hegye.

Isten szent hajléka, ahol találkozik Mózással és kőtáblákon közli vele az emberi élet alaptörvényeit. Ez a hely: találkozó szentély. Ez a hely: elindító szentély. Ez a hely: irányt adó szentély.

2. Hóreb hegye.

Zarándok helye Illés prófétának. Jelképes jelzése az emberek útjának! Ennek értéke is Isten szentélye. Ide járva: hamuba sült pogácsa ad erőt. Nekünk: az égi Kenyér adja az igazi erőt.

3. A Tábor hegye.

Ez is találkozás helye az Istennek és embernek. – Kik mennek oda és mivé lesznek? – Választottak: a három apostol megy oda. Készséggel indulók jutnak oda. Csodalátók érzik az isteni otthont: „Jó, hogy itt vagyunk!” (Mt 17,4)... Ez a hegy a mi örök vágyunk. Ez Krisztus színről színre látásának szent előképe.

Bef.: Vágyad a Tábor hegy? Legyen parancsolód a Sion hegye! Legyen útnak indítód a Hóreb hegye! – Bízhatasz! Táplálód lesz a hegyek Ura, Istene!

*

– Idekapcsolható volna egy olyan beszédlánc, amely öt beszédből állva könnyű képekhez fűzné a gondolatot.

Címe: A természet iskolája**1. beszéd: Rónák és ligetek**

Bev.: Jerikói út...

1. Szépségeket látunk.
 2. Könnyedén, teljesen odaállunk.
- Bef.: Golgota útja...

2. beszéd: Sivatagok és pusztaságok

1. Távol – a szépségektől.
2. Közel – a lélekértékekhez.

3. beszéd: Folyók és tengerek

1. Sodródó életkép.

2. Befogadó örök otthon.

4. beszéd: Völgyek és szakadékok

1. Szép utak – az előrejutáshoz.
2. Veszélyek – a pusztulásra.

5. beszéd: Hegyek és oromzatok

1. Távol – a földtől.
2. Közel – az éghez.

*

– Tétel-pontok kidolgozásra. – Talán ez a főcím is adható:

A természet és a lélek aszketikája...

1. A sivatagok...
2. Árnyas fák és lombtalan gallyak...
3. A sivatag oroszlánjai...

*

– A következő, alapvetésben **nagyobb gondolatnak felvetői** oktató láncokat is alkothatnak, de egy-egy beszédre is alkalmasak.

I. beszédlánc címe: „A lélek ihlette emberarc”

Az alapgondolat így fogná egységbe az egészet: milyen vonásokat árul el a Szentlélek erejét hordozó – megkísértett ember?

1. beszéd: Keménység – a csábító világ felé

1. Csak eszköz legyen a világ.
2. Cél pedig az Isten.

2. beszéd: Emelt fő – az emberek felé

1. Jóságommal tekintek rájuk.
2. Szórá gesztussal fordulok hozzájuk.

3. beszéd: Lobbanó szem a munkaterület felé

1. Látni – a célt.
2. Látni – az eszközöket.

4. beszéd: Eget súroló homlok – Isten felé

1. Zenit felé fordulok.
2. Istenatyát keresek.

*

II. beszédlánc címe: „Isteni emberré alakulás”

Ez a beszédlánc az emberi átnemesedésnek módját próbálná ismertetni.

1. beszéd: Dicsőség, vagy gyalázat vétele?

1. Ami a földön „gyalázat”.
2. Isten előtt „dicsőség”.

- 2. beszéd: Jó hírnév, vagy lealázás örvénylése?**
1. Alázkodás is eszköz.
 2. Mert emelkedés Istenhez.
- 3. beszéd: Igazságok, vagy hamisságok hullámmása?**
1. A hazudozás és rágalom „megvettet”.
 2. De a tiszta lélek birtoklása „felemel”.
- 4. beszéd: Élet, vagy halál hírharangjának kongatása?**
1. A halál is eszközöm.
 2. Mert vele Istenatyámhoz költözöm.

*

III. beszédlánc címe: „Az Úr szolgálóinak tevékenysége”

Az egésznek tárgya az a gondolat: hogyan kell nekilendülnie az embernek az átnemesedett, diadalmos élet megszerzésére és szolgálatára?

- 1. beszéd: Az „azonnali” készenlét**
1. Kész legyen a lélek.
 2. Hogy fejlődjék az élet.
- 2. beszéd: Az idő örök értékévé varázsolása**
1. Kincsem a mulandó idő.
 2. Hogy jó cselekvéssel örök értékűvé varázsoljam.
- 3. beszéd: A tiszta élet keresése**
1. Gondolattal.
 2. Szóval.
 3. Cselekedettel.
- 4. beszéd: A kegyelmek használata**
1. Vettem és köszönöm.
 2. Élem és életté alakítom.

*

IV. beszédlánc címe: „Az ember igazi élettartalma”

Ennek tárgya röviden ez lehetne: életünk tartalma Krisztus kegyelme!

- 1. beszéd: A mi vezérünk Krisztus**
1. Tanítva – irányít.
 2. Vezetve – hazasegít.
- 2. beszéd: A mi tanítónk Krisztus**
1. Tanuljatok tőlem –mondja.
 2. Mi tanulva járunk –feleljük.
- 3. beszéd: A mi életünk célja Krisztus**
1. Atyai ház az Ő otthona.
 2. Hozzá siet az élet vándora.

4. beszéd: A mi szent életünk való értelme Krisztus

1. Isteni színjáték az életünk.
2. Zengő hárfa a lelkünk.

*

V. beszédlánc címe: „Krisztus munkatársainak” lelkülete

Ennek az igen szép egységnek tárgyi tartalma volna – a Mester munkatársai élete **belső** rugóinak és **kifelé** észlelhető vonásainak leleplezése.

1. beszéd: Szomorúak és mégis vigadozók

1. Kissé borongósak – a világ felé.
2. De dalosak – az ég felé.

2. beszéd: Szegények és mégis gazdagok

1. Mindenkié a föld.
2. Enyém – a lélek és az ég.

3. beszéd: Szenvedők és mégis élők

1. A „nyolc boldogság” égi tan.
2. A szenvedés égi kincs.

4. beszéd: Teljesen kiürítettek és mégis birtoklók

1. Minél többet adok...
2. Annál értékesebb vagyok.

*

VI. beszédlánc címe: „Krisztus munkatársai”

Ennek tárgyi tartalmát ez a kérdés adná: miben vagyunk Krisztus munkatársai?

1. beszéd: „Krisztus munkatársai” vagyunk – küldetésben

1. „Miként engem küldött az Atya...”
2. „Ezt cselekedjétek...”

2. beszéd: „Krisztus munkatársai” legyünk – béketűrő áldozatosságban

1. Viseljük az élet terhét.
2. Elbírjuk az emberek ítéletét.

3. beszéd: „Krisztus munkatársai” legyünk – áldozatos böjtben, imádságban

1. Uralom – a test felett.
2. Dicsőséget zengenek mindennek felett.

4. beszéd: „Krisztus munkatársai” legyünk – példás, tiszta életben

1. Életurunk a Mesterünk.
2. Életüdvünk legyen életünk.

*

VII. beszédlánc címe: „Apostoli ember kísérete”

Ennek tárgya az volna: milyen mellénk szegődő terhek és kegyelmek mutatják, hogy végül – **Krisztussal járók** vagyunk?

1. beszéd: Megpróbáltatások

1. Nyomorúságok.
2. Szükségek.
3. Szorongatások.

2. beszéd: Külső akadályok

1. Verés.
2. Tömlöc.
3. Üldözés.

3. beszéd: Önkéntes önmegtagadások

1. Fáradtság.
2. Virrasztás.
3. Böjtölés.

4. beszéd: Krisztus, az örök Ráfael

1. Földön vezet.
2. Égbe emel.

*

– Legvégül szinte „**egyvelegszerűen**” lehetne felvetni néhány beszéd-tételt **önálló** elmondásra vagy **láncolat** alkotására...

1. beszéd: Ahol az Isten szava cseng

Bev.: „Megrendíti az Úr szava a pusztát, megremegetteti az Úr Kades pusztáját” (Zsolt. 28,8).

1. Az élet piacának sivársága.
2. Az életoázisok igénye.
3. Az örök oázis.

Bef.: „S ekként beszéltek gonoszul az Istenről: tud-e az Isten – mondták – asztalt teríteni a pusztában?” (Zsolt. 77,19).

2. beszéd: Isten választottjai a pusztában

1. János, az Úr útjának hirdetője.

„Abban az időben föllépett Keresztelő János és Júdea pusztájában ezt hirdette: „Tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa” (Mt 3,1-2).

2. Jézus, az Isten Fia.

„Akkor a Lélek a pusztába vitte Jézust, hogy megkísértse az ördög...” (Mt 4,1).

3. beszéd: A sivatag „karjának” munkája

Bev.: Tevékeny erő-e a „sivatag keze”?

1. Fosztogató kéznek mondható.

a) A világ csillogásától.

b) A világ örömeitől.

2. De adakozó kéznek is nevezhető.

a) A nagy távlatok szépségét.

b) A lélek csendes örömét.

Bef.: Remeték élete **valóra váltja** ezt a kettős tevékenységet.

4. beszéd: A folyók oktató dala

Bev.: Jordán parton beszédes a folyó... Az emberéletről regél.

1. Sodródva halad – állandó mozgással.

(Emberélet is van ilyen!)

2. Közeleg a tenger felé – daloló zúgással.

(Emberélet is így halad.)

Bef.: A forrástól a Deltáig – ez az emberélet története. Születéstől – az örök életig!

5. beszéd: Isten követői

Bev.: Örök Isten, hogyan kopogtat a mi életünk kapuján?

1. A múlt kedves emlékei által (Jóság)**2. A múlt értékes cselekvései által (Szeretet)**

Bef.: Ezek örök értékek és Isten állandóan jelentkező követői.

1. beszéd: A sátán követői

Bev.: Isten terve az ember próbára tétele (első emberpár, Jób története). – De hogyan álcázza ezt a sátán, és hogyan lesznek a próbaállítás tényezői – a lélek halálát hozó „sátán követői”?

1. A múlt kétségbeejtő bűnei útján (rémület).**2. A jövő csábítóan színező betörés útján („képzelet”).**

Bef.: Kétségbeejt – a múlt miatt. Élvezetre csábít – a jövő életben. – Mivel rémületet és kétségbeesést szül, vagy bűnre csábít, azért nem az Isten, hanem a sátán követői.

* * *

B/ – c/ csoportja: A Szentlecke szövegéhez írt beszédek

A Szentlecke szövege így szól: „Mint az ő munkatársai, figyelmeztetünk titeket, hogy Isten kegyelmét ne vegyétek hiába. Azt mondja ugyanis: „Kellő időben meghallgatlak, s az üdvösség napján segíték rajtad.” Nézzétek, itt a kellő idő! Itt az üdvösség napja! Senkinek sem okozunk semmiféle botrányt, hogy ne becsémélhessék szolgálatunkat, hanem mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgálja: nagy türelemmel, megpróbáltatásban, szükségben, szorongatott helyzetben, verést szenvedve, tömlöcben, zendülés közepette, fáradásban, virrasztásban, börtben, tisztaságban és tudásban, béketűrésben és megszegyenülésben, gyalázatban és jó hírnévben, mint csalók, de mégis igazmondók, mint ismeretlenek, de mégis jól ismertek, mint halálra szántak, de mégis élünk, mint összeverték, de belé nem haltak, mint szomorkodók, de mindig derűsek, mint szűkölködők, de sokat gazdagítók, mint akiknek semmijük sincs, de mindenük megvan” (2Kor. 6,1-10).

Mit akar közölni a szent szöveg, és így mit akar meghirdeteni az Egyház? A szent szöveg alaphangja így szól: dolgozzatok együtt a kegyelemmel! Az Egyház pedig azt kívánja tőlünk, hogy tanítsuk meg híveinket arra, hogy a **természetfeletti kegyelem** minden jóra diadalmassá teszi az embert. – Épp ezért csatolunk ehhez a vasárnapi Szentleckéhez egy, a **kegyelemről szóló** rendszeres beszédvázlat-sorozatot is. – A most következő beszédvázlatok közvetlenebbül érintik a **kegyelem kérdéseit**. – Először néhány **különálló** beszédvázlatot közlünk a Szentlecke kegyelmi tanából levezethetően. Majd azután olyan rövid **beszéd-láncokat** adunk, amelyeknek beszéd-tételei különálló beszédként is alkalmazhatók. Ezek, beszédláncba fűződésük miatt **átmenetet** alkotnak a **valóságos** beszédláncokhoz, amelyek a **kegyelemtan lényeges pontjait** foglalják egybe és iparkodnak igehirdetés szemszögéből feldolgozni azokat. – Lássuk tehát ezeket egyenként.

Különálló beszédek

Ezek a teljesen különálló beszédek mélyebben járó dogmatikai kérdést érintenek.

1. beszéd: A történelem fordulóján

(Dogmatikus beszéd: Az Isten kegyelmének teljes kiáradása)

Bev.: Csak évszám kezdete Augustus császár uralkodásának tizenöt éve? És ezt azért kérdezzük,

mert a mai Szentlecke az Isten által elfogadott idő elérésezt érzékelteti... Tártyilag ez történt: Isten emberré lett és az embert istenivé alakítja. – A Mester születeése – emberéleteünk örömnépe, de a Mester megváltó életeének nyilvános jelentkezése emberéleteünk fénybevonuló boldogsága. – Hogy lesz ez az idő az „Isten elfogadott időpontja”?

1. Isten a földre alázódik.

Lehet-e nagyobb tény, mint a megtestesülés szent pillanata és az Istenember születeésének szent kegye?

a) De ez az idő – Isten ígerte pillanat. „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közéd, ivadékok és ivadéka közéd: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15).

b) Prófétái hirdette időpont. Erről olvassuk: „Miután többféleképpen és különböző módon szolt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végsőkorszakban Fia által szolt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). – Ebből már többet is megtudunk...

c) Betlehemben jelentkező éjszaka. „Miután az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így biztatták egymást: „Menjünk át Betlehembe! Hadd lássuk a történeteket, amiket az Úr hírül adott nekünk” (Lk 2,15).

2. Krisztusban emberi alakban tevékenykedik.

Az idők Ura, Istene – az időben tevékenykedő emberek egyik szerénye. – Mit jelent ez: időben élni?

a) Látszatban emberi módon tevékenykedni és fejlődő alakot mutatni. Gyermekkort élni... Ifjúvá serdülni... Felnőtt életben fáradozni. – Ez az emberré szerényedés ténye és idő keretébe osztódás válalása.

b) De Mesterünk időfelettien –isteni Személy! Ennek jelentősége? Egyetlenszó: örök. Az a Lét, aki mindig: **Van**. „Mondá az Isten Mózesnek: Én vagyok az, „Aki vagyok” (2Móz. 3,14).

c) Jézus Krisztus belső világában: **emberi természet** (test és lélek), **isteni természet és Személy**. Ennek jelentősége: Isten Egyszülöttje lett emberré és Ő minden cselekvés fenntartója, indítója, végrehajtója.

Bef.: Az emberiség fordulója az Istennek ember alakban való felénk fordulása.

2. beszéd: A „mi óránk” elérése

(A mi óránk)

Bev.: Olvasva a Szentleckét, kérdező lélekkel kérdezzük: vajon mi is találkozzunk-e égi Atyánkkal, vagy csak a történelmi emléke a miénk? Mert vágyak vágyával vágyjuk ugyan, de valóságos tényét és módját még nehezen ismerjük... A mai Szentleckében azt tanítja az apostol: „Kellő időben meghallgatlak, s az üdvösség napján segíték rajtad. Nézzétek, itt a kellő idő!” (2Kor. 6,2). „Itt az üdvösség napja!” (2Kor. 6,2). Igaz, hogy ennek betűszerinti tartalma az apostol korára esik, de próbáljuk átvittven úgy értelmezni, hogy vajon mikor érkezik el ez az óra a **mi életünkben?**...

1. Valahányszor – találkozzunk az Úrral!

A találkozás lehet fizikai, lelki és szellemi.

a) **Ember-alakban nem** találkozzunk a Mesterrel. – Csak fogunk Vele – az örök életben. Ezt ígéri a Mester: „Ha aztán elmentem és elkészítettem a helyet, ismét eljövök, és magammal viszlek titeket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok” (Jn 14,3).

b) De találkozzunk Vele – **tanításának csengésében**. Ilyen módon: „Ha szerettek engem, megtartjátok parancsaimat. Én pedig kérni fogom az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek: az igazság Lelkét, aki mindörökké veletek marad” (Jn 14,15-16).

c) Ugyancsak találkozzunk Vele – a **Kenyer csodás vételésében**. Mert ez az igazság: „Én vagyok az élet kenyere. Aki hozzám jön, nem éhez többé...” (Jn 6,35).

d) Végül is találkozzunk Vele –**szentségei adta kegyelmében**. Ezért mondja a Mester: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14,6).

2. Sőt tovább is mehetünk. A mi óránk olyan formában is elérésezik, hogy: **egyesülhetünk Vele az Úr csodás vételésével**. Ez azt jelenti, hogy a **személyes kapcsolat** felvehető.

a) **Gondolatkapcsolatokkal...** Ennek útja: szól az Isten, és hallja az ember; imádkozik az ember, és felel az Isten... „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket és arra rendeltelek, hogy munkátokkal gyümölcsöt hozzatok: maradandó gyümölcsöt. Akkor mindent megad nektek az Atya, amit nevemben kértek tőle” (Jn 15,16). – Ez pedig úgy történik, hogy **mi** gondolatainkat kap-

csoljuk Istennel.

b) Majd a **táplálás kegyelmével**. Ennek mozzanatai a kegyelmi közlés és a Szent Kenyérrel való táplálás. Erről halljuk: „Az én testem valóban étel s az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, bennem marad és én őbenne” (Jn 6,55-56). – Ez is azt követeli, hogy **mi** fonódjunk így Krisztushoz.

c) Végül lehetséges a közvetlen, lelki és **misztikus együttélésben**. Ennek példája a szentek elragadtatása és az állandó misztikus világban élők élete. De lényege olyan élet, amelyet az apostol így jellemez: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). Itt is azt a kegyet keressük, hogy **mi** egyesüljünk örök Atyánkkal.

Bef.: Összefoglalásul kérdezzük: mi tehát a „mi óránk” elérése? Az a szent idő, amikor a Mester ember felé fordulása – a **mi lelkünkben** érezteti hatását. Röviden: az a perc, amely engem, amely **minket kapcsol az égi Mesterhez**.

3. beszéd: Az isteni kegyelem ereje

(Dogmatikus beszéd: A kegyelem tevékenysége)

Bev.: Az Isten a Tevékenység, adományai is tevékenységek szülői. – Nem elzárandó kincs, hanem életet teremtő égi erő. És a kegyelmi adomány?

1. Indít és megszentel.

Kettős vonalon mozog. Az egyik – az egek felé lendítő, a másik – égi életre képesítő.

a) **Segítő kegyelem** – az első. Ennek jellege: megindítja a föld emberét, hogy égre vesse tekintetét. Nem érdemeink miatt. Ezért mondja az Írás: „A szél ott fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy. Ez áll mindarra, aki lélekből született” (Jn 3,8). De ez az indítás lehet –látás kegye. Láthatja az ember, hogy Isten nélkül nincs élet. „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20). Lehet ez – megtérés indítója. Meghajlik a térd, hogy kegyet adjon az ég (Magdolna).

b) **Megszentelő kegyelem** – a második. Erről zeng fenséges ígéretet az apostol mondván: „Szereletről eleve arra rendelt, hogy – akaratának tetszése szerint – Jézus Krisztus által elfogadott fiaivá legyünk, s magasztaljuk fölséges kegyelmét, amellyel szeretett Fiában fölkarolt minket” (Ef. 1,5). Ennek az isteni tervnek lényege: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). – De ezt **sem** érdemeink miatt kapjuk. „A nekünk adott kegyelemnek megfelelően azonban különböző ajándékaink vannak” (Róm. 12,6) – mondja Szt. Pál. De hozzáteszi: „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásuk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). – És ennek az égi kincsnek hivatása – az életszolgálat. Az apostol eleve figyelmeztet erre mondván: „Amint a test lélek nélkül holt, úgy a hit is holt tettek nélkül” (Jak. 2,26).

2. De tovább fonhatjuk a kérdést mondván: milyen módon lesz életté bennünk az Isten kegyelme? A segítő és megszentelő kegyelemre egyaránt vonatkozhat a kérdés. És milyen lesz a felelet? Ez: **Magával ragad és szentesít**.

Az Isten természetfeletti kegyelmének lényege: az isteni életre segítség vagy teljes megszentelés. De ebben mindig tevékenykedik a kegyelem.

a) Mégpedig cselekvésre indít. A földi gravitáció helyett égi lendületre sarkall. Mintha azt súgná állandóan: „Ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ne a földiekre” (Kol. 3,2). Mintha azt is súgná: „Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz” (Jn 15,5). És azzal is biztatna: „Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20).

b) De még többet is biztosít. Életünket érdemszerzővé szentesíti. Erre céloz az Írás mondván: „hogy amint halált hozóan uralkodott a bűn, úgy uralkodjék az örökéletre szóló megigazulás révén a kegyelem is a mi Urunk Jézus Krisztus által” (Róm. 5,21). Sőt ezt erősíti Szt. Péter: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). – És ez a kegyelemmel töltekezett ember mondhatja magáról az apostollal: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). És ez az ember érhet olyan életcél, amelyet így lehet jellemezni: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam” (2Tim. 4,7).

Bef.: Élő, tevékeny az Isten; élő, tevékeny erő az isteni kegyelem. Embert indít és megszentel, hogy isteni életet élve Istent szolgálja.

4. beszéd: A hasztalanul ajándékozott (Erkölcsi beszéd: A kegyelem alanyi értéke)

Bev.: Sziklákra is ömlik a harmat, tengert, tavat és rétet fodroz a zefír... izzik a napsugár... De egyforma hatást mutat-e minden egyes? És az „emberi lélek” nem mutat-e hasonló helyzeteket? – Igen gyakran mondhatnók: nem engedett utat, majd így folytathatnók: nem dolgozott az Úr kegyelmével. – Lássuk ezeket egyenként.

1. Nem fogadta be a kegyelmet.

Azt világosan értjük, hogy Isten szóró és szerető Lelke itt jár közöttünk. Ő, a Teremtő Egyszülöttje – a lélekmagvető. – De mi a magvető története?

a) Sokszor a mag a sziklára, útszélre esik... Az Írás szavai szerint mindenmagvetés azért van, hogy isteni élet fakadjon az ember lelkéből. Isten Fia veti, hogy ember fia üdvözüljön. „Aki a jó magot veti, az az Emberfia. A szántóföld, ez a világ. A jó mag, az ország fia...” (Mt 13,37-38). Az Úr igen sokszor szól az **isteni mag** értékéről és hivatásáról. Ez pedig így jellemezhető: „Mindaz, aki Istentől született, bűnt nem követ el, mert isteni csíra van benne. Nem vétkezhet, mert Istentől született” (1Jn. 3,9). „Nem veszendő magból születtek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó igéje által” (1Pét. 1,23). – Ha azonban **sziklára** esik, akkor élettelen és pusztulásra ítélt lesz. „A köves talajra hullott mag az, aki meghallgatja az igét és szívesen be is fogadja, de nem ver benne gyökeret, csak ideig-óráig tart. Mikor az ige miatt baj és üldözés támad, csakhamar eltántorodik” (Mt 13,20).

b) Emberlélek sziklán pedig élettelené válik. – Az Isten mindenkinek ad kegyelmet. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). – Az Isten mindenkit magához hív. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüldítlek titeket” (Mt 11,28). – Az Isten mindenkit hazavár. „Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra: egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16). – És mégis le kell szögezni, hogy nem mindenki járja az Isten útját. Bőségesen szór az Isten, és sziklává keményedve visszautasít az ember. Nem igaz-e így, hogy ez az ember a kegyelmekkel „hasztalanul ajándékozott”?

2. De van befogadó és a kegyelemmel nem dolgozó ember is. Az ilyenről azt mondhatnók: **Munkálatlanul temette el lelkébe.**

Vajon a magvetés nem eltemetés?

a) A mag temettetik, hogy **életté** zsendüljön. Őszi-tavaszi vetés – anyaföld betemetés, de a zsendülés utáni nyár – bőséges aratás.

b) Az isteni mag elvetetik, hogy **életet** teremjen. – A magról jól tudjuk, hogy az Isten szava is. Miért cseng az Isten szava? Azért, hogy hirdetése nyomán erőt nyerjen a hit, és ebből fakadjon az élet. „Nem szégyellem az evangéliumot... Istennek igazsága nyilvánul meg ugyanis benne, mely a hitből árad mindenhívőre, amint írva van: „Az igaz a hitből él” (Róm. 1,16 és 17).

Bef.: Életlehetőséget, kegyelmet ad az Úr, s holt tőkeként rejti el az ember... Nagy baj, és értéktelen földi életet perget így az ember. Tudnunk kellene, hogy a főcél: **vita supernaturalis**. Jellege pedig az, hogy Isten természetfeletti kegyelmével fejlesszük magunkat – isteni emberré! Legyen tételünk: fogadd be Isten kegyelmét és vele dolgozd ki életed isteni alakját.

* *

Láncokba is fűzhető különálló beszédek

Ezek a vázlatok a kegyelem területéről szólnak. Nem teljes egészében szerves egymásutánban, hanem szinte perifériálisan és ötletszerűen következnek...

1. beszéd: Az érdemszerzés lehetősége

Bev.: Istentől jöttünk...

1. **Nincs elvetett ember.**

2. **Él az Isten felé törő ember.**

Bef.: Istenhez megyünk.

2. beszéd: A percek örök értéke

Bev.: Nincs bennünk tudatos mulandó.

1. Mulandó kis része az előttünk pergő időnek.

2. De örök életet szerző a kegyelemmel dolgozónak.

Bef.: Minden – végnélkülien élő.

3. beszéd: Isten adja a legszentebb percek

Bev.: Isten adta idő a gyűjtés eszköze.

1. Isten kegyelme állandó áramlás.

2. Ember cselekedete fokozatos életnemesedés.

Bef.: Isten – állandóan tevékenykedő, ember – helyes étellel állandóan gazdagodó.

4. beszéd: Ember értékesítse az idő kincset

Bev.: A földi élet a szerzés ideje.

1. Most van idő a munkálkodásra!

2 Lesz idő, mikor nem munkálkodhatunk!

Bef.: Az örök élet a gyűjtések élvezése.

*

Láncszerű tervezet címe: Az Úr házanépe „csodás lelke”

Igen szép beszédeket lehetne mondani – fűzött kidolgozásban is – a cím adta ötlet irányítása mellett, ha a Szentlecke **belső tartalmából** alkotnók meg a részleteket...

1. beszéd: A kegyelem csodás hatása

Itt erre a szövegre kellene építkezni: „... mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgálja: nagy türelemmel, megpróbáltatásban, szükségben, szorongatott helyzetben...” (2Kor. 6,4).

2. beszéd: A szeretet csodás birtoklása

Itt erre a szövegre kellene építkezni: „mint szomorkodók, de mindig derűsek, mint szükölködők, de sokat gazdagítók, mint akiknek semmijük sincs, de mindenük megvan” (2Kor.6,10).

3. beszéd: A földi halandók és halhatatlanok

Itt erre a szövegre kellene építkezni: „Kellő időben meghallgatlak, s az üdvösség napján segíték rajtad” (2Kor. 6,2).

4. beszéd: A föld szomorkodói és az ég dalosai

Itt erre a szövegre kellene támaszkodni: „Mint szomorkodók, de mindig derűsek... „Senkinek sem okozunk semmiféle botrányt, hogy ne becsmérelhessék szolgálatunkat, hanem mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgálja: nagy türelemmel, megpróbáltatásban, szükségben, szorongatott helyzetben...” (2Kor. 6,10 és 3-4).

5. beszéd: A föld üres tarisznyásai és az ég gazdagjai

Itt erre a szövegre kellene építkezni „Tisztaságban és tudásban, béketűrésben és jóságban, a Szentlélekben és őszinte szeretetben, igazmondásban és Isten erejében...” (2Kor.6,6-7).

*

„Beszédlánc” címe: Az isteni kegyelemmel áldottak lélekképe

Végül ezt a tételt is lehetne színezn...

1. beszéd: A botrányt kerülők

Alapja: „Senkinek sem okozunk semmiféle botrányt, hogy ne becsmérelhessék szolgálatunkat” (2Kor. 6,3).

2. beszéd: Az Isten fiaihoz méltó viselkedés

Alapja: „mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgája: nagy türelemmel, megpróbáltatásban, szükségben, szorongatott helyzetben...” (2Kor. 6,4).

3. beszéd: A földi próbák idején való viselkedés

Alapja: „mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgája: nagy türelemmel, megpróbáltatásban, szükségben, szorongatott helyzetben, verést szenvedve, tömlöcben, zendülés közepette, fáradozásban, virrasztásban, böjtben, tisztaságban és tudásban, a Szentlélekben és őszinte szeretetben” (2Kor. 6,4-6).

4. beszéd: Az isteni földi életre való felszerelődés

Alapja: „Igazmondásban és Isten erejében, az igazság támadó és védő fegyverzetében” (2Kor. 6,7).

5. beszéd: A mindig Isten fiainak dicsőségét hordozók

Alapja: „Dicsőségben és megszegyenülésben, gyalázatban és jó hírnévben, mint csalók, de mégis igazmondók...” (2Kor. 6,8).

6. beszéd: A gazdagok gazdagjai

Alapja: „Mint akiknek semmijük sincs, de mindenük megvan” (2Kor. 6,10).

*

Beszédláncok

Ezek a kegyelem kérdéseit rendszerezetten akarják egybefogni. Ezt a feladatot azért vállaljuk, mert a Szentlecke ezt a kérdéskomplexumot veti fel. – Mi itt arra akarnók a szónok figyelmét felhívni, hogy a nagybőjt ideje igen alkalmas és hálás feladatot adna, ha a **kegyelmi tannak** tételeivel foglalkoznánk. Eredményesen volna levezethető: **elesettséggünk ellenére velünk is az Isten kegyelme, és így dadalmas lehet földi és örök életünk.**

I. beszédlánc címe: A kegyelem égi ajándék**1. beszéd: Mi az isteni kegy?**

(Dogmatikus beszéd: Az isteni kegy fogalma)

Bev.: Isten teremtő terve és ténye az Ő jóságának észlelhető kiáradása. A Végtelen fogalmában döntően foglal helyet a Jóság, és így a belőle származó világról kell, hogy álljon: „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31). –De minket most az érdekel, vajon – emberi életünket tekintve– milyen kegyet vettünk az Istentől?

1. Minden kiáradó jóság – égi kegy.

Azt az ész is belátja, hogy az ember léte és életcélja nem szükségszerű, hanem a Végtelentől függő kegyesség. Az ember nem szükségszerű lény, hanem esetleges függvény.

a) Így tehát a valóságba lépés – isteni kegy. Azért, mert az Isten Önmaga dicsőségének kivetítése mellett másodrendű cél az ember boldogsága.

b) De kegyadomány az Isten szeretete és a természetfeletti kegyelem vétele. Miért? Mert **erre** az isteni életre még a teremtett természet sem (a natura) hivatott. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef.4,7).

c) Még inkább ilyen a megváltás áldozatos valósága. Kegy jellegét így tanítja az Írás: „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

2. És örök célba segítése – égi ajándék. Az egész nagytermészet célját a Végtelen **tárgyi** dicső-

sége hirdetőjének mondhatjuk. De le lehet szögezünk, hogy az Istennek léte és dicsősége, boldogsága és belső szeretete **nem lép tudatba** a pompázó rózsabimbóban... Ide **szellem** kell, és ennek hordozója a földön a „kisvilág”, az **ember**. Ő az élő „tükör”.

a) E létének földi és **tárgyi célja** megtalálható, ha ezt mondjuk: benne léptudatos ismeretbe az Isten, és lelkén keresztül csendül tudatossá – Isten dicsérete. De még itt is áll az a cél is, hogy a földi életben is szeretet kapcsolatboldogságában élhet az Istennel az ember.

b) De a megváltás égi ajándéka arra is képesíti az embert, hogy isteni természetet birtokoljon. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). És a birtoklásnak ilyen átnemesítő hatása földön és égben valóban Isten-fiakat teremjen. – Világos tehát, hogy a természetfeletti étellel áldott ember – a végtelen világban is dicsérője leszen az Atyának; de az is világos, hogy szinte második életcélban: örök boldog élvezője leszen az ember a végtelen Szeretetnek. – Mi ez mind? Az égi Jóság olyanjelentkezése, amely az ember felé forduló **isteni kegynek** állandó jelentkezése. Van tehát ebben szeretetáramlás és van benne ingyenes és tárgyi adományozás.

Bef.: Végezetül kérdezhetjük: mi tehát az isteni kegy? A felelet ez: minden égi jóság, amely földi ember lelkét ékíti és boldogítja. – De sohase feledjük: minden jóság egekből árad és minden jóság egek felé tárulva egekbe emelkedik. Az igazság ez: ami egekből jött, az egekbe tér vissza. És ennek a szent igazságnak biztató csillanása az a remény: egek kegyének teremtményei vagyunk és így az egek kegyes Atyjához térünk.

2. beszéd: Mi az isteni kegyelem?

(Dogmatikus beszéd: A kegyelem értelmezése)

Bev.: Az Egyház tanításának egyik alapvető tétele, hogy a Megváltó az ég kegyelmét szerezte az ember számára... De az is isteni tanítás: Krisztus nélkül senki sem nyerheti el Isten tetszését. „Többet fáradtam mindnyájuknál, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10). – Mi tehát alapjában az az alapvető és az ember egész életét irányító égi valóság, amelyet a **kegyelem** szóval jelez az Egyház? A feleletben a következőkben oszlik fel a **kegyelem tárgyi** valósága.

1. A „nem teremtett kegyelem” – Maga az Isten.

Hogyan kell ezt értelmezni?

a) Valóságban az Isten a végtelen Személy és Szeretet, akinek Jósága árad nagyvilágra, angyalnép-re és emberekre... Az Isten tehát létében és belső életének titokzatos szeretetáramlásában – az emberre nézve a legnagyobb égi ajándék. Különösen, ha reádöbbenünk arra, hogy a földi életben egyedüli birtokosai vagyunk – belső tudatunkban – az Ő létének és egyedüliek vagyunk – alanyi dicsőítésének.

b) Kiáradó szeretetében pedig – épp a Magához emelés égi ajándékával – emberélet legnagyobb és legboldogítóbb **kegyelme**. Úgy értsd! Az Isten a mi legnagyobb ajándékunk.

2. De a kegyelem „teremtett kincs” is az Isten tervében és a valós életben. Így tehát: **a „teremtett kegyelem” az ember számára adott isteni, természetfeletti adomány.**

Isten a természetünket szellemivé tette, de a Megváltó kegye istenivé való lehetőségét biztosította. – Így azután ennek biztosítéka a természetfeletti isteni kegyelem. – Mi ez valójában?

a) Nem, Maga a Szentlélek. Világos tétel: a Szentlélek Maga a harmadik isteni Személy, tehát „teremtetlen kegyelem”. De azután az Írás maga is erőskülönbséget tesz a Szentlélek és a kegyelem között. Az első – a közlő, a második – az adomány. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által... De a kegyelemmel nem úgy áll a dolog, mint a bűnbeeséssel. Ha ugyanis egynek bűnbeesése miatt oly sokan meghaltak, Isten kegyelme s az egy embernek, Jézusnak kegyelmi ajándéka még bővebben kiárad sokakra” (Róm. 5,5 és 15).

b) Hanem rajta keresztül áradó természetfeletti adomány. „Ha pedig bennetek van annak Lelke, aki föltámasztotta Jézust halottaiból, ő, aki Krisztus (Jézust) halottaiból föltámasztotta, életre kelti a ti halandó testeteket is bennetek lakó Lelke által” (1Kor. 12,4-5). „A Lélek ajándékait pedig ki-ki azért kapja, hogy használjon vele. Egyik ugyanis a Lélektől a bölcsesség adományát kapja, a másik a tudás adományát ugyanattól a Lélektől,...” (1Kor. 12,7-8).

c) Az örök életbe segítő ajándék. Erről az isteni ajándékról a Mester így szól: „Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” /Jn 3,5/. Az apostol pedig, aki a hit kegyelmét tanítja, így nyilatkozik: „Annak, aki Istenhez járul, hinnie kell, hogy létezik s hogy megjutalmazza azt, aki őt keresi” (Zsid. 11,6). – Mindez azt jelenti: aki az Isten örök országának várományosa és zarándoka, az a kegyelem égi ajándékának boldog hordozója.

Bef.: Íme az olyan sokszor emlegetett kegyelem belső magyarázata. Kegyelem – az Isten és kegyelem – a belénk öntött természetfeletti, Istenhez hasonlóvá tevő adomány.

3. beszéd: Mi az eredete?

(Dogmatikus beszéd: A kegyelem forrása)

Bev.: Az egész világ az Istentől van; elképzelhető volna-e, hogy a természetfeletti kegyelem eredete ne Istenre utalna? Természetesen így értelmezve a kérdést: kicsoda a kegyelem ősforrása, kicsoda a valóságos megszerzője és kicsoda az ember számára való közvetítője?

1. Isten a gyökérzete és adakozója.

a) Így tehát Belőle – a természetfeletti élet is. Annál is inkább, mert értelmünk érzi, hogy **természetünk** magától nem emelkedhet a **természetfeletti életsíkra**. De Írásunk is tanítja: „Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5).

b) És Belőle – a természetfeletti életet biztosító kegyelem is. Csak részletezzük a szőlőtöke és a szőlővessző hasonlatát! Azonnal látni fogjuk, hogy csak az Istentől áradhat belénk az isteni élet!

2. Krisztus a megszerzője.

De megváltás világtervében Krisztus a központ. A megváltás művében a kegyelem szerzés, az Istenhez tartozandóság megújítása a lényeg. – Ki ennek a szerzője? Maga Jézus Krisztus. Ezt a tanítást fenségesen hirdeti az apostol mondván: „Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19). Ezt fejtegeti részletesebben ez a tanítás: „...örömmel adjatok hálát az Atyának, aki a szentek sorsára méltatott a világosságban... Titeket is, akik egykor gonosz tetteitek miatt ellenséges érzülettel távol voltatok, most emberi testében kiengesztelt a halál által, hogy szentté, szeplőtelené és feddhetetlenné tegyen színe előtt” (Kol. 1,12 és 21-22).

3. Szűz Anyánk a közvetítője.

De Egyházunk **tanítása** továbbra is kiterjed.

a) A megváltás művében – a Szent Szűz az Isten Anyja, és így a megváltás tevékeny részese.

b) Ő a mi Anyánk, és mi az ő lelkének gondozottjai. Ami Szent Fiának szerzeménye, annak ő a kiosztója.

Bef.: Isten minden! A kegyelem is csak Istentől és mindenki, még a Szent Szűz is az Úr Egyszülöttje miatt „malasztal teljes”.

4. beszéd: Milyen fajtáját ismerjük?

(Dogmatikai beszéd: A kegyelem fajtái)

Bev.: Az Úr felénk forduló, szorosan vett természetfeletti kegyelemáradása kettős alakban jelentkezik. Lehet – a cselekvésre **segítő** és lehet a – **megszentelődést** adó és a természetfeletti élet képességét biztosító. Az egyik: a cselekvésre segít (gratia actualis adiuvans), a másik: az **állandó** lelki beállásban tölti be a lelket (gratia habitualis sanctificans). – Miben áll ezek jelentősége?

1. A segítő kegyelem valóságban – lelki munkánk természetfeletti lendítője.

Vizsgáljuk csak meg: mi indítja az embert?

a) A helyes látás. Az bizonyos, hogy arra megyünk, ahol a fényforrás villan. – De ez a **járás** az örök útjárásra is vonatkozik. És mi segít **erre** a helyes látásra? A kegyelem. „Világosítsa meg lelki szemeteket, hogy megértsétek, milyenreményre hívott meg titeket, milyen gazdag a szentek fonséges öröksége, és milyen mérhetetlenül nagy az ő hatalma fölöttünk, akik hívökké lettünk” (Ef. 1,18-19).

b) A helyes ítélkezés. A **jól** látott dolgokat ítéljük meg helyesen. Akár a felületlátásra, akár a tudományos látásra gondolunk. – De ugyanez áll a lelki értékek helyes látására. És mi segít **erre**? A kegyelem. „Pillanatnyi, könnyűszenvetésünk ugyanis a mennyei dicsőség túlradó, örök mértékét szerzi meg számunkra. Csak ne a láthatóra, hanem a láthatatlanra szegezzük tekintetünket. A látható ugyanis ideig tartó, a láthatatlan viszont örök” (2Kor. 4,17-18).

c) A jó gondolat ébredése. Ez is indító erő! Minél több, annál erősebb! Istenkegyelme **ilyen** gondolatot ébreszt: „Most tehát nem vagytok már idegenek és jövevények, hanem a szentek polgártársai és Istennek háza népe” (Ef.2,19) – A kegyelem maghoz is hasonlítható. A Mester is magvetésről szól... Ennek zsendülése – a természetfeletti élet ébredése.

2. A „megszentelő kegyelem” pedig az isteni élet lehetőségének szent televénye.

A televény természetéhez idomul a vetemény minősége. – A badacsonyi bazalttörmelék az ott szüretelt gerezdek csordította itálnak izzó erejét adja. Ugyanígy a „Lacrima Christi” – a Vezúv lávájának tüzeit leheli.

a) A megszentelő kegyelem – Isten természetében való részesedés.

b) Ebből fakadó élet – isteni élet. – Az ilyen adománnyal áldott ember az Isten igéjének befogadója és az ilyen befogadó – Isten fia. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

c) Végül is alap, amely nélkül nincs Isten előtt kedves és örök életre érdemesítő cselekedet.

Bef.: Indít és megszentel az Isten! – Csak használja és értékesítse az ember! – Legyen a mi szavunk is ilyen: „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10).

5. beszéd: Mi az értéke a megszentelő kegyelemnek?

(Dogmatikus beszéd: A megszentelő kegyelem értéke)

Bev.: A mai beszédben a **megszentelő kegyelem** értékét akarjuk vizsgálni. – A lélek újjászületésével lép a lélekbe, az Isten előtt érdemes cselekedetek szülője... De az még mindig kérdés marad: valójában milyen átalakítást végez lelkünkben? – A kettős felelet így fog hangzani:

1. Természetfeletti életre képesít a földön.

Alapvetésben ez az igazság: természetes életünket természetfelettivé teremt. Azt is mondhatnók: földet súroló lelkünket az eget igényesévé teremt. – Az is igaz: anyagi emberből – isteni embert teremt. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). – Hogy megy ez végbe?

a) Hitet biztosít. A hit belső lényege: más a látásunk! Látunk – Istenszemével és **nemcsak** az értelem fényével. „Hiszen kegyelemből üdvözültetek a hit által, s ez nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka” (Ef. 2,8). „...gyarapodjatok Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus kegyelmében és ismeretében. Neki legyen dicsőség most és az örökkévalóság napján!” (2Pét. 3,18). „A hit reményeink szilárd alapja és a nem látott dolgok igazolása” (Zsid. 11,1).

b) Reményt fakaszt. A messze sejtett jó a remény tárgya. De a természetfeletti javak reménye – a kegyelem eredménye. „Legyetek tehát állhatatosak testvérek, és ragaszkodjatok a hagyományokhoz, amelyeket akár élőlőszóval, akár levelünkéből tanultatok. Urunk Jézus Krisztus maga, és Isten, a mi Atyánk, aki szeretett minket, s kegyelmével örök vigasztalást és jó reménységet ajándékozott nekünk” (2Tessz. 2,15-16). „Kegyelméből megigazulva reménybeli örökösei vagyunk az örök életnek” (Tit. 3,7).

c) És szeretetre hangol a Szeretet. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5). – Szeretetet ad? „Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten fiainak hívnak és azok is vagyunk” (1Jn. 3,1). És mit fakaszt? „Szeretteim, most Isten fiai vagyunk, de hogy mik leszünk, az még nem nyilvánvaló. Tudjuk azonban, hogy megjelenésekor hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt úgy, amint van. Mindaz, akit ez a reménység tölt el iránta, megszenteli magát, amint ő is szent” (1Jn. 3,2-3). – Mi ez valójában? Földön kezdett és folytatott égi élet! Miért? Mert aki a természetfeletti szeretet hordozója, Az Isten hordozója. Aki pedig Istennel él, az égi életet él a földön.

2. Amilyen nagy érték az isteni élet, annyira igényeskedik az ember ennek az életnek végnélkülisége után. Azért nagy öröm annak meghirdetése, hogy: **a természetfeletti kegyelem természetfeletti életre képesít az égben.**

Ebben a mondatban a diadal rejtőzik, amelynek értelmében – végnélküli a mi életünk bontakozása. – De hogyan juttat ehhez a megszentelő kegyelem?

a) Isten házába térés kapunyitója. „Gyümölcsötök a megszentelődés, célotok az örök élet. A bűn zsoldja ugyanis a halál, Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm. 6,23). „A kegyelemmel tehát nem úgy áll a dolog, mint az egy ember bűnével. Az ítélet ugyanis az egy miatt büntetést hozott, a kegyelem viszont sok vétékből megigazulásra vezet” (Róm. 5,16).

b) Az Isten látásának feltétele. A földön titokzatos birtoklásban és az égben csodás látásban. „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre” (1Kor. 13,12). Az igazi **látás** ugyanis a belső lét megismerése; ezt pedig a „természet közössége” biztosíthatja.

c) Istent bíró boldogság alapja. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Mi tehát a megszentelő kegyelem? Röviden: az isteni természetben való olyan részesedés, amely a földi életben – istenivé, az örök életben pedig – Istent látó s élvező „életboldogokká” alakít.

*

II. beszédlánc címe: A kegyelem értelmezése

1. beszéd: A kegyelem – fény

(Szimbolikus beszéd: A kegyelem – megvilágító erő)

Bev.: A fény és világosság igen gyakran szerepel az Írás szövegében és Mesterünk tanításban. – Az Ószövetség alaphangja ez: „Mert a parancs szövétnek, a tanítás világosság, s a fegyelem feddése az életre vezető út” (Péld. 6,23). Az Újszövetség pedig kettős alakban így cseng: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12) és „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14). Mintha kicsendülne mindezekből, hogy a fény és világosság az Isten legnagyobb ajándékai között szerepel. – Hogyan értelmezendő mindez?

1. Isten Maga a Fény.

Fizikai fény és lelki fény a látás és felfogás eszköze. – De a mindent átlátó és értő kicsoda?

a) Maga az Isten. „Isten világosság, benne nyoma sincs a sötétségnek” (1Jn. 1,5). Benne minden tisztán álló, mert Ő teremt és vet fénysugarat mindenre. Nem is érthető – emberi értelemmel sem – a világ, mint rész és darab, ha nem gondoljuk hozzá az Egészet, a Végtelent, az Istent.

b) De mi is a Világosság fiai vagyunk. Miért? Isteni kegyelemajándékból! Mégpedig azért, hogy a kölcsönzött lélek és szellem fénye visszasugározzék Istenre. „Hiszen mindnyájan a világosság és a nappal fiai vagytok. Nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé” (1Tessz. 5,5). Sőt tovább is mehetünk mondván: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Ez pedig azt jelenti, hogy az örök Fény befogadói – az Isten fiai.

2. De ha Isten a Fény, akkor mi a kegyelem? A kegyelem is fény, de teremtett fény.

Isten jósága természetének megfelelő természetfeletti ajándékkal, teremtett ajándékkal gazdagítja az embert. A kérdés az: mit ad ez az embernek?

a) A kegyelem látást biztosít. Az igaz, hogy a szem a látás eszköze, de a természetfeletti dolgok észlelése – a kegyelem eszközén át történik. „...örömmel adjatok hálát az Atyának, aki a szentek sorsára méltatott a világosságban” (Kol. 1,12). A lényeg ez: az ész a véges dolgokat látja és **Isten létét** megismeri, de a természetfelettiék értését a kegyelem biztosítja.

b) A látás helyes életre segít. Miért a szem? Hogy minden jót és életakadályt lássunk. – Miért a lélek szeme? Hogy rejtett igazságokat leleplezzünk. És miért a kegyelem fénye? Arra, hogy az isteni életcél és arra szolgáló eszközöket megismerjük, kihasználjuk és így isteni életet éljünk. Végül ennek a szövegnek is reménykedve örülhetünk: „De ha világosságban élünk, amint ő is a világosságban van, akkor közösségben vagyunk egymással és Fiának, Jézus (Krisztusnak) vére megtisztít minden bűntől” (1Jn. 1,7). Értelme így foglalható egybe: fényt vet életünkre a kegyelem, hogy biztosan haladhasson rajta az Isten zarándoka.

Bef.: Akik egyszer vették az **isteni látás fényét**, azokról így szól Szt. Pál: „Lehetetlen ugyanis, hogy aki már egyszer részesült a megvilágításban... aztán mégis elpártol...” (Zsid. 6,4, és 6). Mit tegyünk tehát? Az Írás felel mondván: „Kik félték az Urat, szeressétek őt, akkor szívetek felderül” (Sir. 2,10). És mi lesz az eredmény? Isten lesz mindenem! „Az Úr az én világosságom és üdvösségem” (Zsolt. 26,1).

2. beszéd: A kegyelem – mag

(Szimbolikus beszéd: A kegyelem ősi, természetfeletti életerő)

Bev.: Az evangéliumi Mester ajkán nem ritkán cseng ez a gondolat: a Magvető elszórja szántóföldjén, lélekszántóján magvait... Az Úr magyarázata szerint az ige a mag és a termés az ember lélekhözama, erény-együttese. – De valóságosan szólván – minden isteni igeihintés is kegyelem és így az elszórt ige is Isten adta kegyelemnek mondható. Isten adja, ingyen adja, bőségesen szórja és a lélek

természetfeletti életének érdekében hinti. – Hogyan lesz tehát a kegyelem, a mag és a fejlődő zsendülés?...

1. Isten igéje – mag.

Minden ige, amely az Isten vagy küldötteinek ajkán cseng – valóságban az isteni élet rejtett élet magva. „Nem veszendő magból születettek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó igéje által” (1Pét. 1,23).

a) Ezt a tételt maga Mesterünk magyarázza. Szavai ezek: „A példabeszédértelme ez: A mag Isten igéje...” (Lk 8,11). Emberi lelkünk is hozzá csendíti lelki hangját, amely egyenesen igényli, hogy ne csak a világ, az embertestvér, hanem az ég Ura is hallassa isteni hangját. Mégpedig ne csak **közvetíve**, hanem igen át közvetlenül szóljon a Személy a személyhez!

b) Mesterünk és tanító Egyháza szórja. – De magyarázó ige mellett boldogan mondhatjuk a fenti tételt is: „...a szolgák elmentek a gazdához és megkérdezték: Uram, ugye jó magot vetettél szántóföldbe?...” (Mt 13,27)... „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet” (Mt 28,19). Az egyik a Magvető jó magvetéséről szól, a másik a Magvető küldötte Egyház munkáját akarja kipontozni.

2. De elégséges-e a jó mag kiválasztása, a magvetés elvégzése? Feltétlenül szükséges a fejlődés áldása. Azért igaz ez a tétel is: **A vetés zsendülése – kegyelmi indításra lesz élet.**

Az ember életében alapjában minden – isteni. Így tehát – ingyen adott kegyelem.

a) Isteni a vetés. „Ha lelki javakat vetettünk köztetek, oly nagy dolog az, ha majd anyagi javaitokat aratjuk?” (1Kor. 9,11). „Ilyen a holtak föltámadása is. Romlásra vetik el – romlatlannak támad föl. Dicstelenül vetik el – dicsőségben támad föl” (1Kor. 15,42-43).

b) Isteni az élet. Vesszük, hasznosítjuk az isteni kegyelmet, és végül olyan leszen életünk, hogy így szólhat róla az apostol: „...aki pedig lelkébe vet, lelkéből arat örök életet” (Gal. 6,8). – De még ezt is felfokozza mondván: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). – Teremtéstől a megszentelődésig, a megszentelődéstől az örök életig – minden Istentől. Így tehát adomány az élet – isteni kegyelem.

Bef.: A kegyelem égből szállott életerős élet-mag. – És az emberi élet? Égbe törő, istenivé nemesedett, végnélküli életre sudárosodó szent folyondár. Isten az ereje, Hozzá kapaszkodik gyengesége. De Hozzá fordul – szeretete!

3. beszéd: A kegyelem – isteni szó

(Dogmatikus beszéd: A kegyelem – ige)

Bev.: Az isteni élet fakadásának magva a kegyelem. De ezt is mondhatnám folytatólagos hasonlattal: **isteni szó** a kegyelem. – Hogyan értelmezendő?

1. Egekből eredő kinyilatkoztatás – az Isten kegyelme.

Amit Istentől és Istenről tudunk, amit Istentől hallva – emberről és életértékről tudunk – az kegyelem.

a) Gyökérzetben Maga az Isten – Ige. Ezt a tényt is a kinyilatkoztatás diktálja mondván: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1). Értelme ez: gyökérzetben minden isteni szó – Maga az Ige. Felénk forduló Személy, akinek lélektartalma ige alakban csendül felénk.

b) Csendülésben az isteni szó az élő ige. Ez a megállapítás volna a gyakorlati részlet igazság. – Miért csendül Isten **Igéje**? Vagy így is kérdezhetném: miért hangzik az isteni **ige**? Azért, mert istenivé alakítandó a szeretett ember lelke: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem.” (Gal. 2,20)!

2. De véges célba fut-e az ember élete? Isten kegyelme is örök élet, ezért irányító hangként hangzik az isteni ige. **Egekbe vezető égi útmutatás az isteni ige.**

És ez a szépen hangzó tétel mit foglal valóban magában? Talán helyesen gondolkodnánk, ha így felelnénk:

a) Hívó csengés – az egekből... „Zeng az Úr szava a vizek fölött, a fölséges Isten mennydörög, ott van az Úr a nagy vizek fölött. Zeng az úr szava erősen, az Úr szava cédrusokat tördel, a Libanon cédrusait összetöri az Úr, és szökellnek szavára, mint a borjú, a Libanon s a Szirjon, mint a fiatal bölény; tüzes lángokat szór az Úr szava, megrendíti az Úr szava a pusztát, megremegetti az úr Kádes pusztáját. A szarvasünöket az úr szava vajúdásba hozza, a sűrűséget megritkítja, s templomában mindenki így szól: Be dicső!” (Zsolt. 28,3-9). „Bárcsak hallgatnátok ma az ő szavára, meg ne keményítsétek szíveteket, mint lázadaskor tettétek” (Zsid. 3,15).

b) Irányító hang – a föld emberének. „A szél ott fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod honnan jön és hová megy. Ez áll mindarra, aki lélekből született” (Jn 3,8). „Néked szolgálnak összes teremtményeid, mert mondtad és lettek, lelkedet küldted, és létrejöttek, és nincs, ki szavadnak ellenszegüljön” (Judit 16,17).

c) Segítő erő – az örök hazába térőnek. „Bizony, bizony mondom nektek, aki ígémet hallgatja és hisz annak, aki engem küldött, örök élete van és nem kerül ítéletre, hanem már átment a halálból az életre” (Jn 5,24). „Nem veszendőmagból születtetek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó ígéje által” (1Pét. 1,23).

Bef.: Az égiek hangja, amely a **helyes útra** irányítja az élet zarándokát.

4. beszéd: A kegyelem – isteni lehelet

(Erkölcsi beszéd: A tevékenykedő kegyelem)

Bev.: A Szentlélek tevékenységéről ezt mondja az Írás: „A szél ott fúj, ahol akar” (Jn 3,8). Majd adományait így sorolja fel: „És rajta leszen majd az Úr lelke: a bölcsesség és az értelem lelke, a tanács és az erősség lelke, a tudás és a jámborság lelke” (Iz. 11,2). – De hogyan észlelhető ez az isteni lehelet?

1. A jó készségek tavaszi szellőjeként.

Az Isten televénye, az ember lelke fokozatosan bontja szíromba, öltözteti erénydíszbe lélekszentélyét.

a) Ennek első mozzanata – a kegyelem lehelete. Mi ez? Megsejtése és azután megmozdulása a léleknek az isteni élet felé.

b) További mozzanata: bánkódó lelkületek fakasztása... Majd bánatkönnyeknek csordítása... végül az Isten bocsánatot adó kegyelmének vétele után az első **csírahajtás** jelentkezése.

2. Az életet sodró lendületként.

De nem mindig ilyen lassan és finoman élesztő erő.

a) Saul életében látható, hogy – ragadó erő.

b) A Szentlélek megszállta apostolok **életében** és **működésében** látható, hogy elragadó hatalom.

c) Vértanúk élete szerint (Szt. István példája!) olyan hatalom, melynek senki ellenállni nem tud.

Bef.: Alázkodó imával kérjük az Urat, hogy ezt a sodró, és ragadó kegyelmet adja nekünk. „Tudok egy Krisztusban élő emberről, aki tizennégy évvel ezelőtt – testen-e, nem tudom, testen kívül-e, nem tudom, Isten a tudója – elragadtatott a harmadik éig” (2 Kor. 12,2)

5. beszéd: A kegyelem – isteni természet

(Dogmatikus beszéd: Az isteni természetben való részesedés)

Bev.: Az Írás ezt mondja: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természetnek részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Ez tehát a legnagyobb. – Hogyan értelmezhető – az átalakító ereje?

1. Befogadjuk az isteni ígét.

Emberi természetünket úgy tette teljessé az Isten, hogy értelemmel és akarattal gazdagította.

a) De Isten szeretete többet akart: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Ez a szöveg azt jelzi: istenivé akar tenni az Isten, ha befogadjuk égből szóló ígét.

b) Végül meg is valósította ezt a nagy kegyet. Önmaga – kegyelem-szerzéssel. „Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol. 1,14). Ő maga – kegyelem kiárasztással (szentmise, szentségek és egyéni lelki indítások).

2. Kivirágoztatjuk az isteni életet.

De a lényeg adása mellett hátramaradt még – a kegyeletes értékesítés.

a) A nagytermészetben az isteni törvény **döntően** irányító és fejlődést hozó.

b) Az ember életében a kegyelem – Krisztus áldozata szerzette! – alapot biztosít, hogy **istenivé** váljunk az élet. Krisztus – a megváltást szerezte és így az ember számára a megváltódás lehetőségét adta, majd kegyelmével az áldozatértékét reánk ömlesztette. Mi marad hátra? Egyszerűen ez, amit Szt. Páltól tanulunk: „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam mindnyájuknál, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem”

(1Kor. 15,10).

Bef.: Végül kérdésként fordul felénk a tétel: hát az ember – isteni ember is lehet?... Emberi természetünk nem igényelhetné, De Isten szeretete megvalósíthatja. Ezért: „Örvendjete az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjete” (Fil. 4,4).

III. beszédlánc címe: A kegyelem története

Ennek a beszédláncnak tárgya: hogyan jelent meg **időben** az Isten kegyelme?

1. beszéd: Az ember teremtése

(Dogmatikus beszéd: A teremtés értelmezése)

Bev.: Az a kérdés vehető fel a beszédlánc első érintésénél: vajon Isten kifelé való tevékenységének elseje a kényszerítő erők szülöttje, vagy a szabadon tervező és szerető Atyánk tevékenysége-e? –A feleletet két pontban fogjuk megadni.

1. Kegyelme – az Istennek.

A teremtés a jóság kiáradása és így a Végtelen Szeretet tevékenysége. – Mi ez tehát valójában?

a) Nem belső kényszer. Az igazság ez: Isten teremthet, ha akar, de nincs erő, amely kötné a Végtelent.

b) Hanem a túláradó Szeretet. Az Isten személy és minden boldogságbirtoklója. Így tehát az Isten-személy a boldogság tudatos megosztója.

2. Értéke az embernek.

Az Isten jósága – a személy teremtésben csúcsonylik ki. A teremtett világ öntudatlanul hordozza az isteni erőket. Mi tehát itt a föld emberének boldogsága?

a) Maga az a tény, hogy szellemi életet élhet a földön. Mégpedig ő maga, aki Isten képe és a végnélküli élet hordozója.

b) Örök természetfeletti életet élhet az égben. Ez az elsőnél is nagyobb, mert az emberi élet tartalmát az isteni természet közösségében élheti. Ez az isteni kegyelem tehát az emberi élet legnagyobb boldogsága.

Bef.: Mindez – **ajándék** és épp ezért – **kegyelem**. Ingyenes! Állandóan hangoztatni kell Szt. Pál szavait: „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásuk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24).

2. beszéd: A zsidó nép kiválasztása

(Dogmatikus beszéd: A kiválasztott nép)

Bev.: Isten tervében él az „Istenfia ember”, de megvalósításában a „választott nép” ennek a tervnek ősi hordozója. – De mi ez a kiválasztás?

1. A kiválasztás – kegyelem.

Az emberiség története – Isten gondolatának megvalósítása. De egyik törzse az üdvökonómiát kapta megbízásból.

a) Kegyes volt – a reájuk bízott hivatásban. „Ha tehát majd hallgattok szavamra és megtartjátok szövetségemet, tulajdonommá lesztek minden nép között – hiszen az egész föld az enyém” (2Móz. 19,5). A hivatás maga is kegy, a reábízás nagy megtisztelő szeretet.

b) Kegyes volt – a kiválasztásban. „Megparancsolá erre Mózes Izrael fiainak, hogy készítsék el a fázét” (4Móz. 9,4). Meghívta őket népének, hogy hordozója legyen isteni tervének.

c) Kegyes volt – a megtisztelésben. A meghívottakat kiemelt kegyelemmel szerette. Isten gyermeke – Izrael. „Vajon drágalátos fiam-e nekem Efráim, dédelgetett gyermekem-e? – Ahányszor beszélek róla, gondolok is reája. Megecsik rajta a szívem, irgalommal vagyok iránta, úgy mond az Úr” (Jer. 31,20). „Jegyes – Izrael. „Örök szeretettel szeretlek téged, azért könnyorületességemben magamhoz vontalak téged. Ezért ismét felépítelek, és te fel fogsz épülni, Izrael szüz leánya; ismét ékeskedel majd dobjaiddal, és kivonulsz a vigadozók karával” (Jer. 31,3-4).

2. Az elhivatottság kegyelem.

A kiválasztás kegye – külön elhivatottság adományát közölte.

a) Vele kötött kettős szövetséget az Úr. „Én magamra esküszöm, – mondja az Úr, – hogy mivel ezt

megtetted s kedvemért egyszülött fiadnak sem kedveztél, megáldalak s megsokasítom ivadékokat, mint az ég csillagait s mint a tengerpartfövenyét: ivadékok fogja bírni ellenségeinek kapuit s ivadékokban nyer áldást a föld minden nemzete, mivel engedelmeskedtél szavamnak” (1Móz. 22,16-18). „Ha tehát majd hallgattok szavamra és megtartjátok szövetségemet, tulajdonommá lesztek minden nép közül – hiszen az egész föld az enyém – és ti lesztek az én papi királyságom és szent népem” (2Móz. 19,5-6).

b) Őt tette az isteni ige hordozójává. Azért mondja az apostol, hogy az az ő elsőrendű kegyelme: „Isten rájuk bízta kinyilatkoztatását” (Róm. 3,2). Mintha azt mondaná az Úr: ti őriztétok az Isten igazi élettervét, hogy rajtatok keresztülnyerje el az emberiség – üdvösségét.

Bef.: Az Úr földre alázkodásának terve – Isten szeretete, a történelmi megvalósulásának előkészítése – Isten választott népén át való szeretet nyilvánulása.

3. beszéd: A zsidó nép vezetése

(Dogmatikus beszéd: A választott nép vezetése)

Bev.: Minden nép és ember Isten vezetettje, de különös hivatással áldott nép Isten különös szeretetének tárgya. – És miben jelentkezik ez a vezetés? Isten képének **irányításában** és új és új prófétai **fényvetésben**.

1. Megvilágított vezetése – kegyelem.

Ez a vezetés – az Írás szerint – Ádám korától kíséri ezt a népet. Kánaán földjén áldva áldja a pátriárkákat.

a) Majd Egyiptomba szakadva Józsefnek hatalmat ad – Egyiptomban. És a földi életfeltételüket biztosította (éhség!). Ez Jákob fiainak története.

b) Mózes küldetése. Ez – a földi otthonukat szerezte. Majd visszavezeti őket Kánaánba! Ez az Exodus rövid összefoglalata.

c) Mózes és Áron, majd a bírák, a király irányítása mellett fejlődik, szenved, erősödik, gyengül és végül is fennmarad a választottak nemzedéke. Ez a Kánaán hosszú századainak története.

2. Új fények gyűjtása – kegyelem. De a vezetés mellett **állandóan** új és új megvilágító fényvetéssel áldja népét az Isten.

a) Pátriárkák lelkének tüze – világító fény vala az üdvösséget váró emberek útján.

b) Isten frigyszekevényének fénye – örök isteni jelenlét jele volt az egészemberiségnek.

c) Próféták lelkének lángja örök fel-fellobbanó fényforrás lett – az elködösödő életben. Az ő lelkük fénye lett a Messiás életét és Személyét állandóan jobban és fényesebben feltáró isteni ajándék.

Bef.: Vezette népét az Isten és rajta át remény fényét erősítette az emberiségnek.

4. beszéd: A Messiás ígérese

(Dogmatikus beszéd: A Messiás ígérese)

Bev.: Az ember hivatása végül is Isten ismerés és Isten dicsérés vala. – A tudattalan világ – **tárgyilag** dicsőíti Istent, de a **tudatos lényeknek** (angyal, ember) **alanyi** készséggel kellene Isten szolgálatára állniuk. – Az elesett emberiség – kegyelmet nyer?

1. Emberiségnek nyújtott kegyelem.

Isten örök tervében él az emberré levés kegye, amelyet nem változtat meg az ember elesettsége.

a) Sőt Megváltó szeretetáldozat lesz az Úr Egyszülöttje. Földre száll az Úr, hogy embertestvér alakjában legyen vezetője az embernek.

b) Hogy Istenfia lehessen a föld szegény elesettje. Kiengesztelődött Szeretet az Atya. Magához emeli Fia – az embert. És ez nem kegyelem?!

2. A zsidó népben őrzött ajándék.

És ez az isteni ajándék állandóan élő valóság vala. Persze: ember felé forduló ajándék.

a) Isten fokozatos kinyilatkoztatásában.

b) A választott nép lelkének és hivatalos zsinagógájának hordozásában. A zsinagóga – vette, őrizte és közölte. A nép hitte, élte és szolgált.

Bef.: Olyan kegyelem volt tehát, amely a történelmi folyamatosságban tárta fel az Isten kegyelmét.

5. beszéd: A Messiás megérkezése (Dogmatikus beszéd: A Messiás születése)

Bev.: Az Isten-személy a nem teremtett Kegyelem, minden más teremtett kegyelem. – Mi a kegyelemáradás legtökéletesebbje?

1. Maga a „nem teremtett Kegyelem” jelentkezik.

Ennek a tényét előzmények és nagy történelem készítette elő. De:

a) Názáretben fogantatott. „...Elküldte Isten Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz... „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Méhedben fogansz és fiat szülsz. Jézusnak fogod hívni” (Lk 1,26 és 31).

b) Betlehemben megszületett. „...Elment tehát Galilea Názáret nevű városából Dávid városába, a júdeai Betlehembe, hogy följegyeztesse magát Máriával... Miközben ott tartózkodtak, elérkezett Mária szülésének napja. Megszülte elsőszülött fiát...” (Lk 2,4-5 és 6-7).

c) És azóta velünk él az Úr Egyszülöttje.

2. Hogy a „teremtett kegyelem” bőven ömlesztessék.

Az élet és kegyelem ősi forrása állandóan ömleszti áldó erejét.

a) Közénk lépett, velünk élt és értünk halt az égi, nem teremtett **Kegyelem**.

b) És így velünk van, állandóan gazdagít a Belőle áradó kegyelem. A teremtett... És „isteni természetben való részesedésben” a nem teremtett Kegyelem is.

Bef.: Az Isten földre szállása végül is az ember égbe emelkedésének ingyenes kegyelme.

*

IV. beszédlánc címe: A kegyelem története – bennem

Ez a beszédlánc teljesen **egyéni életünkre** vonatkozva dolgozandó ki. – Állandó kérdésem leszen: hogyan tevékenykedik a kegyelem – **énbennem?**

1. beszéd: Az Úr kopogtatása (Dogmatikus beszéd: Isten jelentkezése)

1. Hívogat... (gratia actualis).

a) A jó szülői otthon útján.

b) A jó iskola erejével.

c) A jó barátok közösségével.

d) Egyéni lelki indításokkal.

2. Magával ragad...(gratia efficax).Ennek alakja és útja kettős.

a) A megújulás természetfeletti ereje.

b) A kivételesen adott magával sodró kegyelem égi kegye.

3. Megszentel... (gratia sanctificans). A döntő és a lényeg ez.

a) Megszentel engem – a szentségek kegyelme (fejtegethető a keresztség, elsőáldozás stb.).

b) Isten fiává fogadott az Isten Szeretete. Ez a legnagyobb érték a földön. Ez örök boldogság az égben.

2. beszéd: A lélekkapuk feltárulása (Erkölcsei beszéd: Az Isten kegyelmének befogadása)

Bev.: Ma tulajdonképpen **lélektani** kérdést vetünk fel. Kérdezzük: hogyan száll lelkünkbe az Isten kegyelme? Azt is mondhatnók, hogy az emberi lélek állomásait vizsgáljuk, amelyek egymásutánjában életet alakító lesz a kegyelem. – Mi tehát ez?

1. A felfigyelő lélek készsége.

Az ember lelke: felfigyelő.

a) Világra figyelő...

b) Égieket váró... Mindkettő kopogtat. A durva lélek **csak** a földieket hallja. Az isteni lélek Istenre feszül. – És én???

2. A készségesen kaput táró lélek odasietése.

A „szeretett vendég” elé mindig siet a „ház ura”. Mit tesz előtte?

a) Kaput nyit, hogy hallja és befogadja a kopogtatót.

b) Szeretettel üdvözlí őt és lélekajándékait, hűséggel fogadja a betérni akarót. És én **így** tettem-e a Mester kopogtatásakor? Mert ez az igazság: „Nézd, az ajtóban állok és zörgetek. Aki meghallja szavamát és kinyitja az ajtót, ahhoz bemegyek és vele étkezem, ő meg velem” (Jel. 3,20).

3. Az égi ajándékkal élés állandósága.

Eddig csak előkészület történt. Mindez tehát a készség jele. Most azután tevékenység következik: ez az **élet valósága**. – Mit tesz tehát a lélek?

a) Örömmel fogadja – az égi ajándékokat.

b) Ezek felhasználásával éli földi életmozzanatait. Mit hoz ez számára? Ezt a valóságot: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Istenfiává legyen” (Jn 1,12).

Bef.: Mi volt a fenti beszéd? A természetfeletti élet lélektanának rövid kódex kivonata. Vidd és éld!

3. beszéd: A lélekszentély kitisztítása

(Erkölcsei beszéd: A lélek rendbehozása)

Bev.: Isten előtt tetszésünk alapja: gyermekei legyünk és ne elforduló bűnös fiai. Gyarlóságunkban sokszor hibázunk és így igen sokszor verjük mellünket „...a fogság helyén bűnbánatot tartanak szívükben s megtérnek és könyörögnek hozzád fogságukban, mondván: Vétkezünk, gonoszul cselekedtünk, istentelenül tettünk” (3Kir. 8,47). – De kérdés lehet: a bűnbocsánat útja és ténye Isten kegyelme-e?

1. Kegyelem maga – az indítás.

Ebben kettős mozzanat vagy.

a) Meglátom és megvetem magamban a bűn szennyét. Romlásom képe: „És az Úr hallatja majd dicsőséges hangját, és megmutatja rettenetes karját fenyegetőharaggal, emésztő tűzlánggal; lesújt forgószéllel és jégesővel. Bizony, az Úrhangjától remegni fog Assur, ha megveri vesszővel” (Iz. 30,30-31). Magamon érzem ennek valóságát.

b) Visszafordulok és keresem az Atya megbocsátó szeretetét. „Fölkelek és atyámhoz megyek. Atyám, mondom neki, vétkeztem az ég ellen és te ellened! Arra már nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezz, csak béreseid közé fogadj be” (Lk 15,18-19). Mind a kettőt indítja – a kegyelem.

2. Kegyelem maga – a megbocsátás.

Jól érzem ezt, mert az Istent bántó tetteimet nem moshatják le emberi könnyeim.

a) Biztat erre – az Isten. „Ha bűneitek olyanok is, mint a skarlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint agyapjú” (Iz. 1,18)s „Bízzál fiam! Bocsánatot nyertek bűneid” (Mt 9,2).

b) Megadja ezt az ég Ura. A próféta színezi: „Bizony, te megszabadítottad lelkemet, hogy el ne vesszen; hátad mögé vetted minden bűnömet” (Iz. 38,17). A Mester apostolainak parancsolja és erre hatalmát adja: „Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad” (Jn 20,23).

3. Kegyelem – a lélek ékítés.

Ebben is kettős a mozzanat.

a) Ékessé teszi lelkemet a Mester.

b) Növeli bennem a kegyelem szépségét az égi Atya. „Inkább gyarapodjatok Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus kegyelmében és ismeretében. Neki legyen dicsőség most és az örökkévalóság napján!” (2Pét. 3,18).

Bef.: Mi tehát a lélekrendezés? A múlt temetése és az isteni jövő felébresztése.

*

Ez a beszédvázlat felépíthető a következő példákra:

a) **Augias istállójának** regéjére... Alkalmazás: az isteni kegyelem a Stix folyó áramlása.

b) Szt. Ágoston csodás megtérésére... Alkalmazás: „tolle et lege” volt az isteni hang, és lélektisztulást hozott a készséges munkába állás.

*

4. beszéd: A lélekszentély ékesítésének részletes ismertetése

(Erkölcsei beszéd: Az Isten ékítette lélek)

Bev.: Ha kegyelem a lélek ékesítése, kérdés: hogyan fest ez a való életben?

1. Első ékesség – maga az „isteni természet”.

a) Embernek teremtetem. Ez is „Isten-képiség”: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette” (1Móz.1,27).

b) De istenivé lehetek. Ez már az isteni természetben való részesítés: „Így váltotta be nekünk legszébb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2 Pét. 1,4).

2. Második ékesség – a hit, remény, szeretet.

A hit tanítása szerint ezek belénk öntött erények.

a) Szt. Pál ezt írja: „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

b) Majd ugyancsak Szt. Pál mondja: „Hiszen Isten nem a félnkség lelkét, hanem az erő, szeretet és a józanság lelkét adta nekünk” (2Tim. 1,7). Ez már az „isteni természettel járó” isteni ajándék. – És az ember életét tekintve? Isten felé fordító. Benne remélő és Őt szeretővé teremtő képesség.

3. Harmadik ékesség – a Szentlélek ajándékainak közlése.

Az Írás sokszor beszél arról, hogy mi a Szentlélek templomai vagyunk. „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). Tehát hoz valamit a Szentlélek...

a) Ezt ígéri a próféta szaván át: „És rajta leszen majd az Úr lelke: a bölcsesség és az értelem lelke, a tanács és az erősség lelke, a tudás és a jámborság lelke” (Iz. 11,2).

b) És a Szentlélek teljességének vételét hirdeti az apostol: „A Lélek mindent átlát, még Isten mélységeit is. Ki ismeri az ember bensőjét, ha nem az emberlelke, mely benne van? Éppúgy Isten bensőjét sem ismeri senki más, csak Isten Lelke. Mi nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istentől eredő Lelket, hogy megismerjük, amit Isten nekünk ajándékozott. Erről is beszélünk, nem az emberi bölcsesség tudós szavaival, hanem, ahogy a Lélek tanítja, lelki embereknek lelkieket nyújtva. Az érzéki ember nem fogja föl, ami Isten lelkéből ered. Oktalanságnak tűnik föl neki, s nem képes megérteni, hogy lelkileg kell azt elbírálni. A lelki ember azonban mindent elbírál, de őt senki sem bírálja el. „Vajon ki látta át az Úr gondolatait, hogy kioktathatná őt?” Mi viszont Krisztus gondolatainak birtokában vagyunk” (1Kor. 2,11-16). – Íme! Kapjuk a Szentlélek ajándékait, de birtokoljuk Magát a Szentlelket is.

Bef.: Milyen tehát az **ékes lélek**? Isten természetét, a kegyelem ajándékát és a Szentlélek valóságát hordozó.

5. beszéd: A lélekszentélynek „szentek szentjévé” alakulása

(Dogmatikus beszéd: A szentek szentjének házai)

Bev.: Lélekszentélyünk az Isten adta „**csodavár**”, ahol a gondolatok, tervek, szándékok születnek. Szent forrása tehát – az **emberi cselekedeteknek**. De ezúttal szent, **örökélet csiráit fakasztó televénye** – az Isten erénykertjének. Még ennél többet is mond az Írás: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). – Mi ennek a szent helynek **szentélyé** alakító isteni ereje?

1. Az Isten „teremtette kegyelmeknek” bősége.

Mi ez?

a) A tisztaság birtoklása.

b) Az égiek vágyakozása.

c) Az emberi cselekedetek isteniesítése. Átizzít – a kegyelem! Ezek az Isten adta kegyelemnek gyökéreteti fakadásai.

2. De magának a „nem teremtett Kegyelemnek”, Istennek jelenléte.

Mindennél több azonban magának az Istennek, a kegyelmek Kegyelemének vétele.

a) Ő velünk lakik. „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16).

b) Ő bennünk él és dolgozik. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

c) Ő velünk él – az örök Atyával. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Így fejlődik a „teremtett kegyelem” és a „nem teremtett Kegyelem” ajándékával a földi és örök „szentek szentéle”...

*

V. beszédlánc címe: A Kegyelem érkezési időpontja

Ez a beszédlánc a Kegyelem érkezésének **idejét** akarja megtalálni. A szándék gyakorlati célja arra tör, hogy ismerjük fel látogatásunk napját. „Kellő időben meghallgatlak, s az üdvösség napján segíték rajtad” (2Kor. 6,2).

1. beszéd: Az ember életfordulóin

(Dogmatikus beszéd: Mikor érkezik a Kegyelem?)

Bev.: Életutunk iránya igen sokszor ingadozó, itt-ott eltérő és Isten „szűk ösvényéről” – a hibás „széles útra” terjedő. – Vannak-e olyan állomások, amelyek az Isten felé fordulás **úttérőinek** mondhatók?

1. A kifáradt ember – megpihenő helye.

Mi ez?

a) A sebesült – gyógyulást keres (lélekbetegek, bűnösök!).

b) A fáradt – erőt igényel (a küszködők egék felé fordulása). Íme: kegyelmet keres a fordulón álló ember!

2. A szent emlékek olaj öntözte köve...

És ez az Istennel való találkozás örökké áldott hely és időpont lesz.

a) Jákob harci helye – szentéle a léleknek. Ő Betel helyén találkozott a kegyelmes Istennel.

b) Saját harcoshelyünk és emlékünkhöz – erőforrás a léleknek. Mi – egyéni életünk gazdagodása helyét és idejét avatjuk szent helyé és nappá (kereszttség, bérmlás, bűnbánat és Oltáriszentség, házasság vétele!).

Bef.: Valójában mi megy itt végbe? A fáradt ember – a múlttól ábrándozva gondolkozik, az **élményt találó ember** a szent életről elmélkedik. És az eredmény? **Leméretik a múlt** és könnyűnek találtatván – vágyva vágyott lesz a **szébb jövő**.

2. beszéd: Isten közvetlen jelentkezésekor

(Dogmatikus beszéd: Lélekváltozataink)

Bev.: De nemcsak helyrajzi állomások vannak, hanem belső, **időrendben** megállapítható Isten jelentkezések is észlelhetők. Ezek is – életfordulatunk állomásai. – Mikor érezzük ezek jelentkezését?

1. Ha sűg a Lélek...

Van olyan titkos és csodálatos lélekkegyelmi vétel is, amely túl van a tárgyi eszközök keretén és **személyes** jelleggel mutatkozik. „Kellő időben meghallgatlak, s az üdvösség napján segíték rajtad” (2Kor. 6,2).

a) Megszólal – a lelkiismeret. Itt az Isten szava csengi visszhangzásban – az ég Ura parancsait (heteronómia – autonómia).

b) Megszólal – a jóra intő isteni élmény. Ez a mi életünk temetettnek véltélményeinek elevenné való feltámadása. Végül ez is annyit jelent: szól az Úr.

2. Ha viharzik a Szentlélek...

Ez már az isteni, személyes indításnak túlradó és magával ragadó erőkiaradása.

a) Életviharzás – magával ragad. Gondolj Saul esetére... Gondolj Szt. Ágostonra...

b) Isten csodás lélekvihara – magával sodor. Ezek a „jelentkezések” – sodrőerejük. Gratia efficax: kivételesen adott, de döntő erővel ragadó erő.

Bef.: Az Úr közvetlen jelentkezését így írja Mózes: „Mondá néki továbbá az Úr: Láttam népem nyomorúságát Egyiptomban s hallottam kiáltását a munkatisztek kegyetlenkedése miatt s ismerem szenvedését; leszállottam tehát, hogy megszabadítsam az egyiptomiak kezéből s kivezessek arról a földről...” (2Móz. 3,7-8). – De a keret nélkül sokszor érzi ezt az ember – lélektűzben.

3. beszéd: A közeledő Úr útjának feltörései...

(Erkölcsei beszéd: Az ember előkészülete – az isteni életre)

Bev.: Keresztelő Szt. János elhivatottságát az a munka mutatja, amely a Messiás eljövetele előkészítendő néphez ezt a kemény parancsot ismétli: „Teremjétek hát a bűnbánat méltó gyümölcsét! Ne gondoljátok, hogy hivatkozhattok arra: Ábrahám a mi atyánk! – mert mondom nektek: tud az Isten ezekből a kövekből is fiakat támasztani Ábrahámnak” (Mt 3,8-10). – Tehát Isten útja – az ember **erősítését** is feltételezi... Mi tehát az Úr közeledésének előmozdítója?

1. Első kapavágás – Isten országútján.

De merre van ez az út, és hogyan lép reá az ember?

a) Isten útja – az igazság és jóság útja. Tagadólag: nem a bűn útja. Állítólag: az erény útja. Feladat: ennek az útnak taposása.

b) Ennek **belső** kidolgozása – az Istennel való találkozás feltétele. Ezt pedig mi teremti meg? A bűnös múlt temetése és a jó élet szorgalmazása. – Tehát mindent, ami hamis és gonosz, kivessük! – Végül mi ez? Praeparatio vitae ad gratiam accipiendam!

2. További munkás úttörés – az Isten útja simításán.

Valóban miről van tehát szó? Arról, hogy az Isten felé vezető utat kidolgozzuk.

a) A mi életünk simítandó. – Hogyan? Az anyagi, az ösztönös gátak letörednek. „Minden hegyet és halmot hordjanak le, ami egyenetlen, legyen egyenessé, ami göröngyös, legyen sima úttá, s meglátja majd minden ember az Isten üdvösségét” (Lk 3,5-6).

b) A mi életünk szentélye legyen Istent váró. – És ez lehető? Krisztus ígéri: „Azon a napon megtudjátok, hogy én Atyámban vagyok, ti pedig énbennem és én tibennetek” (Jn 14,20). Apostolok tanítják: „Nem tudjátok, hogy Istentemploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). Szt. Pál ilyenek látja az **igazi ember** életét: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Ember! Várhatod és kérheted az Isten kegyelmét, de készítsd elő az Úr útját!

4. beszéd: Az örök útnak taposásakor...

(Erkölcsei beszéd: A lélek élete – az Isten útján való járáskor)

Bev.: Minden pillanatunk a múlt szülöttje és a jövő anyja. – Ha úgy élünk, hogy minden életmozzanatunk az örök élet egy-egy színpompás virága, akkor mindig Isten ösvényét tapossuk. – Így azután igaz az is, hogy **gyarapodva** bennünk a kegyelem, minden pillanatunk **erősebb fordulás** – Isten felé. – Miben észlelhetjük ezt a nagy kegyelmet?

1. Az erősödő vágyban – Isten felé.

a) Ennek alapja: a teljes megtérés. Itt vágyódott az ember, és kegyelemmel segített az Isten.

b) Ennek kiteljesülése: a kegyelem fényében való látás és az ennek nyomán erősödő természetfeletti vágyakozás.

2. Az erősödő kegyelmi életben – Istenért.

Ez már az isteni kegyelem sodró erejének megérezése.

a) Elsodródunk – a földiektől. Ha Isten a kincsünk, akkor isteni a szívünk. „Ahol a kincsed, ott a szíved is” (Mt 6,21).

b) Odasodródunk – az égiekhez. Valósággá lesz életünkben: „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek ami odafönn van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján” (Kol. 3,1).

Bef.: Ez az út – a szentek útja! És mi reáléphetünk? Igen... Ha isteni módon használjuk égi Atyánk kegyelmeit.

5. beszéd: Az élet utolsó percében

(Erkölcsei beszéd: Az élet utolsó percében...)

Bev.: Ez a találkozás – a találkozások találkozása, mert ettől függhet az ember örök élete. – Hogyan éljük ezt a percet?

1. **Könyörögve, hogy tudatossá tegyük.** Végso térönk ez a pillanat... **Itt** legyen velem a Mester. – Mit tegyek tehát?

a) Magunk kérjük ezt a kegyet.

- b) Magunk kérjük – az Úr követének érkezését.
 c) Környezetünket hangoljuk, hogy ezt a kegyet nekünk megszerezzék.

2. Áldottá, hogy lelkünket Mesterünk kezébe tehessük.

És így mi leszen a lélek ünnepe?

- a) Eltemet mindent az Atya.
 b) Égi Atyjához vezet az Úr Egyszülöttje. Ez az isteni kegyelem **utolsókiáradása**.

Bef.: És a többi?... Istenre bizzuk az igazságos ítéletet és mi boldogan várjuk az igazak boldog életét.

*

VI. beszédlánc címe: A kegyelem tevékenységének értéklése

Ez a beszédlánc nem **lénytanilag**, hanem **dinamikailag** akarja értelmezni az isteni ajándék értékét.

1. beszéd: Isteni életet fakaszt

(A kegyelem dinamikája)

Bev.: Most azt kellene vizsgálnunk: milyen tevékenységet vált ki bennünk az Isten adta ingyenes, természetfeletti kegyelem?

1. Isten természetében való részesedés folytán – Isten életének mintázóivá alakít.

Mintázni annyit jelent, mint az eszményt világosan látni és a lélek teremtő erejével kialakítani. Az égi, természetfeletti kegyelemmel áldott „isteni ember” életében Isten – a **mintázandó**, az ember – a **mintázó és alakuló**.

a) Látjuk Őt – a kegyelem világítása mellett. Itt – fényt áraszt a kegyelem.

b) Másoljuk saját életünkben. Itt – isteni cselekvések végzésére indít bennünket. Pl.: isteni gondolkodás, megértés, megbocsátás és mindenek felett szeretet. „Szeretet az Isten: aki szeretetben él, Istenben él, és Isten őbenne” (1Jn. 4,16).

2. Természetfeletti dinamikus erő lévén – mindig az örök értékek felé lendít.

De a mintázásban az ősi, a dinamikai vonal is megtalálható. A művész mindig valamilyen **eszmének** kifejezésére tör. És az ember?

a) Alapmotívuma: az örök értékek szolgálata. Leértékeli a földet. „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak” (Mt 6,19). Felértékeli az égiet. „Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak” (Mt 6,20).

b) Gyakorlati eszméje: az isteni életarc megközelítése. Állandóan ezen dolgozunk. És az örök életben is ebben gazdagodunk.

Bef.: Íme, így lesz állandó és természetfeletti tevékenységet végző a kegyelem. Csak arra vigyázzon az ember: „Mint az ő munkatársai, figyelmeztetünk titeket, hogy Isten kegyelmét ne vegyétek hiába” (2Kor. 6,1).

2. beszéd: Isteni életet biztosít

(Dogmatikus beszéd: Az isteni élet biztosítása)

Bev.: De a megindulás után velünk marad-e az Isten megszentelő kegyelme? Azért igen fontos, mert így élhetjük az Isten adta és akarta égi életet. – De kitől függ ez a „megmaradás”?

1. Mindaddig, míg mi őrizzük, addig velünk marad.

Kettős személyi tényező játszik itt nagy szerepet. – Ha az emberi élet a világ nagy színpadán **teremtő** feladatú (önmagunkból – Isten dicsőségére – **isteni embert** kell alakítani!), akkor az indító, rendező – az Isten és az alakító – az ember.

a) Az Isten állandóan indít, rendez, vezet, gazdagít.

b) Az ember pedig felfogja, életté alakítja és őrzi az égi kegyelmet. – Mi ez lényegében? A Szeretben való részesedés. Mikor vész el? Ha szeretetlenséggel halálos bűnbe esik az ember. **Akaratos** – szeretetlenség! – Nagyobb érték a föld, mint maga az Isten. Azt mondhatnók: az ember veti el az isteni

erőt (Példa: áramvezeték szakítás...).

2. És minden cselekvésünkben érvényét találjuk.

De miképpen él bennünk ez az isteni, természetfeletti, megszentelő kegyelem?

- a) Minden cselekvésünket átnemesíti.
- b) Minden cselekvésünket örök értékűvé teremti.
- c) Egész életünk karakterisztikonját a **természetfeletti** diktálja.

Bef.: Tehát mi az igazság? Isten adja, és én örzöm, Isten adományozza, és én minden cselekedetem istenivé alakítom. – Még az is **egyházi tanítás**, hogy hiheti, hogy az elvesztegetett és a bűn állapota miatt elveszett értékek is – feltámadnak... Ilyen módon szeret az Isten!

3. beszéd: Isten előtt örök érdemeket szerez

(Dogmatikus beszéd: Örök értékszerző kegyelem)

Bev.: Földi, vagy örök élet boldogai vagyunk-e? Az utóbbi a hivatásunk, és ez pedig **természetfeletti vonalon** érvényesülő. – Kérdés: hogyan lesz földi életünk cselekvés sora – Isten előtti örök érdemszerző és így az örök életre méltó?

1. A gyökéret az isteni kegyelem – az adás kegye folytán.

Ismét visszaívelünk az Istenhez. Ősi igazság, hogy mindenünk az Istentől. „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). Tehát örök életünk is gyökéretben, lendületben és földi kibontakozásban – Isten kegye.

a) Adja – ingyen a kegyelmet: „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásuk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). Szabadon adja: „Kellő időben meghallgatlak, s az üdvösség napján segíték rajtad” (2Kor. 6,2).

b) Bőségesen adja – elégséges kegyét. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Még akkor is, ha egyeseket egyenesen ragad. „Akiiket pedig előre elrendelt, azokat meg is hívta, akiket meghívott, azokat megigazultakká is tette, akiket pedig megigazultakká tett, azokat meg is dicsőítette” (Róm. 8,30). – Mindenkit: visz.

2. A bontakozató készséges ember szeretetáramlása folytán.

Mivel a természetfeletti kegyelem az emberi tettek gyökérete, azért az **ilyen tettek** – isteni jellegűek. – És ezek belső értéke?

- a) Isteniek lévén – a végnélküliség jegyét hordozzák.
- b) Isteniek lévén – az örök Szeretet áramköréhez tartoznak.

Bef.: Mi teszi tehát örök érvényűvé az emberi tetteket? Az isteni kegyelem. – Ki szerezte? A megváltó Krisztus. – Hogyan adta? Ingyen adta. És ki dolgozta **életté**? A tevékeny ember. Ezért ő is érdem szerző.

4. beszéd: Az „Isten gyermekeivé” teremt

(Dogmatikus beszéd: Az „Istengyermekség” kegye)

Bev.: A természetközösség – a gyermekség fogalmát rejti magában. Anyánk a föld, és a föld természetét viseljük. Atyánk az ég, és a hozzátartozandóság kegyét vettük. – De a bűnbeesés után a **megváltás** az a kegyelem, amely az **Isten-fiúságának** szent kapcsolatát ingyen adományként adja. – Hogyan lesz ez élő valóság?

1. A Megváltó – újjászületésünket biztosítja.

a) Miben áll ez tárgyilag? Általános felelet: „Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, az nem látja meg Isten országát” (Jn 3,5). Részletes felelet: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

b) Mikor köszönt be a valóságban? Általános felelet: „Senkinek sem okozunk semmiféle botrányt, hogy ne becsmérhessék szolgálatunkat, hanem mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgálója: nagy türelemmel, megpróbáltatásban, szükségben, szorongatott helyzetben” (2Kor. 6,3). Részletes felelet: a szentségek felvétele – a kegyelem újjászületést hozó ereje. Különösen a keresztség. „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, keresztelejétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,19).

2. A megszentelő kegyelem állapot (jelleg) kincse – Isten-fiúságunkat kidolgoztatja.

Ebben a munkában is fokozatok és állomások vannak.

- a) Lehetővé teszi... Ez a lehetőség adás. Ennek szerzője a Megváltó.
- b) Tetteinket átnemesíti. Ez már az Isten és ember együttműködése.
- c) Életünket – Isten-fiai életévé alakítja. Ez **alapvetésben** égi adomány. Gyökérzete Krisztus. „Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19). – Valósága: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

Bef.: Végül mi az eredmény? Szt. Pál így fogja egybe: „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társ-örökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk” (Róm. 8,16-17).

5. beszéd: Isten örök házanépévé alakít (Dogmatikus beszéd: Örökké Isten fiai leszünk)

Bev.: Mi a mi életünk hazatérésének végpontja? Nem a föld, hanem az ég. Nem a sír, hanem az örök dicsőség. Kérdéssé tehető: mi alakít minket az „**Isten végnélküli házanépévé**”?

1. A megszentelő kegyelemmel átítatott élet (ex condigno).

De jól figyeljünk minden szóra.

a) Az ember nem maga érdemli az Isten kegyét... „Kellő időben meghallgatlak, s az üdvösség napján segíték rajtad. Nézzétek, itt a kellő idő! Itt az üdvösség napja! Senkinek sem okozunk semmiféle botrányt, hogy ne becsúszhassék szolgálatunkat, hanem mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgája” (2Kor. 6,2-3). „Akiket ugyanis eleve ismert, azokat előre arra rendelte, hogy hasonlókká váljanak Fia képmásához” (Róm. 8,29).

b) Az ember természetes jó élete – nem természetfeletti érték.

c) Az ember Isten adta természetfeletti kegyelmen épülő élete – Isten előtt épp az **isteni gyökérszet alapján** érték. De így: érték léssen! Ennek gyakorlata? Ez az élet: „...mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgája: nagyürelemmel, megpróbáltatásban, szükségben, szorongatott helyzetben, verést szenvedve, tömlöcben, zendülés közepette, fáradásban, virrasztásban, böjtben, tisztaságban és tudásban, béketűrésben és jóságban, a Szentlélekben és őszinteszeretben” (2 Kor. 6,4-6).

d) De a végső állhatatosság is külön isteni kegyelem. – Mi tehát az igazság? Isten a döntő, ember a segítő tényező az Isten előtt kedves életben.

2. És az Istenatyával örökké egybefonódó Szeretet.

De akárhogy indulunk, mindig oda jutunk, hogy a Szeretet – minden.

a) Szeretet – az Isten (1Jn. 8,4). Ez a teremtés, megváltás és megszentelés lendítője.

b) Szeretet – az emberi lélek legnagyobb kincse. Ez az égi Atya számunkra küldött isteni ajándéka. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” /Róm. 5,5/.

c) Az örök Személy és vég nélküli személy szeretetáramlása az örökkapcsolat valósága. „Arról ismertük meg (Isten) szeretetét, hogy életét adtaértünk. Tehát nekünk is oda kell adnunk életünket testvéreinkért” (1Jn. 4,16). Végül a két személy egybefonódása a szeretet állandó áramlása. Földön és égben egyaránt. „Ma még csak tükörben, homályban látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12). – Ebből fakad azután az az élet, amelyben közvetlenül fonódik Istenhez az ember.

Bef.: Végpontunk tehát: az Isten! Az örök Szeretet, Akivel egybeforrva él a szerető ember!

* * *